

XXI. ÉVFOLYAM.

26 SZÁM.

M. ktr.
Hadtlevélt.
IV. csor.
Nagybányai
Budapest, B. t.

Torvényszerű

X/5. Korr

Kirk...

BUDAPEST, 1931.
SZEPTEMBER 10.

CSANDORSEGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMENTY-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
---	---	--	-----------------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az éberség iskolája.

Ha az ember a külföld csendőrségeinek eseményeit figyelemmel kíséri, elégedetten állapíthatja meg, hogy a külföldhöz képest nálunk aránylag kevés a csendőr, aki gonosztevők kezétől elesik, vagy megsebesül.

Első átgondolás után az ember arra a véleményre jut, hogy olyan országban, ahol a lakosság békés természetű, ahol az ellenszegülés ritka, a csendőr részéről pedig erélyesebb, nyomatékosabb eszközök alkalmazására csak elvétve kerül sor, a csendőr személyes biztonsága nagyobb, mint ott, ahol a lakosság hevesebb vérmérsékletű s nem riad vissza a csendőrrel szemben való virtuskodástól.

Aki azonban a kérdést közelebbről vizsgálja, nem fogadhatja el a maga részéről ezt a következtetést. A tapasztalat ugyanis azt igazolja, hogy a lakosság vérmérséklete, törvénytisztelete és a csendőráldozatok száma a legtöbbször fordított arányban áll egymáshoz. Mert a nyugodtabb, biztonságosabb közállapot, amennyire biztonságot nyújt, annyira csökkenti az elővigyázatot is. Az a csendőrség, amely törvénytisztelő, békés lakosság között teljesít szolgálatot, amelynek életében még kisebb szerű ellenszegülések is legfeljebb csak évenként ismétlődő események számba mennek, a környezetéhez idomulva, szabályzataiban, felszerelésében, jogaiban és szolgálatának módszereiben idők múltán mindig több könnyítést enged magának s a csendőrszolgálat évtizedes elveiből fokozatosan mindent elejt, amit akár mint elővigyázatot, akár pedig mint erőhatalmat túlzottnak, szükségtelennek, az állampolgárok szempontjából kényelmetlennek vagy csak alakilag is tapintatlannak gondol. A csendőrségi szolgálatnak ez a könnyedebb felfogása és gyakorlása azután természetesen a csendőr vérebe is átmeleg s személyes biztonságának érzetét túlfejlesztve, beleneveli azt a bizonyos elővigyázati felületességet, amelynek alapoka nem a bátorság, hanem a könnyelműség.

Ez a felfogás egymagában még nem lenne baj, sőt helyeselhető is lenne, hiszen minél simábban s erejének minél ritkább igénybevétele vagy kifejezése mellett tudja egy csendőrség megoldani a feladatát, annál helyesebben és tökéletesebben működik. A hiba ott van, hogy a mindinkább eldurvult tendenciát mutató s nehéz megpróbáltatásoknak kitett közállapotok nem hajlandók az ilyen, mondjuk:

ultra demokratikus csendőrségi szervezési elvekhez alkalmazkodni. Ma már mindenütt, a legbékésebb lakosság között is, mindegyre felbukkan a mindenre elszánt csavargó, elkeseredett büntettes, a politikai közártalmú, akinek csak az a kétségbeesett választása marad, hogy vagy agyonlövi a csendőrt s elmenekül, vagy fegyházba kerül. Nem érthető-e, ha az ilyen, életre-halálra elszánt ember semmi hibát, semmi mulasztást nem hagy kihasználatlanul, amit a túlságosan jóhiszemű csendőr részéről tapasztal s ami megkönnyíti szándékának véghezvitelét, hogy leterítse. A csendőr pedig, akinek éveken át nem volt szüksége arra, hogy ellene irányuló támadással számoljon, vagy arra előkészüljön, hirtelen, meglepődve s csak ösztönszerű, nem pedig iskolázott védekezésre utalva, alulmarad.

Előnyösebb a helyzete annak a csendőrségnek — vagy, hogy magunkra visszatérjünk: a magyar csendőrségnek is —, amelyet a szolgálati viszonyai nemcsak különleges esetekben, hanem állandóan fokozott elővigyázatra kényszerítenek az ellenszegüléseknek nem elméleti, hanem valóságos lehetőségeivel szemben. A mi egész felépítettségünk mindezt a fokozott elővigyázatot, a csendőr személyének nemcsak törvényes, de a megelőzésen is alapuló fizikai védelmét szolgálja, amihez, ha hozzávesszük még a magyar csendőr természetadta bátorságát s mind e felsoroltak összességéből fakadó köztekintélyét is, valóban semmi sem hiányzik abból, amivel az államhatalom a csendőrnek a szolgálat minden eshetőségével szemben védelmet nyújthat.

Ha ennek dacára előfordul — mert előfordul —, hogy lényegesen ritkábban bár, mint másutt, de nálunk is támadást intéznek szolgálatban levő csendőrök ellen, ennek okát már nem, nevezzük így: intézményes felületességben, hanem az illető csendőr egyéni hibájában, mulasztásában kell keresnünk.

Különösen a csendes, éveken át eseménytelen örskörletek alkalmasak az ilyen elővigyázati felületesség kifejlesztésére, mert amit nagy viszonyokra alkalmazva a különböző közbiztonságú országok csendőrségeire mondtunk, az kisebb méretekben ugyanannak a csendőrségnek különböző egységeire, sőt egyéneire is áll, aszerint, hogy nyugodtabb, vagy pedig nagyobb résenlétet követelő vidéken vagy örskörletben teljesítenek szolgálatot. Az utóbbiakat nem kell féltetni: személyes tapasztalataik reánszorítják őket, hogy vigyázzanak magukra; az előbbieken csak intenzív oktatás és fegyelmezés tarthatja fenn a saját biztonságuk iránt való éberséget, egyébként azonban az a végzetük, hogy ők szolgálatják időnkint a többé-kevésbé szerencsés kimenetelű tanulságokat az éberség iskolája számára.

A jogos védelem.

Írta: GERŐ GYULA ny. tábornok főhadbíró.

Az ipar és kereskedelem, valamint a tudomány és a művészet csak ott virágozhatik igazán és így valódi jólétről csak ott lehet beszélni, ahol az emberek biztonságban érzik magukat, vagyis: ahol szilárd jogrend van. Mindnyájunknak érdekében áll tehát, hogy jogi rend legyen és hogy az, ha kell, kényszererővel is fenntartassék. Ezért van felruházva a szolgálatot teljesítő csendőr is azzal a joggal, hogy bizonyos feltételek alatt mindenki ellen fegyvert használhasson, aki a szolgálatának teljesítését megghiúsítani igyekszik.

A csendőr tehát nem a saját érdekében, hanem avégből van felruházva a fegyverhasználati joggal, hogy törvényszerű hivatalos eljárását kellő tekintéllyel és nyomatékkal, minden akadállyal szemben teljesíthesse. Kitűnik ez abból is, hogy a csendőr oly egyén ellen is használhat fegyvert, aki őt meg sem támadja, hanem „elfut” vagy „védett helyzetből előjönni vonakodik”.

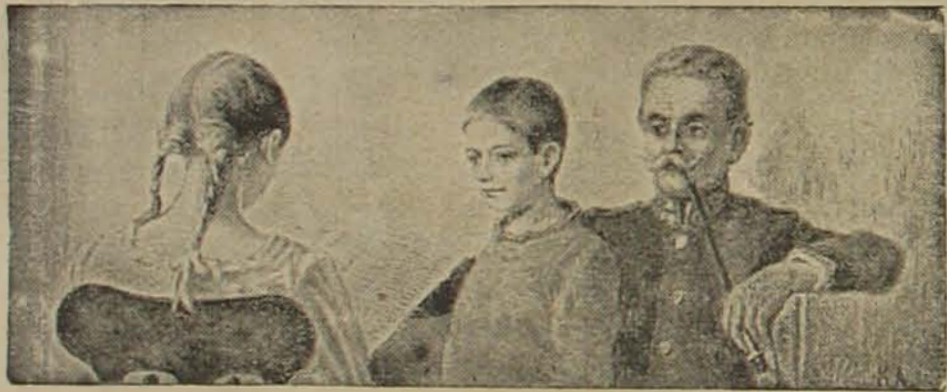
A csendőrségi fegyverhasználati joggal azonban éles ellentétben áll a „jogos védelem”, mert a jogos védelemmel nem csupán a szolgálatában eljáró hatósági személy, hanem általában mindenki (tehát a: magán-egyén, vagy a szolgálatban nem álló csendőr is) élhet. Egy további fontos különbség e két jog közt az is, hogy a jogos védelem csakis egy jogtalan támadás ellen gyakorolható és hogy védekezésnek a fegyver csak akkor használható, ha enyhébb eszközzel a támadást elhárítani nem lehet.

Mindezekből magától értetődik, hogy a szolgálatban álló csendőrt, a fegyverhasználati jog mellett: a jogos védelem is megilleti és így előfordulhat, hogy egy szolgálatban álló csendőr (akár azért, mert előzőleg lefegyvereztetett, akár pedig azért, mert erőszakos támadóját enyhébb módon is ártalmatlanná véli tehetni stb.) nem a fegyverével, hanem puszta kézzel vagy bottal stb. igyekszik a támadást elhárítani, de ebben az esetben az ő cselekménye nem is a fegyverhasználat, hanem a „jogos védelem” különleges szabályai szerint fog elbíráltatni.

Mindamellett célszerűnek láttam e pár szóban a csendőrségi fegyverhasználatról is megemlékezni, még pedig azért, hogy a különbséget e két jog közt kellőképpen kiemelhessem, de a fegyverhasználat, mint egészen különálló jog, nem tartozik a jelen értekezés körébe s ezután áttérhetek tulajdonképeni tárgyamra, t. i. a jogos védelem szabályainak ismertetésére.

A jogos védelem alap gondolata az, hogy a jogtalankodások meggátlása és megtorlása állami feladat ugyan, mindamellett vannak esetek, amikor egy jogtalan támadás olyan körülmények közt történik, hogy a hatóság közbelépése kellő időben nem lehetséges és így erkölcsi szempontból, meg a jogi rend érdekében sem lehet a megtámadottat arra kötelezni, hogy a támadást tétlenül tűrje el, vagy hátráljon meg. Ilyen esetekben tehát az egyes embereket kell felruházni azzal a joggal, hogy a jogtalan támadást, a szükségesség határain belül ők maguk, ellenerőszakkal is visszautasíthassák.

Természetes dolog, hogy a törvényben szabatosan meg kell határozni az ily védekezés feltételeit és

Beszélgetés a Dunával.

Vaiánol messze a német erdőkben
Bukkansz világra, száműzött gyermek.
S hiába bókol büszke hegykirályok
Hófejű sora! Egyik sem nyer meg
Játékos társnak...

Mert téged várnak
A magyar mezők, szelid testvéreid,
Ős Budavára, szép menyasszonyod.
Gazdag Nyugatnak mohó törtetését
Ömlő öledben hiába hozod,
Lassúdik vized...

Mert rajta viszed
A magyar bánat bús vízirózsáit:
Ezer esztendő meghalt álmait.
Regét susogsz a parti füzeseknek:
Hajdan de szép volt!... (Jaj, mi van ma itt?)
Duna, Duna, síró magyar folyó...

vitéz Rózsás József
ny. százados.

Vöröskakas.

Írta: BIBÓ LAJOS.

I.

A legény, Péter, leszólt a kaza tetejéről, hogy adják már fölfelé azt a szalmát. Azután pillanatra megállt, vállnak támasztotta a villát és letörölve homlokáról a verítéket, elnézett a Bodzás irányába.

A parti füzesek mögött tengerbe hullott már a nap és a lángoló sugarak, amelyek most utóljára, még egyszer bezengték a megjárta régi utakat, vörös tüzeket gyújtottak a vörhenyes tavak felhőszikláin. Lent szél járt és a cséplőgép bűgött, olyan egyhangú zúgással, mintha a tompa hang valahonnan messziről jött volna és elhúzva a hallgató búzakeresztek felett, az alkonyat csöndjét hintette volna el a földeken.

A közelben lábon már nem állott vetés s a tarlók mellett itt-ott friss szántás feketéllett s a kanálison túl két lecsüggedt állat járta fáradt nagy fejével körbe a kitaposott szérűt.

II.

Eszter, az asszony föladata a kenyértarhonyát s miután ezzel elkészült, maga is leült az asztal sarkához. Nem volt mit beszélni persze, hát hallgattak. De meg a vacsoraidő sem volt alkalmas az effélére, mert János, az ember, reggel óta nem evett. Csak úgy, könnyedén, vilálával, meg hüvelykujjal nyulkált a tábla és a tarhonya közül hol egy nyak, hol egy szárny került elő. Jó félóra betelt, mire elvégezte, akkor az asztal sarkán összegyűjtve a morzsát és a csontot, a markába seperte és vetett a kutyának.

határait, mert különben tárt kaput nyitnánk a visszaéléseknek, amennyiben megtörténhetnék, hogy egyesek a jogos védelem örve alatt eltennék láb alól haragosaikat olyankor, amikor ezek nem is támadtak vagy a támadásukkal már felhagytak, vagy amikor már úgylis ártalmatlanokká voltak téve stb. A jogos védelem feltételei és határai tekintetében azonban a különféle államok törvényei, bíróságai és tudósai a legkülönbélebb felfogást vallják s így minden csendőrt érdekelheti, hogy most, amikor az új katonai büntetőtörvény ebben a kérdésben is lényeges újítást hozott: mi a jogi helyzet.

A jogos védelem kérdésében az új katonai büntetőtörvény — mint tudjuk — a polgári büntetőtörvény rendelkezéseit terjesztette ki a katonai egyénekre s ezzel a megtámadottakra nézve sokkal előnyösebb helyzetet teremtett, mint az osztrák jogon alapuló régi katonai büntetőtörvény. Míg ugyanis a régi Ktbtk. (3. §. g) és 5. §. d) pontja) csakis az élet, a testi épség, a szabadság és a vagyon ellen intézett jogtalan támadás elhárítására engedett jogos védelemnek helyet és a *becsületellenes* támadások folytatásának fegyverrel való megakadályozására (megfelelő korlátok közt) csakis a *tiszteket* hatalmazta fel, addig a magyar polgári Btk. szerint *minden* jogtalan támadással szemben *mindenki* élhet a „szükséges” jogos védelemmel és míg a régi Ktbtk. szerint a jogos védelem korlátainak „megzavarodásból, félelemből vagy ijedtségből” való áthágása büntethető volt, addig a magyar Btk. szerint az *ily okból* való túlhágás nem büntetetik. Ezenfelül az új Ktbtk. 38. §-ának 3. pontja, illetőleg az életbeléptető törvény 7. §-a

fenntartotta, sőt a *tisztjelöltekre* és a *nem tényleges* tisztekre és tisztjelöltekre is kiterjesztette azt a jogot, hogy a *becsületük* ellen intézett jogtalan támadás folytatását — bizonyos feltételek alatt — az „*öket megillető fegyverrel*” is megakadályozhatják. Mészire vezetne azonban és e lap olvasóközönségének túlnyomó nagy részét nem is érdekelné közvetlenül a *tisztek* fegyverhasználati jogának fejtegetése¹ s így e helyütt csakis a *mindenkit* megillető jogos védelem szabályait teszem tüzetes vizsgálat tárgyává.

A magyar Btk.-nek ezt a jogot tárgyaló 79. §-a következően hangzik:

Kizárja továbbá a cselekmény beszámíthatóságát a jogos védelem.

Jogos védelem az, amely a kár a megtámadottnak, a kár másnak személye vagy vagyon a elleni intézett, vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására szükséges.

A jogos védelem határainak félelemből, ijedtségből vagy megzavarodásból származott túlhágása nem büntetetik.

Lássuk e feltételeket egyenként:

1. A törvény szerint jogos védelmet csak *támadással* szemben gyakorolhatunk s e támadásnak *jogtalan* kell lennie.

E feltételre nézve a következőket kell megjegyezni:

a) „Támadás” alatt általában egy hátrányos

¹ E tárgyban a „Magyar Katonai Közlöny” 1930. évi 9. és 10. füzeté közölt tollamból „Fegyverhasználat a becsület védelmére” cím alatt terjedelmes ismertetést.

— Hát Péter? — szólalt meg János.

Az asszony a tálat vitte éppen befelé. Bent a kemence szája elé kotorta a még pislákoló parazsat, öntött a kantából a pohárba, azután kiszólt:

— Aszonta, jobban elhál odakinn.

János felállt, a kalap alatt elkémlelt a kazlak felé, azután megindult. A géphez érve, megállt, körüljáratta lassan tekintetét, azután odaszólt Péternek:

— A lovakat pedig be lehet kötni, mer eső lesz...

A részesek, meg a két marokverő felnéztek az égre, amely most már csendes, felhőtlen volt és olyan megtisztult nyugalommal tekintett alá, mintha a föld és a távoli csillagok sóhajlását vigyázta volna.

— Az ám, — mondotta az egyik és összébb gyürte a szalmát a feje alatt.

Hanem a legény, Péter, nem mozdult.

— A' lesz — mondta János —, eső.

A legény nem szólt, csak elöntötte a forróság. A hirtelen támadt száraz düh ott csapkodott a tarkójában. Merthogy nem lesz eső, az bizonyos és az is, hogy János, az apja, megint csak miatta jött ki. Holott semmi szükség, hogy odabent háljon, azt meg már megmondta egyszer, hogy annak a bizonyos dolognak befellegzett. Ez persze nem volt igaz, mert a leány mára is várta. Hanem amit ő egyszer megmondott, azt megmondta, azt úgy kell venni, még a tulajdon szülőapjának is.

János az eget vizsgálta és néhány lépést tett előre.

Kiszolgált katona volt, a csendőrségnél is eltöltött jó tizenöt esztendő — a betegsége miatt kellett búcsút mondania a férfias, szép hivatásnak —, hát ismerte az emberi lelket s nagyon is tudta, hogy a fiú mért akar kint háljni.

A legény érezte, hogy most mindjárt, megint fog valamit mondani. Nem várta be, a tekintélyéről volt szó, hát megelőzte az apját.

— Na? — nézett rá az öreg.

— Jobb lesz benn... — felelt a legény és vállára vette a subát.

De nem a ház előtt, hanem az istállóban pihent le, mert háborgott benne a vér és ennyi ellenkezéssel tartozott a büszkeségének.

Éjfél lehetett, amikor felriadt. Észrevétlenül nyomta el az álom és olyan mélyen aludt, hogy hirtelenében nem tudott tájékozódni. Azért tapogatózva rátalált az ajtóra, hanem annak alighanem szögbe akadt a rántószíja, mert nem akart kinyitni. Nem volt veszteni való ideje, de mert arra is gondolt, hogy a lány elúnta a várakozást, legjobbnak vélte, ha gyufát kotorász elő.

Lelt is, fejeset.

Jól számított, csakugyan a szíj akadt szögbe. Eldobta a gyufát, azután kinyitotta az ajtót s kilépett az udvarra.

Az égen magasra hágott a hold és a föld a csönd ezerhangú dalát lehelte a csillagok felé.

III.

János arra ébredt föl, hogy a tehén olyan veszettül csörgeti a láncot, mintha valaki a kisbornyút vinné. Elfordult és a következő pillanatban egész testét kiverte a hidegveríték.

Az eperfa alatt vörös árnyékok riadoztak és a trágyadomb fehéres fénnel világított.

— Eszti-i... — ordított és egyetlen mozdulattal az udvar közepéig rúgta a kutyát, amely szűkölve bújt hozzá.

A kamránál torpant meg.

természetű erő kifejtést szoktak érteni. Nem minden ilyen hátrányos erő kifejtés egyszersmind jogtalan is.

Igy nem lehet jogtalanak tekinteni, ha valaki a törvény korlátain belül *jogával* él. Ennélfogva a törvényszerűen gyakorolt *jogos* védelemmel szemben az ellenfél nem élhet szintén *jogos* védelemmel. A *jogos* védelem csak egyik oldalon lehet. Ellenben a *jogos* védelem *túlhágása* már jogtalan s ez ellen *jogos* védelemnek már lehet helye.

De nem lehet jogtalanak tekinteni hasonló okból azt sem, ha a háztulajdonos a hátralékos lakbér fejében a lakójának bútorát visszatartja, vagy ha valaki az ingatlanán kárban talált idegen marhát zálogolja, vagy ha a gazda a cselédje fölött *öt megillető* fegyelmi jogot gyakorolja, vagy ha a katona háborúban az ellenségre lő, vagy a csendőr *jogos* fegyverhasználatot alkalmaz, vagy ha az állami hóhér, törvényes hatáskörében, a halálraíteltet kivégzi, stb.

b) Főleg régebben sokan csak akkor tekintették a támadást jogtalanak, ha az „*vétlen*” volt, vagyis ha arra a megtámadott nem adott okot; sőt a m. kir. Kúriának is vannak ilyen értelmű ítéletei. Az újabbkori jogfelfogás azonban ma már általában elejti a „*vétlenség*” követelményét és többen csak abban az esetben zárják ki a *jogos* védelmet, ha a megtámadott egyenesen *provokálta* a támadást, mert nézetük szerint a provokálással maga a megtámadott indította meg a támadást s ebbe előre beleegyezett.² Vannak

² Mint a fent közölt törvényszövegből látható, maga a törvény (ellentétben a *végükségről* szóló 80. §-sal), kifejezetten egyáltalán nem követeli, hogy a támadás *vétlen* legyen.

azonban, még pedig igen tekintélyes jogtudósok,³ akik ezzel a nézettel sem értenek egyet és azt tartják, hogy a jogtalan támadás akkor is jogtalan, ha azt provokálták. Nézetem szerint, ha a provokálást nem értelmezzük túl tágan és nem tekintjük p. o. már az erélyesebb rendreutasítást vagy fenyegető rákiáltást is provokálásnak, akkor az nem is zárja ki a támadás jogtalanágát, de ha a provokálás oly fokú, hogy az már magában véve: jogtalan támadás, akkor a provokáló nem hivatkozhatik *jogos* védelemre, mert ő támadott jogtalanul és az ily támadással szemben az ellenfelet illetheti *jogos* védelem. De nem lehetne még katonai szempontból sem igazoltnak tekinteni azt sem, ha valaki egy tudomása szerint örült vagy teljesen ittas, vagy akár egy más embert egyenesen azért ingerelne támadásra, hogy így alkalmat nyerjen vele szemben erőszak alkalmazására.

c) A jogtalan támadás akkor is jogtalan, ha azt *parancsra* követték el. A törvényellenes parancsért persze elsősorban s mindenkor a parancsot adó előljáró felelős és a parancsot teljesítő alárendeltet is csak abban az esetben nem lehet büntetni, ha nem ismerte fel a parancs törvényellenességét, illetőleg azt abban a meggyőződésben teljesítette, hogy arra kötelezve van. (Lásd az új Ktbt. 38. §-ának 1. pontját és a törvény indokolását.) Mindez azonban nem változtat a parancs és az annak folytán foganatosított cselekmény törvényellenességén s így ez ellen a megtámadottat *jogos* védelem illetheti.

³ Lásd pl. dr. Angyal Pál budapesti egyetemi tanárnak tankönyvét, vagy dr. Franknak a német büntetőtörvényről írt kitűnő kommentárját.

Az istálló teteje már égett és az ajtón sűrű, szürke füst gomolygott ki. Berohant, eloldotta a tehenet. A megvadult állat fejével ugrott neki, legázolta és szilaj bögéssel előretörve, csörgette maga után a nehéz láncot. János hörögve ugrott föl és szaladt a tehen nyomában, a kúthoz.

Kint az asszony sivalkodott. Két kezét tördelve, a magasság felé rimánkodott s ahogy meglátta az embert, jajveszékeltő sírásba tört ki:

— Az árpát, te! — üvöltött János és egyetlen rántással felvágatta a rúddal a vedret s rohant a vízzel az istállóhoz.

Az asszony szaladt a kamrába, ahova bezuhant. Nyöszörögve hemperedett előre, elkapta az egyik zsák összekötött száját és ledöntötte. A mázsányi súly tompán puffant a földön. Nekiveselkedett, a zsák súrolta a homokos földet, nem mozdult. Eszter lihegett és úgy elaprózta a lélegzetét, hogy egész melle kiszáradt és a torkában emésztő láng égett.

Az udvarról hangok hallatszottak, a két megriadt marokverő sírása és a legény égő, vad káromkodása, amelylyel a csillagos firmamentumot szidta.

Félóra múlva kimerték az egész kutat. A négy részes fejszével, ásóval, a kéménynél verte a tetőt, az asszonyok meg hurcolászták kifelé a házból az öreg bútorokat.

Most a szél váratlanul megfordult és előbb a föld felé zavarva a füstöt, ellenkező irányba terelte a lángokat, úgyhogy azok most végigszaladtak a ház gerincén.

Néma, fojtott, halálos küzdelem indult meg. A tehetlen és mégis öldöklő, vad emberi akarat a tűz ellen, amely itt, a pusztta közepén magára engedve tomboló, büszke haragjával, a vész egész pusztító zordonságával garázdálkodott. János mindenütt ott volt, ahol a tűz

újabb lángokkal csak fellobbant és léket vágott a tetőn, amelynek már az istálló felőli része egészen oda volt. A ruha rongyokban lógott róluk, a kormos arcokon görbe utakat mosott magának a verejték és mezítelen mellük barna bronzát égő színekkel gyujtották fel a lobogó lángok. Vízét már órája nem adott a kút s ahogy a recsegő, ropogó, örvénylő lángtenger közelében ordítottak és hörögtek, az a megdagadt és végsőikig elgyötört izmok pusztító, állati dühe volt csak a fölmérhetetlen veszedelemmel szemben, amely rájuk tört és legázolta egész nekibőszült, kétségbeesett életakarásukat.

Legtovább a legény, Péter birta, fergegetes káromkodással verve és úszítva magát a szörnyű égés ellen, amely a rettenetes csapás döbbenetében fellázadt dacát korbácsolta. Olyan tomboló düh örvongött benne, hogy minduntalan a földet, meg az eget leste, mikor gyullad ki, hogy dőljön össze a világ és füstölgő romhalnazba omoljon össze minden, csak a tűz, ez a forró, gyilkos éjszaka ne múljék el, amikor az örökre elborult és elveszett életre kell nyomorult emberként ráeszmélni. Nem tudta világosan megkülönböztetni a gondolatait, erre nem is volt ideje, de a reggel, a meg nem változott élet elindulásának közelségét olyan felhorkant kétségbeeséssel érezte, hogy az ölés vágya serkent ki benne.

Hajnalig nem is tette le a vasvillát. Egymaga legalább annyit dolgozott, mint az apja, meg a többiek, azért mégis elsőnek indult a géphez.

Amikor a dob megindult, már fent állt a kazal tetején és lekiáltott, hogy sebesebben adják fel a kévét.

IV.

Három napig, amíg a cséplés tartott és a gabonát betakarították, nem igen hallotta az apja hangját. Hall-

d) A törvény nem tesz különbséget abban a tekintetben, hogy *ki* a támadó. Ennélfogva ma már meglehetősen általános az a nézet, hogy a támadó nemcsak *öntudatos* ember, hanem *beszámíthatlan* (örült vagy teljesen részeg) egyén is lehet, mert a „*jogtalan*” szó nem azt jelenti, hogy a támadó *tudva* jogtalanul cselekszik, hanem elég, ha támadása magában véve (objektíve) jogtalan.

Ugyancsak azt a felfogást kell *elvi* szempontból helyesnek tekinteni, amely szerint nemcsak *magán-egyén*nel, hanem *hatósági* személlyel (előljáróval, följobbvalóval) szemben is helye lehet jogos védelemnek; ez a kérdés azonban oly sokoldalú megfontolást igényel, hogy vele alább (a 6. pontban) külön foglalkozunk.

e) Vannak, akik azt mondják, hogy „támadás” alatt csakis *pozitív* erő kifejtést, *nem* pedig *passzív* magatartást (mulasztást) is lehet érteni. Az újabb felfogás és joggyakorlat azonban bizonyos *passzív* magatartásban is megállapíthatónak tartja a jogtalan támadást. P. o. ha valaki előzetesen jogtalanul betolakodva lakásomba, abban felszólításom dacára is *benmarad* s onnan szépszerével nem távozik.

2. De nemcsak „*jogtalan*”-nak, hanem egyszersmind „*közvetlen*”-nek is kell a már bekövetkezett vagy „*fenyegető*” támadásnak lennie.

A „*közvetlen*” szó igen találóan fejezi ki a törvénynek azt az álláspontját, hogy se a túlkorai, se a túlkésői védekezést nem lehet jogosnak tekinteni.⁴

⁴ A német büntetőtörvény pl. a „támadás” előtt a „*gegenwärtig*” (jelenleges) jelzõt használja, ami sok vitára ad okot.

gatott Eszter is, holott leginkább neki lett volna oka a szóra.

Éppen tálalt, amikor Péter megjött. A legény leült az asztalhoz, szemben az apjával és letette a kalapját a földre. János félkönyökre támaszkodva pipált. Mellette ott ült Aracsi, a keménykötésű csendőrtiszthelyettes, a pusztai őr parancsnoka.

Maguk között már tisztázták a sort.

János kettőt, hármát szítt, azután balkezére fogva a szárat, előredült:

— Mennyit adott? — szólalt meg csöndesen.

— Tizenkettőt... — mondta a legény.

János szíve alatt kis patak csörgedezett. Tíz mázsára számított legfeljebb holdanként és ebben a váratlan, meleg örömben a föld hozzá való nagy jóságát érezte meg.

— Tízet gondoltam — mondotta s hirtelen megint előntötte a melegség.

A legény megérezte az áhítatos meghatottságot és előbb a térde kezdett reszketni, majd nyomban rá a két szeme borult homályba. A learatott gabonát látta, a földet, amelyet nemsokára ismét bevetnek, a zöldelő vetést, a vizecskéket és a tavaszi égboltot.

A leégett tanyára nézett és elcsordult nagy szeretete egyszerre kiömlött a szívében.

Levágta fejét az asztalra...

— Üssön meg, apám... — zokogta és két kezével csomóba markolta a haját.

János Aracsira nézett, szeliden összemosolyogtak és engedték, hogy a legény könnyei csöndesen leperegjenek a földre.

„Közvetlen” ugyanis az a támadás, amely a benne rejlő veszély *azonnali* (közvetlen) bekövetkezésével jár s így azt csak *nyomban* való elhárító cselekménnyel akadályozhatjuk meg. Nem „közvetlen” tehát (hogy kézzelfogható példával éljek) az olyan támadás, amely *tegnap* történt, vagy amely csak *holnapra* helyeztetik kilátásba. Akkor sem fog fenn már „közvetlen” támadás, ha a támadás elmult anélkül, hogy ellene védekeztem volna és a támadás folytatása *sem fenyeget* közvetlenül (p. o. ha a támadó elfut). Ehhez képest felmentette a m. kir. Kúria azt az erdővédet, aki a rá puskát emelő orvvadászt lelőtte, mert az erdővéd a támadással közvetlenül fenyegetve volt és nem volt köteles a támadás bekövetkezését bevégni. Felmentette továbbá a Kúria azt az egyént, aki a megtámadóját a dulakodás után, de már olyan időpontban, amikor már támadás nem volt, a vasvillával megütötte, mert a megtámadott alaposan tarthatott attól, hogy ellenfele — aki őt előzetesen jogtalanul támadta meg s reá vasvillát fogott és vele dulakodott — újra támadást intéz ellene. Viszont nem mentette fel azt az egyént, aki a támadót a *tőle* elvett bottal *visszaütötte*, mert a támadó már le volt fegyverezve és közvetlenül fenyegető újabb támadástól nem kellett tartani.

Idevonatkozólag még csak azt jegyzem meg, hogy néha a támadás, *mint bűncselekmény*, a törvény szerint már be van fejezve, de azért a támadást, mint ilyet, még mindig folyamatban levőnek kell tekinteni. Így p. o. a lopás a törvény szerint be van fejezve, amint a tolvaj az idegen ingót *elvette*, de azért a vagyon jogtalan megtámadása mindaddig tart, amíg csak a lopott holmit *biztonságba nem helyezte*. Ennélfogva a Kúria általában helyet enged jogos védelemnek a *lopott dologgal* menekülő tolvaj ellen, ellenben nem lehet többé jogos védelmet alkalmazni az olyan tolvaj ellen, aki a lopott dolgot szép szóra *visszaadta*, vagy a lopott dologgal *már elmentekült*, vagy a lopott dolog *hátrahagyásával* eredt futásnak.

3. A törvény szerint a magánvédelemmel jogosan élhetünk akár a saját személyünk vagy vagyónunk, akár „*másnak* személye vagy vagyona” ellen irányult a támadás. Ebből tehát az következik, hogy a *más védelme* címén akkor is felléphetünk a támadó ellen, ha maga a megtámadott nem kérte is a segítségünket, sőt tiltakozott az ellen, vagy ha ő nem is vette észre a támadást, avagy ha ő egymaga is elég erős a támadás visszautasítására, illetőleg nem él a jogos védelemmel; csak hogy persze eljárásunk csak akkor lesz jogos, ha a „*mások* védelménél is szem előtt tartjuk mindazokat a feltételeket, amelyek a *saját* megtámadtatásunk esetén is kötelezők. Természetes dolog, hogy ha a csendőr nem mint magánegyén kel másnak védelmére, hanem mint hatósági közeg szolgálatilag lép fel, úgy őt a körülményekhez képest a fegyverhasználat joga is megilleti.

4. Hogy *minő* javak megtámadásával szemben jogos a magánvédelem, e tekintetben nagy az eltérés az egyes büntetőtörvények rendelkezéseiben és magyarázatában. A francia, angol, belga törvények a *vagyon* megtámadása esetén *nem* engednek jogos védelemnek helyet; míg a német és olasz törvények szerint a *becsület* megtámadása esetén is helye lehet jogos védelemnek. A magyar büntetőtörvény rendelkezésének értelmezése körül pedig eltérő felfogás

uralkodik az egyes jogtudósok közt és a bírói gyakorlatban.

A magyar büntetőtörvény szerint ugyanis, mint láttuk, akár a megtámadottnak, akár másnak „személye vagy vagyona” ellen irányuló támadással szemben lehet jogos védelemmel élni. Már most abban meglehetősen egységes a felfogás, hogy valakinek a „személy”-e alatt nem csupán annak az életét, testi épségét és szabadságát, hanem az ő személyiségét kitevő többi javakat is, nevezetesen a becsületét, a szemérmét és általában összes házi és családi jogait is kell érteni, de eltérés van a felfogásokban főleg abban a tekintetben, hogy míg egyesek minden becsületellenes támadással szemben elképzelhetőnek és megadhatónak vélik a jogos védelmet, addig mások szerint a jogos védelem csakis a *tettleges* becsületsértés ellen engedhető meg, mert — szerintük — a szóbeli becsületsértés, amint kiejtetett, már be is van fejezve, már pedig elmúlt támadás ellen nincs helye jogos védelemnek. Sajnos, e kérdésben még a Kúria gyakorlata sem jutott teljes megállapodásra, mert vannak ítéletei, amelyek a szóbeli becsületsértés ellen alkalmazott magánvédelmet nem ismerték el jogosnak. A katonai bíróságok feladata lesz tehát, hogy ebben a kérdésben az igazságnak és a helyes katonai felfogásnak megfelelően egységes állást foglaljanak. A magam részéről abban a nézetben vagyok, hogy tényleg a legtöbb eset olyan, hogy a körülmények azt mutatják, miszerint a támadónak nem is volt szándékában a sértés folytatása, hanem csak *egy* becsületsértő szó kiejtésére kívánt szorítkozni, amit a sértett kellő időben nem is utasíthatott vissza. Ilyen esetben tehát igazán „eső után köpönyeg” lenne és *nem* védelmet, hanem *megtorlást* jelentene az ellenerőszak alkalmazása, amire pedig magánügyén nincs jogosítva. Viszont azonban egészen bizonyos, hogy néha a támadó hozzákészülődése és egyéb körülmények világosan elárulják a szóbeli becsületsértésre vagy ennek folytatására való szándékot s ennek megvalósítását azonnali közbelépéssel meg lehet akadályozni. Az efféle esetben tehát indokolt lehet a *kellő határok* közt gyakorolt jogos védelem, mert a jogi rendnek alapkövetelménye, hogy a jogot nem szabad kényszeríteni a jogtalanság előtt való meghátrálásra és mert a magyar törvény *nem* is szorítja a jogos védelmet csupán „*tettleges*” támadás visszautasítására, sőt a törvény javaslatában még benne volt a „*tettleges*” támadás követelménye, de a parlamenti tárgyalás során a „*tettleges*” szót törölték belőle s ezzel világosan kifejezésre jutott az, hogy a magyar törvény *nem* csupán a „*tettleges*”, hanem a szóbeli vagy jelképes támadásra is ki akarta terjeszteni a jogos védelem lehetőségét.

5. Egy további követelménye a törvénynek, hogy a védelem a támadás elhárítására „szükséges” legyen.

A védelem mindaddig „szükséges”, ameddig a támadás tart, vagy közvetlen bekövetkezéssel fenyeget. De jelenti a törvényben használt „szükséges” szó azt is, hogy a védekezésre nem használhatnak súlyosabb, illetőleg veszélyesebb eszközt, mint amennyi az elhárításra éppen elégséges, vagyis: „szükséges”. Egy gyerkőcnek a támadását rendszerint pusztá kézzel is elháríthatjuk, míg egy felnőtt, nálunk erősebb, vagy pláne felfegyverzett ember támadásának a kivédhetőségéhez már gyakran bothoz,

vagy ha másként nem megy: fegyverhez kell nyúlunk. Szóval a védekezés „szükséges”-ségének foka a támadás módjától és erejétől (intenzitásától) függ.

Újabban mindinkább hódít az a felfogás, sőt már egyes büntetőtörvénybe is belekerült,⁵ hogy a védelemnek nemcsak a támadás fokával, hanem a megtámadott jogtárgy értékével is arányosan kell állnia. Ez az úgynevezett „*proportionalitás*” elmélete.

A magyar büntetőtörvény azonban *nem* ezen az állásponton áll s a magyar Btk. szerint a csekély értékű holmi megvédésére is használhatjuk a legerősebb eszközt is, ha a támadás ereje, illetőleg elhárítása ezt „szükséges”-sé teszi. A magyar jog szerint tehát nem történhetik meg olyasmi, hogy *egy ágyban fekvő betegnek* szeme láttára elhordhatná az ő szerény ingóságait a tolvaj, mert ellene a holmik csekély értéke miatt löfegyvert nem használhat.

Régebben azt tartották, hogy a magánvédelem akkor sem „szükséges”, ha a megtámadott futással elmenekülhetett volna a támadás elől, sőt egyes középkori törvények is megkövetelték, hogy a megtámadott legalább is a „nem szégyenletes” futást lehetőleg kísérelje meg. Ma már azonban meglehetősen általános a felfogás, hogy a törvény nekünk nem a futásra, hanem az „elhárítás”-ra ad jogot és hogy a futás (főleg: katonára nézve) mindig szégyenletes,⁶ már pedig a jogos téren mozgó egyént nem lehet arra kötelezni, hogy a jogtalanság elől bármely anyagi vagy erkölcsi javának feláldozásával meghátráljon.

Ezt a jogi és katonai szempontból egyaránt helyes elvet tehát csak akkor nem lehet alkalmazni, ha a megtámadott minden anyagi vagy erkölcsi áldozat nélkül kitérhet a támadás elől. Ilyenféle eset lehet az, ha a megtámadott tudja, hogy támadója: tökrészeg vagy egyébként beszámíthatlan ember, vagy egy veszélyes eszközzel ellátott egyén, de: gyermek, vagy nő, aki elől akként kitérhet, hogy egy fa mögé visszahúzódik, vagy orra előtt becsapja az ajtót stb.

A fentebb említett elv alól azonban a m. kir. Kúria és a legfelsőbb bécsi törvényszék még más kivételt is szokott tenni, nevezetesen abban az esetben, ha a támadó a megtámadottnak szülője vagy testvére, mert a legfelsőbb bíróság szerint a fiúnak (testvérnek) egy magasabbrendű erkölcsi kötelesség parancsolja, hogy az ellenerőszak alkalmazása előtt a futást lehetőleg megkísérelje.

Sokan azt is megkövetelik, hogy a megtámadott az ellenerőszak alkalmazása előtt segítségért kiáltson, vagy a támadóra fenyegetőleg rákiáltson stb. Hát hisz igaz, hogy ezt néha eredményesen meg lehet tenni és ez esetben a védekezés, vagyis a megtámadottnak ellenerőszaka *nem* lesz „szükséges”. Ámde nem lehet feledni, hogy ekkép viszont a megtámadott könnyen lekésztetik a védekezéstről és sokszor nem is biztos abban, hogy segítségkiáltását valaki meghallja-e, illetőleg hogy a közelben állók a segítségre egyáltalán hajlandók és képesek-e, sőt néha

⁵ Így pl. a legújabb keletű svájci katonai büntetőtörvény már nem a „szükséges”, hanem a „megfelelő” védelmet („angemessene” Verteidigung) nyilvánítja jogosnak.

⁶ A közmondás is gúnyosan mondja: „Szégyen a futás, de hasznos”.

előrelátható, hogy az efféle segélykiáltásnak vagy rákiáltásnak semmiféle eredménye sem volna. Mindezeknél fogva a megtámadottat általában nem lehet a segélykiáltásra stb. kötelezni s az eset konkrét körülményeiből kell megállapítani azt, hogy a megtámadott ellenerőszaka „szükséges” volt-e, vagy sem. De magától értetődik az is, hogy e kérdés elbírálásánál a bírónak figyelembe kell venni a személyében vagy vagyonaiban jogtalanul megtámadottnak fel-dült lelkiállapotát és a helyzetnek gyors cselekvést igénylő természetét is.⁷

6. A hatósági személyekkel és főleg a katonai előljárókkal és följobbvalókkal szemben alkalmazható jogos védelemre sem a mi törvényeink, sem a külföldi törvények külön szabályokat nem tartalmaznak s e tekintetben még az irodalomban sem jutottak végleges megállapodásra. Némelyek szerint: jogtalan támadás és jogtalan támadás közt nincs különbség, minélfogva e személyekkel szemben ugyanolyan feltételek alatt jogos a magánvédelem, mint a magánegyénekkel szemben; viszont mások a hatósági eljárással szemben, a jogi rend érdekében, egyáltalán nem, vagy csak végveszély esetében akarnak helyt engedni jogos védelemnek. Én azokkal tartok, akik a következőképp gondolkodnak:

Elvileg a hatósági személyekkel, illetőleg előljárókkal és följobbvalókkal szemben is helye lehet jogos védelemnek, mert hisz ők is követhetnek el rablást vagy gyilkosságot stb. s ezzel szemben a megtámadott nem hagyható védtelenül. Ez az álláspontja az új Ktbt. indokolásának is. Ami a részleteket illeti, a következőkben kell különböztetni:

Ha egy hatósági személy az ő törvény által ráruházott hatósági jogkörében olyan cselekményt fogantat, amely anyagi szempontból nem felel meg az igazságnak (p. o. ártatlant fog el gyanúsított gyanánt), úgy ezt nem lehet olyan jogtalan támadásnak tekinteni, amellyel szemben, jogos védelem címén, ellenerőszakot lehetne alkalmazni, mert a jogi rend érdekében nem lehet tűrni, hogy valaki a hatósági rendelkezések közt válogasson és közülük csak azt teljesítse, ami az ő tetszésének vagy igazságérzetének megfelel. Az ilyen hatósági jogkörben tett rendelkezésnek tehát mindenki köteles engedelmeskedni és csak a jogorvoslat útján, illetőleg az utólagos panasztevésben kereshet orvoslást. Másként áll azonban a dolog, ha a hatósági személy nem hivatalosan jár el, vagy pedig hivatalos eljárásban az ő jogkörét túllépi, szóval: alaki tekintetben is jogtalanul jár el (p. o., ha a hatósági személy, mint magánegyén, lopást követ el vagy ha a végrehajtó éjjel akar foglalni, vagy ha a csendőr az elfogott gyanúsítottat bántalmazza stb.). Ily esetekben már semmiféle közérdek sem követeli, hogy az efféle jogtalanságok eltűrésére mást kötelezzünk és hogy ez, ha a jogos védelem fentvázolt feltételei fennforognak, a jogtalan támadást vissza ne utasíthassa.

⁷ A honvédelmi miniszter úr egy hasonló kérdésben, vagyis a tisztek fegyverhasználati jogát magyarázó, nemrégiben kiadott (1930. évi július 15-én kelt 5856. eln. 13. számú) rendeletében a következő kijelentést tette: „A sértett köteles mindenekelőtt a rendelkezésére álló s büncselekmény fogalma alá ne eső egyéb elhárítási lehetőségeket igénybe venni és csak ha ezek (pl. rendreutasítás, a támadónak egy arra hivatott hatósági közegnek való átadása vagy a fegyverhasználati való fenyegetés) hatástalannak bizonyultak, vagy esetleg a konkrét eset alakulása folytán már eleve nem mutatkoznak célravezetőeknek, következhetik be a fegyverhasználat.”

A katonai előljárókkal és följobbvalókkal szemben azonban még ilyen esetekben sem lehet a jogos védelmet mindenkor megengedni. A szolgálati szabályzat szerint ugyanis a katonai egyének egymással még szolgálaton kívül is alárendelti és alattosi viszonyban állnak s ez a viszony: állandó, úgy hogy a katonai előljáró a parancsadást nemcsak szolgálat közben, vagy egy-egy bizonyos alkalommal, hanem éjjel-nappal, bármikor gyakorolhatja és a följobbvaló (akivel szemben az alattos is mindig különös tisztelettel tartozik), gyakran fölléphet előljáró gyanánt, minélfogva az előljáró és a följobbvaló eljárása a legtöbbször hivatali, vagyis szolgálati jellegű. Ehhez járul, hogy az előljáró vagy följobbvaló ellen intézett erőszak még a hatóság elleni erőszaknál is súlyosabban van büntetve, továbbá, hogy a katona a rászabott büntetést „vonakodás nélkül” köteles elfogadni és a szenvedett jogtalanságok miatt is csak az eset után következő napon emelhet panaszt stb.

Mindezeknél fogva az igazi fegyvelemtől és helyes katonai szellemtől áthatott csendőr az előljárótól vagy följobbvalótól szenvedett sérelmet sem fogja általában úgy felfogni, mint a más oldalról jövő sérelmet és rendszerint be fogja érni azzal az elégtétellel, amit neki az utólagos panasztevés nyújt. Ha azonban az előljáró vagy följobbvaló támadása oly súlyos, hogy azt másként elhárítani, illetőleg reparálni nem igen lehet, vagyis: ha a függelem kötelessége háttérbe szorul a támadással veszélyeztetett magánérdek fontossága előtt, akkor lehet igazolt a jogos védelem.

Körülbelül azt az álláspontot foglalja el az új Ktbt. indokolása is, amikor többek közt⁸ ezeket mondja: „Az alárendelt az ellenerőszakkal nemcsak előljárója személyét, hanem az ennek személyében megtestesülő katonai tekintélyt is támadja, minélfogva lehetetlen megengedni, hogy az alárendelt az előljárójával szemben könnyelműen, csekély okból s anélkül, hogy az elégtételszerzés más módjának rendelkezésére álló lehetőségét igénybe venné, mindjárt az ellenerőszak terére lépjen.”

Mindamellet az új Ktbt. számolt azzal a lehetőséggel, hogy néha katonai érdekből az egyébként érthető és méltányos esetben sem lehet az alárendeltnek igazat adni, mihez képest a 76. §-ban azt a humánus rendelkezést teszi, hogy: „Ha a tettes nyomban az előljárója vagy följobbvalója részéről szenvedett súlyos sérelem felett erős felindulásból ragadtatta magát függelemsértésre: a büntetés a legkisebb mértékben alul is, sőt a megállapítottnál enyhébb büntetési nemben” (agyonlövés helyett: 3 évi börtön) „is kiszabható.”

7. Jogos védelem csak akkor forog fenn, ha a fentebb vázolt összes feltételek fennforognak.

Ha e feltételeknek csak egyike is hiányzik, akkor nincs jogos védelem és a védekezéssel okozott jogsértés az általános szabályok szerint büntetendő. Ha tehát súlyos testi sértés okoztatott, akkor a súlyos testi sértésre, könnyű testi sértés esetén pedig a könnyű testi sértésre vonatkozó törvényes rendelkezéseket kell alkalmazni stb.

Nem „jogos” tehát az sem, ha valaki túlhágja a jogos védelem határait (p. o. a „szükséges”-nél

⁸ Lásd részletesebben az indokolást a Ktbt. javaslatának 38. §-a 3. pontjához és 76. §-ához.

veszélyesebb eszközt használ). Mindamellett az ily nem jogos túlhágást is kiveszi a törvény a büntetés alul három esetben, nevezetesen akkor, ha a túlhágás „félelemből vagy ijedtségből, vagy megzavarodásból” történt. Ezeket a lelkiállapotokat ugyanis a helyzet kritikus volta miatt maga a törvény mentő-okoknak jelenti ki. Minden más esetben azonban, p. o. ha a túlhágás bosszúból vagy gyűlölségből eredt: a túlhágás nemcsak jogtalan, hanem büntetendő is.

8. Az előző pontból is kitűnik, hogy az erős felindulás egymagában véve nem teszi jogossá a jogtalan cselekményt, vagyis: általában nem mentő ok, hanem csak enyhítő körülménynek számít. Mindamellett néha az erős felindulás is válhatik mentő okká, t. i. akkor, ha az oly nagyfokú, hogy az öntudatot, vagyis a beszámíthatóságot kizárja. Ezt a mentő okot alkalmazta a Btk. 76. §-a alapján a m. kir. Kúria azokban az esetekben, amikor felmentette azt a férjet,⁹ aki nejét házasságtörésen érve, ennek szeretőjén súlyos testi sértést ejtett, továbbá azt az apát,¹⁰ aki a leánya csábítójára lőtt, valamint azt a nőt,¹¹ aki férjét hűtlenségen érve, az illető nősze mélyt megsértette.

9. Az sem mentő ok az én nézetem szerint,¹² ha valaki a valóságos tényállással ellentétben abban a meggyőződésben cselekszik, hogy neki a magánvédelem gyakorlására joga van. A mi törvényünk szövegéhez képest ugyanis meg kell követelni, hogy a jogos védelem feltételei ne csak a védekező képzetében, hanem valósággal fennforogjanak, ha azonban a védekező valamely ténykörülmeny valóságos fennforogása feől tévedésben volt, úgy ot esetleg tévedés címén, a Btk. 82. §-a alapján fel lehet menteni. Ilyen eset lehet p. o. az, ha valaki elhagyott, sötét utcán egy feléje felemelt pottal vagy fegyverrel közeledő alakban jogtalanul és közvetlenül tamadó ellenfelet látva, ellene erőszakot alkalmaz, holott később kiderül, hogy a feléje közeledett alak az ő legjobb barátja volt, aki csak meg akarta őt tréfálni.

Természetes dolog, hogy ez csak ténybeli tévedésre, nem pedig jogi tévedésre vonatkozik, mert a törvény nem-tudásával senki sem védekezhetik. Aki tehát ismerve a tényállást, amely a jogos védelemre törvény szerint nem nyújtott alapot, ennek dacára erőszakot alkalmaz, az nem mentegődzhetik azzal, hogy azt hitte, miszerint ily tényállás mellett jogos a magánvédelem, aminthogy a tolvaj sem mentegődzhetik azzal, hogy nem tudta, miszerint nem szabad lopni.

10. A „jogos” védelem, mint neve is mutatja, nem jogtalan cselekedet, vagyis nem büncselekmény, ennél fogva az arra való biztatás (felbújtás), vagy ahhoz való segélynyújtás sem büntethető és a jogos védelem kifejtésével okozott károkért sem jár semmiféle kártérítés.

Ez a szabály persze a jogos védelem túlhágására már nem vonatkozik és a túlhágással, mint jogtalan támadással szemben, már az ellenfelet illeti a jogos védelem.

⁹ Büntetőjog Tára III. 165.

¹⁰ Büntetőjog Tára LVI. 117.

¹¹ Büntetőjog Tára XXIX. 164. és LVI. 258.

¹² Némelyek szerint, így Angyal szerint is: „Nem az a lényeges, mit volt szükséges tenni, hanem: mit tartott a védekező szükségesnek.”

A nyomozó szellemi munkája.

Írta: dr. LICHEM ARNOLD osztrák csendőraligazgató, a gráci központi csendőriskola parancsnoka.

A bizonyítást szolgáló szellemi munka.

A nyomozószolgálat célja

a) valószínű tettesekre a tettességet rábizonyítani,

b) ismeretlen tetteseket meglevő vagy kikutatott bizonyítékok alapján kinyomozni.

A nyomozás alapja mindkét esetben a bizonyításról szóló tan. Az a) alatt említett cél elsősorban a bíróságok előtti bizonyításra vonatkozik. Ebben az esetben a nyomozónak az a feladata, hogy a bizonyításhoz szükséges bizonyítékanyagot összehordja, rendezze, azon célból, hogy azt a bírói mérlegelés számára alkalmassá tegye.

A b) alatti eset a nyomozó tulajdonképpeni nyomozómunkája a még ismeretlen tettes megállapítására. Mivel mind a két esetben valaminek a bebizonyításáról van szó, szükségesnek mutatkozik, hogy a nyomozónak a bizonyításnál végzendő szellemi munkáját röviden megvizsgáljuk.

I. Bevezetés.

Minden bizonyítás egy gondolkodási folyamat, amelyhez megállapítás, következtetés csatlakozik. Az emberi gondolkodás és következtetés törvényeit a logika vizsgálja, amely minden kézzelfogható nélkül dolgozó, elvont tudomány. Az a kérdés, hogy kell-e a nyomozónak a logikát és törvényeit ismernie. Ezt a gyakorlatban sokszor tagadják. Azt szokták ellene felhozni, hogy a gyakorlati nyomozót meddő fejtörésre készíti, ami tettejét megbénítja és a határozott intézkedésben gátolja. Az a fel fogás uralkodik, hogy a természetes józan ész elég ahhoz, hogy valaki logikusan gondolkodni és következtetni tudjon.

A következőkben megkísérlem ezt a nézetet megdönteni, amennyiben felállítom azt az alaptételt, hogy az ügynevezett józan ész és a logikus gondolkodás között annyiban van különbség, hogy a logikus gondolkodás iskolázott gondolkodás, amely tervszerűen, bizonyos rendszer szerint, olyan szabályok alapján dolgozik, amelyek felderítését évezredek óta minden idők legnagyobb gondolkodói tűzték ki maguknak feladatul.

Az ügynevezett józan ész túlságosan sokat ítél érzék és érzés szerint. Érzék és érzés uralkodnak a gondolaton, pedig a gondolatnak kell amazokon uralkodnia. Már kedvezőbb a helyzet akkor, ha a józan ésszel rendelkezőnek a tapasztalás is segítségére jön. A tapasztalást a gyakorlatban igen sokra is becsülik. De mi a tapasztalás tulajdonképpen? Semmi egyéb, mint emlékezés az emberi élet egy része alatt szerzett észleletekre és megfigyelésekre. A tapasztalás egyedül még nem elégséges a nyomozás számára. Bizonyos, hogy a nyomozó a nyomozási munkájának nagy részét meggyőzi különösebb szellemi munka nélkül is. Hiszi is, hogy különösebb szellemi munkára csak „nagyobb ügyeknél” van szüksége. Csakhogy sokkal többször van a rendes nyomozási ügyei között „nagy ügy”, mint hiszi, csak nem ismeri fel azokat. Hány öngyilkosság, baleset, eltűnés fordul elő a mindennapi élet gyakorlatában és hány ilyent nyomoznak a megszokott gépies módon és intéznek el aktaszerűen. Hány ördögi ügyességgel végrehajtott gyilkosság, hány más súlyos büntett lappang az ügynevezett közönséges nyomozási ügyek között? Számtalan bizonyíték van arra,

hogyan egészen jele tényleg látszó nyomozások során a leg súlyosabb bűncselekmények kerültek napfényre.

Ennek a ténynek a kiemelésével csak ösztönözni akarok arra, hogy minden, még a legjelentéktelenebb nyomozásnál is alkalmazzuk a logikus gondolkodást és következtetést. Akármilyen jelentéktelenné látszik is kezdetben az ügy, következetes gondolkodás és következtetés segítségével olyan alakot nyerhet, amit különben sohasem lehetett volna előrelátni. Az a követelés, hogy a nyomozó vegye figyelembe a logika törvényeit, ósrégi. Határozott alakot azonban csak azóta nyert, mióta a regényíró hívta fel rá a figyelmet. A Sherlock Holmes-féle detektívregények, amelyeket az angol Conan Doyle a 90-es években vetett a könyvpiacra, semmi egyebek, mint regényes ábrázolásai a bűnügyi logikus gondolkodásnak és a logikus következtetésnek.

II. A logikus következtetés alapfogalmai.

Megkísérlem a csendőrségi gyakorlatban szükségesnek kiemelésével a logikus gondolkodás és következtetés alapfogalmait lehető egyszerű módon megmagyarázni.

A logikus gondolkodó gondolatmenetében az a figyelemreméltó, hogy igen kiterjedt és igen alapos vizsgálatban olyan dolgokból indul ki, amelyeket a mindennapi életben egészen maguktól értetődőknek és olyanoknak tekintünk, amelyek említésre sem igen méltóak. Vonatkoztassuk ezt most a csendőrségi gyakorlatra. Éppen a maguktól értetődő dolgokban nagyon is sokszor igen súlyos logikai hibák lappanganak. Ha a nyomozó nem tud minden egyes „következtetésének” létrejöttéről magának számot adni, ha nem tudja az egyszerű következtetést a tényleg meglevő gondolatsorba behelyezni, a gondolatsor egyes tagjait megvizsgálni, akkor az elkövetett hibák tervszerű megkeresése lehetetlen. Megkísérlem ezt a bizonyára nem könnyen megérthető, nehézkes megállapítást egy példával megvilágítani.

Azt mondom például:

„Minden fém át nem látszó.”

Ebből az ítéletből egy másikat vezetek le, nevezetesen:

„Egy fém sem átlátszó”, vagy: „Némely át nem látszó test fém.”

Ezt a tételt tehát az elsőből következtettem.

Ezt a tételt tovább is levezethetem, ha azt mondom:

„A réz át nem látszó.”

Most fölmerül a kérdés, hogy mondhatom-e én ezt a logika szabályainak megfelelően minden további nélkül. Nem!

Hiszzen az én első ítéletemben* a réz fogalmáról szó sem volt. Csak a „fém” fogalmam van mint alany és jelzőül az „átlátszó” fogalmam. Ha tehát az új fogalmat logikusan akarom besorolni, még egy további tételt, valami további „előfeltételt” kell hozzácsatolnom; ez a feltevés (a logika premisszáinak — praemissa — hívja) így szól: „A réz fém.”

Vizsgáljuk meg még egyszer végkövetkeztetésünket úgy, hogy a legutolsó feltevésünket legelőre helyezzük és ezt mondjuk, hogy:

altétel: „A réz fém”;

főtétel: „Minden fém át nem látszó.” Végkövetkeztetés: „A réz (alany) át nem látszó” (állítmány).

Azt a feltevést vagy premisszát, amely a végkövet-

* Ítélet az egész értekezésben a logikai ítéletet (végkövetkeztetést) jelenti. Mint bírói ítélet a cikkben nem fordul elő. (A fordító.)

keztetés, azaz ítélet alanyát tartalmazza, a logika altételnek nevezi. Ez valami többé vagy kevésbé fontosat mond. Ellenben az a feltevés, amelyben az ítélet állítmánya foglaltatik, általános érvényű tételt mond ki; ezt főtételnek nevezzük.

Mindezt a bűnügyi gyakorlatba áthelyezve, a következő példát adjuk:

Altétel: A tett szí helyén talált nyom felváltva egy hosszú és egy rövid lépést mutat.

Főtétel: Aki felváltva egy hosszú és egy rövid lépést tesz, sánta.

Ítélet: A nyom sánta emberé.

Csak hogy vannak ám hamis, helytelen feltevések is. Annak felismerése, hogy valamely feltevése és hamis-e vagy valódi-e, reálkívül nehéz is lehet. Némileg segíthetünk magunkon, ha a logikában szokásos megkülönböztetést alkalmazzuk és így megkülönböztetünk:

1. kényszerítő erejű, cáfolhatatlan, szükségszerű, határozott, azaz apodiktikus,

2. emberi meggyőződés szerint bizonyos, való, állítólagos, azaz asszertórikus és

3. valószínű, kétséges, kérdéses, azaz problematikus feltevéseket, azaz premisszákat.

A következtetés végrehajtásánál figyelemmel kell lennünk arra, hogy az ítélet mindig azt a feltevést követi, amelynek bizonyossága kisebb.

Tehát például:

altétel: állítólagos,

főtétel: határozott,

ítélet: állítólagos ;

altétel: határozott,

főtétel: kérdéses,

ítélet: kérdéses.

A gyakorlati nyomozó szolgálatban éppenséggel nem könnyű rátalálni, hogy hogyan kell az egyes feltevéseket értékelnünk. Mindenesetre szükséges először a feltevést tudatosan felállítani, tehát azt a gondolatmenet láncából kihámozni és megvizsgálni. Hogy ez hogyan történik, azt a következőkben fejtjük ki.

III. Logikus gondolkodás és következtetés a bizonyításnál.

A) AZ ALTÉTEL FELÁLLÍTÁSA.

1. Tények összegyűjtése.

Mielőtt az altételt megvizsgálhatnánk, kell hogy legyen ilyen tételünk. Az altételt főképpen gyakorlati nyomozómunkával nyerjük, amely a helyszín felvételétől gyanúsítottak, tanúk, szakértők kikérdezéséből, végül gyanújelek* megállapításából áll.

* Az indicium a peres eljárásban általában olyan tény-körülmény, amelynek magában véve bizonyító ereje nincsen, de más ilyen ténykörülményekkel egybevetve, valaminek a bizonyítására mégis alkalmassá válik. A magyar büntető perrendtartás az indiciumot sem az eredeti latin nevében, sem magyar fordításban nem ismeri, de az indiciumok felhasználásával való bizonyos fogalmat igen. Így az indicium fordítására általánosan ismert magyar kifejezés nem gyökerezett meg. Bűnjelenség, gyanúok, bűnjel volnának a szokott fordításai. Mivel azonban a gyanúok és a bűnjel más fogalmak közismert kifejezései, és mivel úgy az ebben szereplő értelemben vett gyanúok, mint a bűnjel egyformán az indicium fogalma alá tartozik, leghelyesebbnek tartottam azt gyanújellel fordítani. Ezt a kifejezést azután ott is megtartottam, ahol a szöveg értelme szerint tulajdonképeni gyanúokot vagy bűnjelet is lehetett volna mondani. (A fordító.)

Altételt még más módon is nyerhetünk, úgy t. i., hogy minden ítéletet egy új következtetés altételül használunk fel, ehhez új főtételt fűzünk és újra következtetünk. Ezt tovább folytatjuk, míg az ítéletek egész láncára nem teszünk szert. Ezeket az elveket általánosabban kifejezve azt mondhatjuk, hogy: egy bizonyos tényből bizonyítékokat vagy feltételezéseket vonhatunk le egy bizonyos határozott tényállásra, egy cselekvés meghatározott folyamatára, vagy egy bizonyos tettességre vonatkozólag. Ilyenmű tényeket a gyakorlatban gyanujeleknek nevezünk; helyes mérlegelésünktől elsősorban függ az, hogy helyes ítéletet tudjunk alkotni.

Ha tehát a bizonyítóeszközök között 1. a helyszínt, 2. a gyanúsított előadását, 3. a tanúk előadását, 4. a szakértők előadását, 5. a gyanujeleket különböztetjük is meg, tágabb értelemben az összes felsoroltakat gyanujeleknek tekinthetjük.

Szűkebb értelemben vett gyanujelek olyan tények, amelyek kimerítő felsorolása nem lehetséges; éppen azok a tények esnek ez alá a fogalom alá, amelyek a helyszín, a gyanúsított és szakértők előadásai rendszerébe be nem sorolhatók.

2. Gyanujelek és vizsgálatuk.

a) Érzéki megfigyelés.

Minden helyes következtetést alapos és szakszerű megfigyelésnek kell megelőznie. Mi ez a megfigyelés? Semmi más, mint az altétel módszeres és rendszeres vizsgálata. Az altétel vizsgálata azonban a valóságban ismét nem más, mint a gyanújel vizsgálata.

Hogyan történik már most ez a megfigyelés, másként: az altétel módszeres és rendszeres vizsgálata, vagy ismét másként: a gyanújel mérlegelése?

Elsősorban a szó valódi értelmében vett gyanujelek egész soránál úgy, hogy a nyomozó behatóan és alaposan néz. Nagyszámú gyanújel testileg érzékelhető. A nyomozó szeme, ha jól kinyitja, felfedezi őket. A legapróbb jelek, amelyeket akárhányan észre sem vesznek, helyes értékesítés által valódi gyanujeleket adhatnak; legyen akár lábnyomokról, vérnyomokról, hajról, porról, zsír- és piszkofoltokról, vagy akár bármily tárgyról is, legyenek ezek akár a tett színhelyén, akár a gyanúsítotton, vagy a gyanúsítottnál feltalálhatók. Semmi sem lehet olyan jelentéktelen, hogy ne szolgáltatathatna támpontokat a tettes kiderítésére vagy a tettesség bizonyítására.

Ezek a gyanujelek már most két irányban használhatók fel, úgymint:

1. mint vezérlő gyanujelek. Ha sikerült ilyent megfigyelni, akár névjegyről olvasván le azt, hogy ki a tettes, vagy hogy hol kell őt keresnem;

2. mint hézagpótló gyanujelek. Az ilyen eleve nem mond semmit sem. Ha azonban van gyanúsítottam, vagy a holmija a kezemben van, esetleg pótolhatom az ilyen gyanújellel a bizonyítás menetében még tátongó hézagokat, ha bebizonyul, hogy az a gyanúsítotthoz vagy holmijához tartozik. A nyomozónak igyekeznie kell, hogy megfigyelését a tudomány és technika minden eszközével éltesse. Egy villamos zseblámpa, egy nagyítóüveg már kiegészítői annyira tökéletlen semünknek. Mennyivel többet lát az, aki a mikroszkópon keresztül, szabad szemmel nem látható tárgyakat figyel meg, különösen akkor, ha a megfigyelendő tárgyat előbb különböző eljárási módokkal a megfigyelésre igazán alkalmassá tette. A nyomozó igénybe veszi azokat a szakértőket, akiknek kezében a mikroszkóp igazi jelentőségre jut, tanácsot kér az orvostól, a vegyészről stb. és nem feledkezik meg a fény-

képészetről sem, amely különösen alkalmas arra, hogy az emberi szem számára láthatatlan dolgokat napvilágra hozza.

Nagyon is kevésbé oktatjuk a bűnügyi megfigyelést és nagyon is kevésbé vonjuk be ebbe a megfigyelésbe az igazi szakembereket, akik sok olyasmit tudnak meglátni és megfigyelni, ami a nyomozó számára bizonyosan láthatatlan marad.

b) Szellemi megfigyelés.

Az érzéki megfigyeléshez csatlakozik a szellemi. Gyakorlatilag a kettő sokszor egybeesik. Szellemi megfigyelés nélkül az érzéki megfigyelés természetesen értéktelen. A szellemi megfigyelés célja, hogy minden egyes gyanújel valódiságát és jelentőségét gondolkodás és taglalás által felülvizsgálja. Némely gyanújel egyáltalában csak szellemileg vizsgálható felül, például a vallomások tartalma. Nyomoknál viszont kénytelenek leszünk két fogalom között különbséget tenni, t. i. hogy: „Mit látok?” és hogy: „Mit jelent az, amit látok?” Különösen fontos azonban, hogy a megfigyelést (akár az érzékit, akár a szellemit) szigorúan megkülönböztessük az ítélettől, ami bizonyára nem mindig könnyű, de amire feltétlenül törekedni kell. Hisz majdnem minden megfigyelésünkben vagy észlelünkben benne rejlik valami következtetés, sokszor a következtetések egész láncá is. Az egész eljárás olyan villámgyorsan játszódik le agyunkban, hogy arról nem is veszünk tudomást, oly gyorsan, hogy a szellemi tevékenység eredményét nem a megfigyelésből levont következtetésnek, hanem magának a megfigyelésnek érezzük és azt ilyennek is nyilvánítjuk. Ha azután egyszerre csak kiderül, hogy a megfigyelésünk hamis, ezt érthetetlennek találjuk. Pedig a következtetéseink láncának tényleg csak egy szeme volt hamis. Igen gyakoriak azok az esetek, amelyeket szívesen, bár jogtalanul, nevezünk „optikai csalódás”-nak. Olyan ismertetőjeleket észlelünk, amelyek tudomásunk szerint az adott körülmények között bizonyos dolgokra jellemzőek, ebből azt következtetjük, hogy valami ilyen dolgot látunk magunk előtt és meg is vagyunk győződve arról, hogy azt láttuk. Például az erdő sűrűjében valami vörös testet látok, amely fölött két hosszú, ágasbogas valami nyúlik felfelé. Önkéntelenül így következtetek: csak állat lehet, mégpedig nagy állat; az a két valami agancs; tehát szarvas. És mégsem az, hanem egy parasztasszony piros kabátban, akinek háti kosarából két faág nyúlik ki. Jól látok, de rosszul következtetek. Hogy ilyen tévedések — történjenek azok akár saját megfigyelésünk alkalmával, akár valamely harmadik személy (mondjuk egy tanu) megfigyelésénél — igen rossz következményekkel járhatnak, az nem szorul bővebb bizonyítgatásra. De aki legalább ezt az egyet tudja: egyrészt „az érzéki és szellemi megfigyelést”, másrészt „az ítéletet egymástól megkülönböztetni”, az már legalább rálépett arra az útra, amely a tévedés helyesbítéséhez vezet.

Ezekután az a kérdés: Hogyan történik a szellemi megfigyelés. A gondolkodási folyamat során kétféle tevékenység jelentkezik:

- a) az analízis (elemzés, fejlesztés, tagolás);
- b) a szintézis (összetétel, fogalomtársítás).

a) Az analízis (analysis).

Az analízis célja a gyanújelnek a tényállás anyagából való kihámozása és az egyes gyanújelek elemzése. Először is minden gyanújelet, legyen az akár értesítés, nyom vagy

következtetés, szellemileg kiemelünk a saját összefüggéséből és egyelőre ebben az önálló alakjában vizsgáljuk. Ha ezt a kiemelést mellőzzük, akkor az egész szellemi vizsgálaton a következő gondolat uralkodik: „A gyanújelet körülvevő körülmények a gyanújel bizonyos meghatározott értékelését kizárják.” Ha mégis eszünkbe öthik valami más értékelés gondolata, akkor azt rögtön elvetjük. Egy szóval a gyanújel értékelésénél az azt kísérő körülményekbe kapaszkodunk, amelyektől a gyanújel kiszabadítása nélkül szabadulni nem bírunk.

Ez a körülmény a logikai oka az oly gyakran előre megalkotott véleménynek, amelytől következtetéseknek senkit sem lehet eléggé óvni. Ez a hibás következtetések leggyakoribb oka. Nézzük meg ezt egy példán. A nyomozó olyan gyanújeleket, amelyeket művelt embertől kapott, másként értékeli, mint olyan gyanújeleket, amelyeket egy bérestől vagy egy részeg embertől kapott. Olyan gyanújeleket, amelyekről például egy kifogástalan hírnevű orvostól nyert értesülést, szellemileg másként értékeli, mintha azokat egy büntetett előéletű betörőtől nyerte volna. Egy véres kendőt, ha azt egy pap házában találjuk, másként értékeli, mintha az egy erőszakoskodó csavargó birtokában találódik. Ez a gyakorlat számára fontos és kell is fontosnak lennie. De az igazi szellemi felülvizsgálás megkívánja, hogy a gyanújel minden személyi, helyi, időbeli és bárminő más kísérőjelenségtől teljesen mentesen mérlegeltesse. Mentesen még azoktól a vele összekötött kísérő jelenségektől is, amelyek nélkül a gyanújel tulajdonképpen el sem képzelhető. Minden gyanújel vizsgálatánál igyekeznem kell a személyes érzéstől és gondolkozástól mentesülni, a tulajdonképeni énemtől szabadulnom kell. Gyanújelek mérlegelésénél sokszor mondom: „Ember így nem cselekszik!” „Nem olyan ostoba, hogy így és így tegyen!” De arra nem gondolok, hogy egy olyan ember, akinek más műveltsége, nevelése, más látóköre van, mint nekem, más képességei, más ösztönei vannak, más a jelleme, mint az enyém, másként is gondolkodik, mint én!

Ki tudná magát például egy elmebeteg gondolkodásába és érzésébe belegondolkodni és beleérezni? De a normális ember is minő hihetetlen indítókákat enged magán uralkodni!

Miután a gyanújelet a környezetéből kihámoztuk, az analízis második része következik: az elemzés. Amint nem tudunk egy személyt úgy leírni, hogy meg ne figyeljünk az egyes testrészeit, ép oly kevéssé figyelhetünk meg igazán egy gyanújelet, ha nem értünk ahhoz, hogy hogyan bontsuk azt akotórészeire. Hogy milyen szempontok szerint kell valamely gyanújel elemzésénél eljárunk, az magától értetődően a gyanújel természetétől függ, általános érvényű szabályokat nem lehet felállítani. Mindenekelőtt szükséges, hogy az elemzés módszeresen, pont-ról pontra, meghatározott beosztás szerint történjék. Itt elsősorban a bűnügyi lélektan tűzte ki feladatául, hogy egész sor célszerű utat mutasson, hogy hogyan kell például tanuvallomásokat szellemi vizsgálat útján mérlegelni.

A vallomás lélektana megmutatta, hogy hogyan lehet mindenekelőtt a tudatos hazugságot az öntudatlan valótlanságoktól megkülönböztetni, hogy a tanuk észleleteinek, emlékezéseinek milyen értéket lehet tulajdonítani, továbbá, hogy ezek valódiságát mennyiher érinti a tanuk befolyásoltsága.

Arra, hogy a gyanújeleket, elsősorban a tanuvallomásokat helyesen értékelhessük, nekünk, bűnügyi embereknek, dr. Hans Gross ajánlott ajánlott egy eszközt, ez a kísérlet. Arról például, hogy egy tanu a fennforgott körülmények között egyáltalán észlelhetett-e valami olyant,

amiből következtetnünk kellene, hogy egy bizonyos fegyverből leadott lövés bizonyos távolságon okozhat-e löporlecsapódást, hogy egy esemény lejátszódhatott-e úgy, ahogyan azt következtetésünk alapjául, mint megállapított tény fel akarjuk használni, arról sokkal inkább felvilágosíthat bennünket egy kísérlet, mint a legélesebb szellemi munka.

Vezérelvünk legyen, hogy, amennyire csak lehet, magunk hajtsunk végre kísérleteket és a szakértőt is ösztö-
nözzük kísérletezésre.

b) A szintézis (synthesis).

Miután az analízis útján a gyanújelet környezetéből kiemeltük, részeire bontottuk, ezeket megvizsgáltuk, most újra összetétel következik, amit nevezzünk szintézisnek. Minden szétbontott dogot újra összerakunk. Most azután figyelemreméltó módon igen sokszor megtörténik, hogy az összerakott kép az eredetivel nem egyezik. Ez annak a jele, hogy valahol valami hiba rejlik. Ilyenkor nem marad más választásunk, mint a gyanújelet addig elemezni és újra összerakni, míg a hibát ki nem küszöböltük. Ez néha könnyű, néha nehéz, néha lehetetlen. Ennek az az oka, hogy értelmünk, sajnos, nem tökéletes. De ilyenkor még mindig megvan annak a lehetősége, hogy további gyakorlati munkával, további kutatással új tényeket állapítunk meg, amelyek új szempontok szerinti új analízisre és szintézisre adnak nekünk alkalmat. És ha ez sem sikerül, akkor a nyomozó csak megfelelő óvatossággal és mérséklettel használja fel gyanújelét következtetésének altételül; ez is már olyan haszon, ami megérdemli a fáradságot.

B) A FŐTÉTEL FELÁLLÍTÁSA.

1. A levezetés.

(A dedukció és az indukció.)

Már fentebb említettük, hogy a nehézség és az elhibázás veszedelme nem annyira a következtetésben, mint inkább a feltevések felállításában rejlik. Ez kiváltképpen a főtételekre vonatkozólag áll.

Első az a kérdés: Hogyan jutunk a főtételekhez?

Nézzük a már idézett példát: „Aki felváltva egy hosszú és egy rövidet lép, sánta.” Világosan látható, hogy ez a tétel nem egy bizonyos esetre érvényes, hanem általános érvényességű.

Ebből a főtételekből azonban az altételnek a segítségével, hogy: „a helyszínen talált nyom felváltva egy hosszú és egy rövid lépésből áll”, ezt az egy bizonyos, határozott esetre érvényes tételt vezettük le: „A nyom sánta emberé.”

Tehát egy általános tételből nyertünk egy különlegest.

A dedukció (deductio).

Általános tételből különöseknek a levezetését a logika dedukciónak (levezetés, származtatás) nevezi.

Dedukció mindenekelőtt a matematikus tevékenysége, aki tantételeiből a legmesszebbmenőleg is folyvást levezet. A dedukció tiszta, elvont szellemi munka. Az, aki levezet (dedukál), tételeit feltétlenül valódiaknak tekinteti és rájuk úgy építhet, mint sziklára.

(Folytatása következik.)

A harmincéves háború elején a gyalogszázadnak még kétharmad része állott lándzsásokból és csak egyharmad része muskétásokból. A háború folyamán egyre több lett a muskétás, akik így elvesztették az a tekintélyüket, melynek előbb a lándzsásokkal szemben örvendtek. Amíg a muskétások kevesebben voltak, addig dupla zsoldjuk volt.

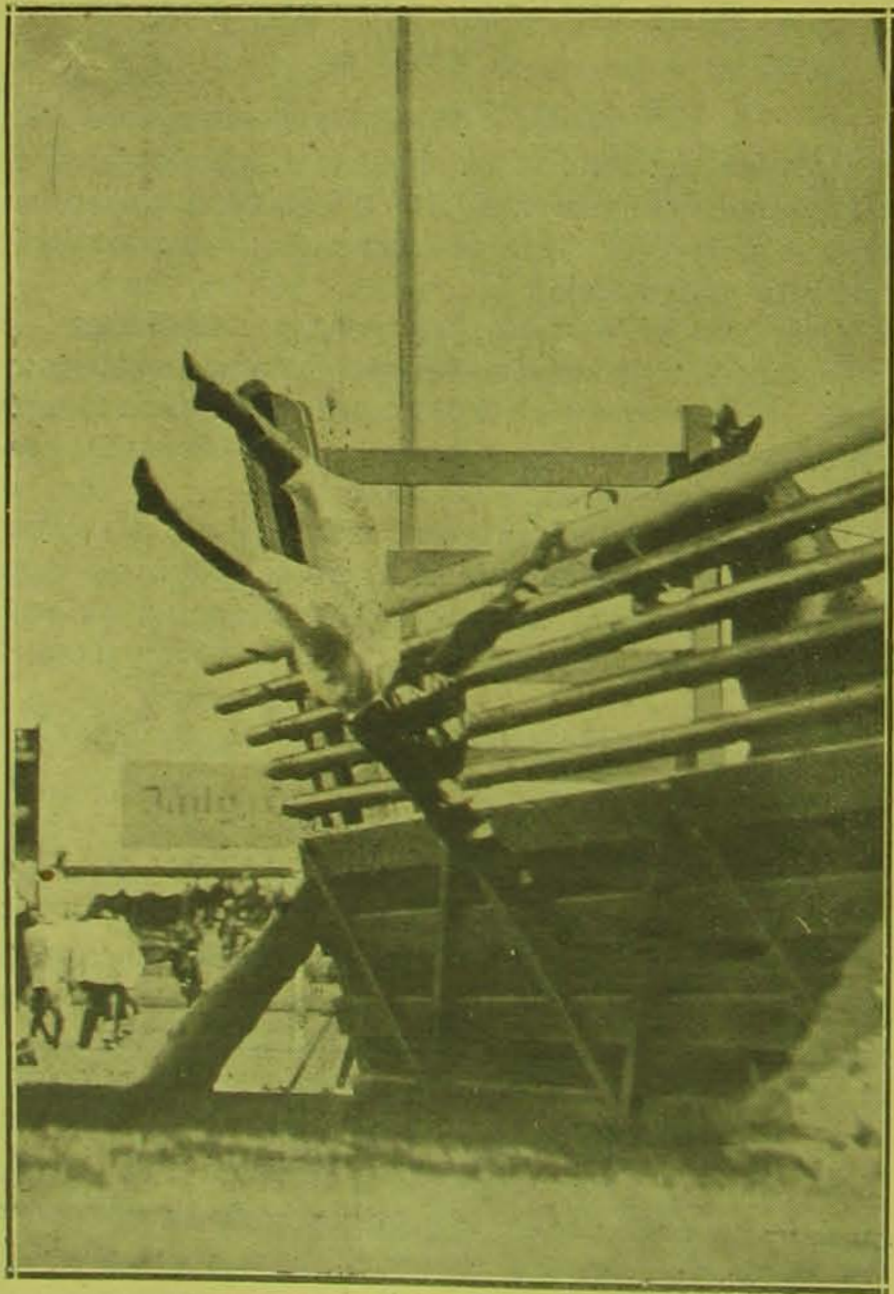
Szolgálati lapok vezetése.

Írta: Nagyalásnyai BARCZA JENŐ százados.

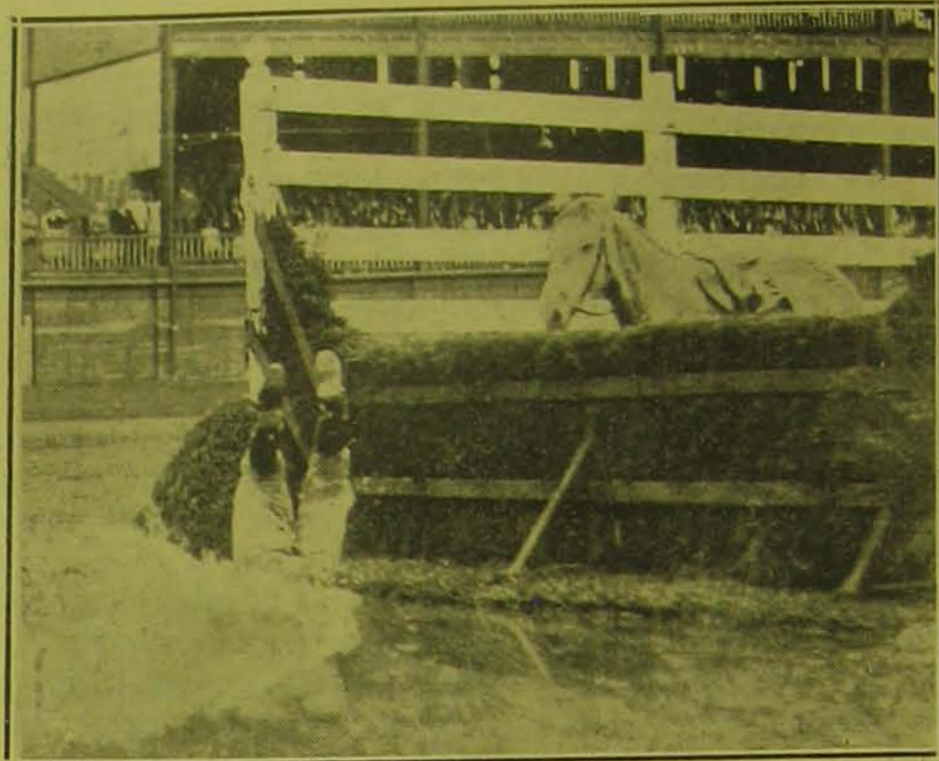
Lapunk f. évi 21. számában a feljelentések szerkesztése körül szerzett tapasztalataimról írtam. Bizonyára nem lesz érdektelen, ha azt a szolgálati lapokkal kapcsolatos gyakorlati részletkérdések boncolgatásával is kiegészítem.

Közbiztonsági szolgálatunk jóformán kizárólag járőrszolgálaton nyugszik. A járőrszolgálat pedig — mint már a neve is mutatja — meneteléssel, portyázással jár.

A portyázó járőrnek a szolgálata ellátására vonatkozó írásbeli parancson felül, kezébe kellett adni egy olyan előjegyzési lapot, melyben a parancs teljesítésének részleteit feltüntetheti, hogy végzett munkájáról mindenkor hiteles adatok alapján beszámolhasson. Ezt a célt kívánja szolgálni a szolgálati lap, mely egyesíti magában az írásbeli parancsot és azon előjegyzést, mely a parancs teljesítésének részleteit áttekinthető és maradandó módon tünteti fel. A szolgálati lap egy különleges és más katonai szervezetű testületnél — a nálunk rendszeresített formájában — jóformán teljesen ismeretlen szolgálati segédeszköz, mely a Csüsz. 161. pontja szerint részben a járőr igazolására, másrészt annak ellenőrzésére szolgál. Amilyen kiváló eszköz a járőr portyázásának ellenőrzésére, éppen oly jó annak igazolására is, amire, mint jól tudjuk, a gyakorlati szolgálatban jóformán állandóan szükség van.

Mai számunkban lovasbukásokról készült érdekes képsorozatot közlünk. A legjobb lovasnak is számolnia kell azzal, hogy ha az ember lóra ül, le is eshetik róla. Nincsen ezen sem félni-, sem szégyelnievaló.

Vizsgáljuk meg mindazon főbb szempontokat, melyek a szolgálat vezénylésénél és a szolgálati lap vezetésénél tekintetbe jöhetnek.

A szolgálati lap I. részénél:

Szolgálat vezénylése előtt elsősorban azt kell mérlegelnünk, hogy melyik órában indítsuk a járőrt, mivel a kivezénylés idejének megválasztásában nem lehetünk sablonosak. A Szut. 281. pontjában előírt azon kötelességünkön felül, hogy a kivezénylés időpontjának megválasztásával sem a napszakra, sem az időjárásra nem szabad tekintettel lennünk, figyelembe kell vennünk még az illető őrzőjárat különleges viszonyait s azt a célt, melyet a vezényliendő szolgálattal elérni szándékozunk.

Minden portyázó szolgálatban ugyanis olyan részletkötelességeink vannak, melyek felismerése az őrsparancsnok elsőrangú kötelessége s amelyeket minden egyes esetben az adott viszonyoknak megfelelően kell mérlegelnünk. E részletkötelességek között rejtőzik a megelőző szolgálat tulajdonképeni jelentősége. Nem volna helyes járőrt vezényelni valamelyik őrzőjáratba kizárólag azért, mivel pl. a beosztottak az előírt óraszámot még nem érték el, vagy csakis azért, mert az illető őrzőjáratban bizonyos idő óta nem volt járőr stb. Ezek szerintem olyan szempontok, melyeknek a megelőző szolgálat tulajdonképeni céljához semmi köztük nincsen. Nincsen ugyanis oly őrzőjárat, hol — a megelőzés pusztán tényén felül — a portyázó járőrnek nem volna olyan tennivalója, aminek teljesítése — talán ha egyetlen portyázó szolgálattal nem is vezet eredményre — ne járulhatna hozzá egy későbbi eredményhez. Most az egyik tereptárgy lakóihoz érkezett valaki, kit az őrs még nem ismer jól, majd a portyázással töltendő éjszaka lesz holdvilágos, tehát azt az orvvadászat meggátolása érdekében kellene hasznosítani, majd annak eldöntése válik szükségessé, hogy a járőr hogyan puhatolhat az illető őrzőjáratban megfordult minden idegen (ügynök, házaló stb.) után legeredményesebben, mert az idegenek — különösen gyanús idegenek — megérkezését, áthaladását és tevékenységét oly szemüvegen keresztül kell elhárítanunk mintha valamennyien kevésbé megbízható egyének (esetleg kommunista ügynökök) volnának.

Az idő megválasztásánál tehát tekintetbe kell vennünk a szolgálati célt, mely annak különfélesége szerint majdnem minden esetben változni is fog.

Különös gonddal kell eljárunk az ellenőrző és utánportyázó szolgálatok idejének megválasztásánál is. A Szut. 39. §-a az őrsparancsnoknak alárendeltjei ellenőrzésében nagy önállóságot biztosít. Ezt az önállóságot az őrsparancsnoknak helyesen kell tudni kihasználnia. Az ellenőrzés sikeres foganatosításának első feltétele az, hogy meglepő legyen, tehát akkor és ott kell annak megtörténnie, amikor és ahol az ellenőrzendő járőr azt a legkevésbé várja. Ha az ellenőrzés vagy utánportyázás nem így történt, úgy annak gyakorlati értéke nem lesz, az ellenőrző járőrnek tehát az egyes tereptárgyaknál úgy kell megjelennie, hogy az ellenőrzendő járőr annak megjelenéséről az ellenőrzés előtt tudomást ne szerezhessen. Az utánportyázó járőrre értelemszerűen szintén ez áll, amiből az következik, hogy a járőr elindulása után 8—12 óra múlva célszerű az utánportyázó járőrnek indulnia, előbb azonban nem, hiszen könnyen megtörténhetik, hogy már az őrzőjárat 2—3 tereptárgyánál beérheti a járőrt, amivel pedig az utánportyázás célja elérve nincs.

A kivezényelt megválasztásánál ugyancsak nem járhatunk el gépiesen.

Mérvadó erre elsősorban, hogy milyen szolgálatról van szó, hiszen csak természetes, hogy mindenkit ott kell alkalmaznunk, ahol képességeit legjobban hasznosíthatja a szolgálat érdekében, anélkül, hogy ezáltal beosztottjainkat egyoldalúakká nevelnénk. Ezt érzékelteti a Szut. 416. pontjának az a rendelkezése is, melyben kimondja, hogy nyomozással megbízott csendőr kiválasztására különös súlyt kell helyezni. De nem is lehet ez másként, hiszen a szolgálati cél elérése a fontos és csak másodrendű kérdés lehet, hogy azt ki vagy kiknek közreműködése eredményezte.

A különlegesebb szolgálati feladatokra való kiválasztásnál nem szabad természetesen tért engedni egyes alárendelteknek előforduló és eléggé el nem ítéhető — sőt akár erélyes rendszabályokkal is a helyes keretek közé szorítandó — beteges hiúsági ambícióknak. E tekintetben is a valóban nemes versengésnek kell kialakulnia a beosztottak között, ami azután önmagától fogja a parancsnokoknak a kiválasztáshoz szükséges tájékozottságot megadni.

Ha azonban a szolgálat természete olyan, hogy a járőr tagjainak külön kiválasztására szükség nincsen, elvnek tekinthetjük, hogy a járőrvezető olyan egyén legyen, kinek bővebb tapasztalatai és rátermettsége a szolgálat kifogástalan ellátását biztosítja.

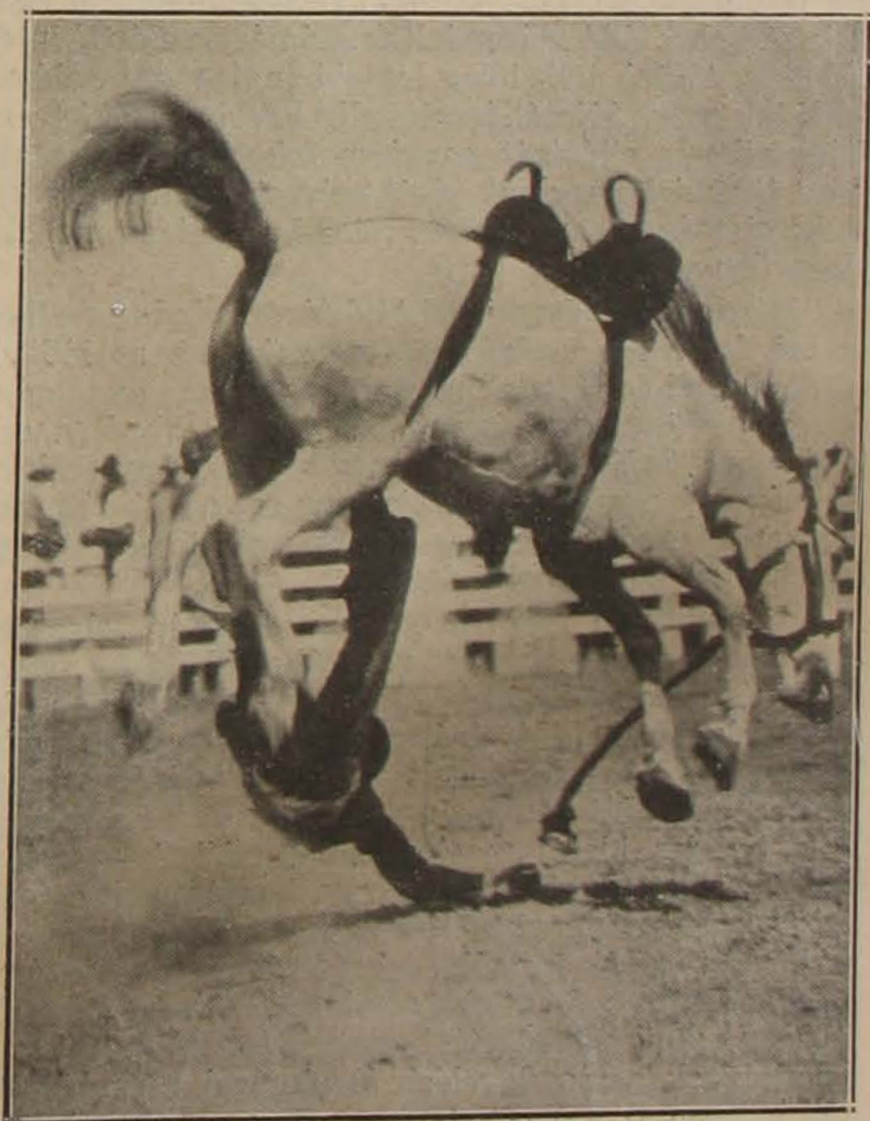
A parancs szövege mindenben fedje a Szolg. Szab. I. Rész 112. pontját, mely kimondja, hogy minden parancs világos, amellyel lehető rövid és határozott legyen.

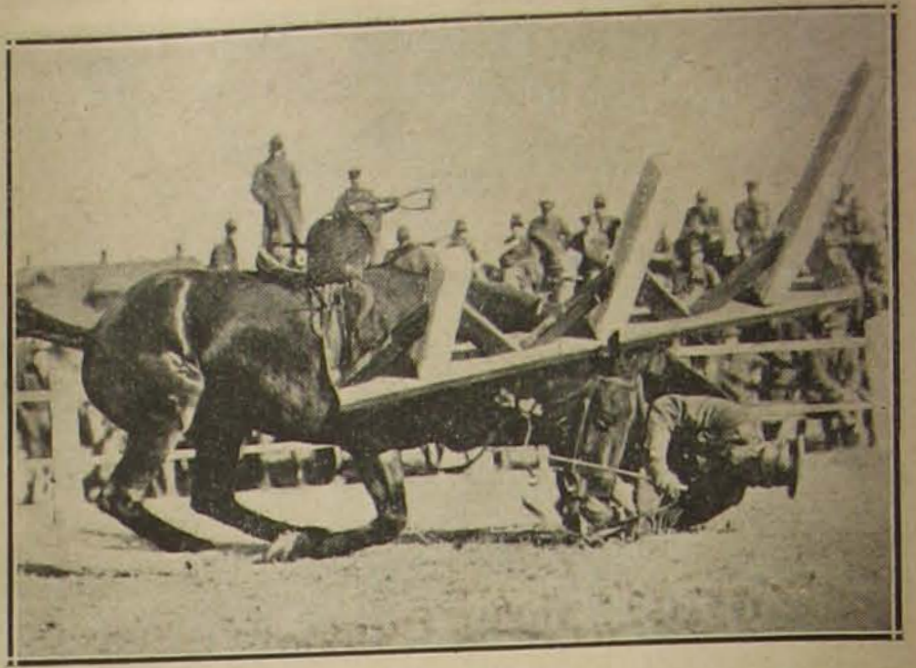
E rendelkezés önmagában kizárja, hogy általánosító kifejezéseket (lehetőleg, igyekezzék, stb.) használjunk.

A Csüsz. 168. pontja előírja, hogy a parancs rovatát ugyanúgy töltsük ki, mint a szolgálati havi fizet 4. rovatát. Ezen rendelkezésekből azt látjuk, hogy e rovatot a szolgálat tartama, a feladat, a les célja, helye és tartama, végül a nagypihenő helye és tartama sorrendjében kell kitöltetnünk. Ha az erre vonatkozó 28. számú minta 3. R. járőrének kivezénylésénél a szolgálat előírását nézzük, ezen sorrend felcserélését látjuk. Nem lehet vitás, hogy a minta ezen részében — hol egyébként minden adat szerepel — csak elírásról lehet szó. De ezen vitatkozni mégis kár volna, hiszen végeredményben a sorrend itt nem is lehet lényeges.

Sokkal fontosabb a les helyének és tartamának megválasztása, mivel a kellő megfontolás elmulasztása rendszerint sikertelenséget eredményez. A Szut. 472. pontja azt mondja, hogy „ötletszerűen, minden különösebb indok vagy cél nélkül tartott lesnek gyakorlati értéke nincs.” E rendelkezést a les előírása előtt kell emlékezetünkbe idéznünk. A Szut. ezen rendelkezése azonban távolról sem jelenti azt, hogy lesállásokat ritkán kell előírni, mivel nem mindennap fordul elő oly ok, mely lesállítás elrendelését szükségessé tenné. Az Utasítás e rendelkezése csak azzal a — néhol szokássá alakult — gyakorlattal helyezkedik szembe, hogy csak olyan okokból írjunk elő lest, mint pl. az, hogy a folyó hóban les még előírva nem volt stb. Ez feltétlenül több okból is káros.

Emberi gyarlóságunk következménye, hogy az-

zal, amivel több egymásután következő esetben sikertelenül kísérleteztünk, bizonyos előítélettel és kedvtelenséggel foglalkozunk. Így vagyunk a lesállással is. A sikertelenségek sorozata nem lelkesíti a lesállást ismételtén foganatosító járőrt s emiatt közönnel végzi e fontosságra nézve nem utolsó sorban álló szolgálatot. Éppen ezért meg kell legyen a parancsnoknál — számos egyéb értékes tulajdonság mellett — az előrelátás és körültekintés jótulajdonsága is, hogy minden esetben csak oly parancsokat adjon ki, melyek teljesítése az alárendeltek feltétlen engedelmségi készségének bizonyításán felül, fegyelmi szempontokból is csak előnyös befolyással lehet.

Nincsen olyan örskörlet, melyben megszakítás nélküli folytonossággal nem kellene kutatni valami, vagy valaki után, ahol nem érezné az örsparancsnok, hogy sok esetben még egyszer vagy akár tízszer is annyi kezdet is tudna foglalkoztatni, mint ahány rendelkezésére áll. Különleges viszonyaink azonban azt kívánják, hogy mindennapi szolgálatunkat úgy osszuk be, hogy a reánk háramló feladatunknak a rendelkezésünkre álló alárendeltek számára való tekintet nélkül is, tőlünk telhetőleg legjobban, legpontosabban feleljünk meg. A lesállással pedig közbiztonsági teendőink sikeres ellátását nagyban fokozhatjuk, ha azt előre átgondolt, vagy az adott helyzet parancsolta következetességgel, az elérhető célok latolgatása mellett, okszerűen végezzük.

Minden lesállást végrehajtó járőr minden esetben érezni fogja így szolgálata fontosságát s az időviszontagságai és fáradalmi dacára is nem unalomból és parancskövetelte kényszerből, hanem abból a szilárd meggyőződésből tartja meg a lest, hogy csak az éberség és buzgalom hozhatja meg azt a — reá nézve elismerést eredményező — sikert, mely örskörletének biztonságát csak emelni fogja.

Megemlítem még itt, hogy tévedés volna azt hinni, hogy csak a parancs rovatában előírt — vagyis a félóránál hosszabb ideig tartó — lesállásnak van ilyen nagy jelentősége. Távolról sem. A Szut. 471. pontjában az áll, hogy „Indokolt esetben a járőrvezetőnek jogában áll saját kezdeményezéséből lest tartani, vagy az előírt les idejét meghosszabbítani.” A megelőző szolgálat természete pedig olyan, hogy annak a jogsultságnak az igénybevétele igen gyakran indokolt. A közbiztonsági szolgálat eredményes ellátásának egyik főeszköze — mint tudjuk — a jó megfigyelőképesség, ami azt jelenti, hogy minden eseménynek és jelenségnek a megfigyelése alkalmával nyomban fel kell ismernünk annak jelentőségét vagy jelentéktelen-

ségét. Ezen jelenségeket és eseményeket pedig leginkább rejtőzve figyelhetjük meg, amire legtöbb esetben kizárólag a lesállás — főleg a járőr saját kezdeményezéséből tartott lesállás — szolgál. A szolgálatát odaadó lelkiismeretességgel ellátó csendőr járőrportyázásai alatt tehát sokszor adódik önmagától is a lestartás szükségessége.

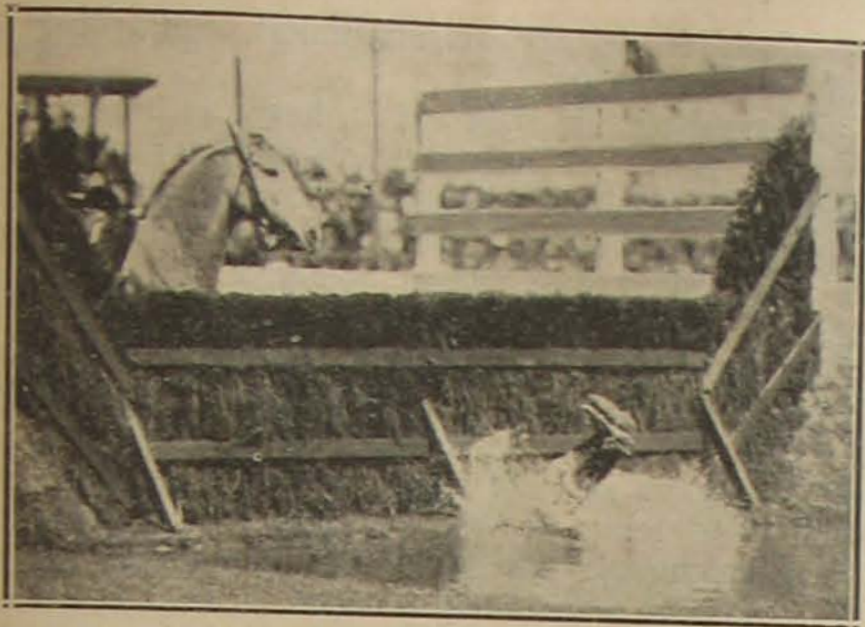
Erősen gyakorlati, fontos rendelkezés a Szut. 473. pontja is, mely megengedi, hogy a járőr tagjai a les tartamára egymástól elválhatnak, sőt hosszabb ideig tartó lesnél a járőr tagjai egymást fel is válthatják. Külön ki kell emelnem a határszéli örsök megelőző szolgálatait, melyeknél jóformán tereptárgyrol-tereptárgyra, útszakaszról-útszakaszra portyázva, nélkülözhetetlenül szükséges hosszabb-rövidebb figyelőállás foglalása. Különös jelentősége van annak a nyílt, a belátható határszakaszoknál, ahol a csendőrt messziről észreveszik, különösen a nyugtalanul és folytonosan figyelő olyan egyének, kiknek fontos okaik vannak a csendőr elkerülésére.

A parancs alatt levő vízszintes rovatok egyikébe azon ügydarabok iktatószámát írjuk, melyeket a járőrnek elintézés végett átadtunk, míg a másikba, a járőr által önbuzgalomból elintézett ügyek iktatószámát vezetjük be. Mint a Csüs. 168. pontja világosan megmondja, ezen bejegyzés független az iktatás idejétől, mert az is előfordulhat, hogy a járőrt olyan ügy elintézésével bízzuk meg, mely még iktatva nincs. Azt tehát, hogy melyik ügydarab számát melyik rovatba írjuk be — az Utasítás szellemében cselekedve —, kizárólag attól tegyük függővé, hogy parancsra, vagy parancs nélkül, tehát önbuzgalomból, önállóan intézte-e el a járőr az illető ügyet.

Az is szokásos, hogy az említett rovatokba szereplő iktatószámok közül azokat, melyeket a havi-füzethez csatolva az örsparancsnok átvizsgálás végett felterjeszteni nem tud, piros ironnal körbe foglalja. Az Utasítás ezt csak a szolgálati havifüzetben feltüntetett iktatószámoknál rendeli, tehát a szolgálati lapoknál is megjelölni, felesleges.

A szolgálati lap II. részénél:

A tereptárgyak rovatában azokat a községeket és tereptárgyakat írjuk elő, melyeket a járőrnek le kell portyáznia. Ha előre nem tudhatjuk, hogy a járőr mely tereptárgyakat fog érinteni (ami rendszerint nyomozásoknál szokott előfordulni), akkor — mint ismeretes — nem írhatjuk elő az érintendő

tereptárgyakat, de a járőrvezetőnek ily esetben vigyáznia kell arra, hogy a tereptárgyaknak a távolsági kimutatásban szereplő neveit vezesse be a szolgálati lapba.

A tereptárgyakhoz való érkezést és indulást nyomban a megérkezés vagy elindulás után be kell vezetnünk a szolgálati lapba s nem szabad több ilyen adat bevezetésével — pl. a pihenőhelyre érkezésig — várni.

Az időbejegyzések felülbírálásánál gyakori iratváltások keletkeznek, sok esetben amiatt, hogy az örsre beosztottaknak nem egyforma pontossággal jár az órájuk. A csendőrnek ebben is pontosnak kell lennie, egyformán pontosnak: valamennyinek. Ez már igazán nem ütközik nehézségbe, hiszen alig van olyan örs, hol rádió ne lenne s így naponta többször van rá alkalom, hogy a csendőr a bement hiteles időhöz igazítsa az óráját. Így nem fordulhat elő pontatlanságból származó időeltérés.

A bizonyítás rovat kitöltésénél alkalmazkodjunk a mintához, melyből láthatjuk, hogy a bizonyításra bejegyzett egyén vezeték- (esetleg kereszt-) nevén kívül annak foglalkozását is fel kell tüntetni. Ez nagyon fontos, részben a faluhelyen gyakran előforduló hasonló nevű egyénektől való megkülönböztetés céljából, részben pedig annak feltüntetése végett, hogy elbírálható legyen, kikkel érintkezett a járőr; nem került-e el olyan egyént, kivel beszélnie kívánatos vagy szükséges volt.

A megjegyzés rovat a pihenőknek és a lesnek a bejegyzésére szolgál. A pihenő célja az, hogy a járőr szolgálat közben megpihenhessen, hogy új erőt gyűjtsön további feladatainak elvégzéséhez. Az tehát, hogy a járőr szolgálatát befejezve, a szolgálati órába beszámítandó pihenőt tartson, általában ellenkezik a pihenő tulajdonképpeni céljával, éppen ezért csak igen kivételes esetben és kizárólag a nagypihenőre vonatkozólag akkor van helye, ha a laktanyán kívül más alkalmas pihenőhely az illető őrsjáratban semmi esetre sem biztosítható.

Rá kell mutatnom itt arra, amit a Csendőrségi Lapok is szerkesztői üzenetekben több ízben részletesen ismertettek, hogy a pihenő idejének kiszámítása nem mindig történik az Utasítás rendelkezéseinek szellemében. Ha például a járőr egy 21 órás őrsjárat portyázásából pihenőhely hiányában 15 óra szolgálat után a laktanyába bevonul, hogy pihenőjét a szolgálat végén tartsa meg, egyes esetekben csak 5 óra pihenőt engedélyez az őrsparancsnok, azon hibás elvből kiindulva, hogy a portyázással töltött 15 óra

egyharmada 5 óra. Mások 7 óra nagypihenőt számítanak azért, mivel a 21 órás őrsjárat egyharmadát tekintik illetékes pihenőnek. Kézenfekvő, hogy az utóbbi kiszámítás a helyes.

A helyi szolgálatok szolgálati lapjainak vezetésére vonatkozó rendelkezéseket (Szut. 254. pont) is sokan félremagyarázzák, ami azt eredményezi, hogy a járőrök szolgálati lapjának csak az I. része lesz kitöltve és felhasználva. A kivezénylésnél nem írhatja elő az őrsparancsnok az utcákat, tereket stb. előre, hiszen ezeket előre nem tudhatja, de ha a járőrvezetők se vezetik be, úgy a portyázás részletei homályban maradnak. Ha az Utasítás célja ez lenne, nem rendelné el a helyi járőröknek szolgálati lappal való ellátását, mert akkor ez lényegében felesleges volna.

A szolgálati lap III. részénél:

Az 1. rovat az ellenőrzések bejegyzésére szolgál. Az ellenőrzést természetesen csak csendőrségi előjáró (feljebbvaló) fogatosíthatja s ő is jegyzi be annak megtörténtét.

Az előbb említett pontatlanul járó órák okozta időkülönbségek leggyakrabban az ellenőrzés idejének bejegyzéséből tűnnek ki. Nem ritkán olyan időadat szerepel itt, mely az ellenőrzés megtörténtét kizárja vagy kétségesé teszi s csak a tények részletes felderítése eredményezi a megbíráláshoz szükséges adatokat.

A következő rovat a jelentkezés, szolgálatteljesítés és fogolyátvétel igazolására szolgál, melynek kitöltésére csak akkor kerül sor, hogyha a járőrnél nincsen az ügyre vonatkozó ügyszer. E rovatot tehát meglehetősen ritkán fogjuk kitölteni, mivel ritka eset, hogy a szolgálatteljesítésre vonatkozó ügyszer ne legyen a járőrnél.

A szolgálati lap 3. rovata a bélyegzők elhelyezésére szolgál. A Szut. 263. pontja elrendeli, hogy községekben a községi, vasúti (hajó-) állomásokon pedig a vasúti (hajó-) bélyegzőt a szolgálati lap hátlapjára kell nyomni. Tehát minden esetben alkalmaznunk kell a bélyegzőket, melyek a járőr igazolására kétségtelenül alkalmasak. Ne higyük azonban, hogy Utasításunknak ezzel az intézkedéssel nem volnának messzebbmenő céljai, hiszen alig lehetne elképzelni olyan csendőrszolgálatot, mely e szabály nélkül nem teljesítené elrendelt szolgálatát éppen oly pontossággal, mint a bélyegzők alkalmazása nélkül is. Kézenfekvő célja ezen intézkedésnek

az, hogy a járőrök a bélyegzők elhelyezése kapcsán érintkezésbe kerüljenek azokkal a személyekkel, kikkel szolgálatteljesítésük közben feltétlenül érintkezniök kell. Megfordulnak a községi előljáróságoknál (vasúti állomásokon) s a községben, vasúti állomásokon stb. történekről értesülnek s így mintegy reá vannak kényszerítve, hogy az előljáróságokkal (állomásfőnökökkel stb.) állandó érintkezést tartsanak fenn. De ez fontos is.

A járőrvezető jelentései és megjegyzései rovatban felveendők távolról sem maradnak a többi bejegyzés fontossága mögött. A Csüsz. 168. pont utolsó bekezdése részletesen ismerteti azon körülményeket, melyeket itt fel kell jegyeznünk. A gyakorlati szolgálatban azonban azt látjuk, hogy csak kevés járőrvezető ismerte fel e rovat célszerűségét, éppen ezért csak ritka eset az, midőn a teljesített szolgálatra megjegyzései, jelentései vannak. A Csüsz. előbb hivatkozott és mindannyiunk előtt ismeretes rendelkezési alapján eszközölt bejegyzésnek szükségessége vitán felül áll, csupán annak a bejegyzésre vonatkozó utolsó kitételéhez óhajtók hozzászólni, mert gyakorlatból tudom, hogy az sok félreértésre adott okot. Úgy szól ez a kitétel, hogy: „be kell jegyezni... végül a különös eseményeket”, mely meglehetősen tág teret enged azok tartalmára nézve.

E kitétel helyes értelmezésére csupán egy példát hozok fel. Vegyünk elő a rendes szolgálatok szolgálati lapjai közül néhányat s vizsgáljuk át a legapróbb részletekig hatoló pontossággal s azt fogjuk látni, hogy a járőr az egyes tereptárgyak között még megközelítőleg sem portyázott a részére megállapított időszabat szerint. Ennek természetesen különféle indokai lehetnek.

Jöhet olyan esemény (például igazoltatás) közbe, mely a járőrt (ha nem is annyi ideig, hogy ez a szolgálat meghosszabbításának oka lehetne) vesztegelésre készítette, vagy két tereptárgy közötti nehezen járható út, melynek megtétele különösen kedvezőtlen időjárás esetén, az illető útszakaszra előírt idő kétszeresét is igénybe veheti stb. Legtöbb esetben azonban kizárólag az az ok, hogy a járőr az előírt menetütemet gyorsította, ritkábban, hogy lassította, de ennek dacára is rendes időben vonult be. A portyázási idő jelenlegi megállapítása hosszú évtizedek gyakorlati tapasztalatán alapul. Ha az előbb említett, vagy egyéb okok az előírt portyázási idő meghosszabbítását, vagy megrövidítését tették szükségessé, jól lehet, az őrző tartama emiatt nem rövidült vagy hosszabbodott meg, nem portyáztunk szabályszerűen, amit méltán tekinthetünk különös eseményeknek, hiszen áthágtuk a fennálló rendelkezéseket, melyekről még mielőtt előljáróink felelősségre vonásának be, vagy be nem következését megváránk, a 4. rovatban — a legtöbbször kényszerhelyzetben elkövetett — szabálytalanságunk indokait bejegyezzük.

Leszögezhetjük tehát, hogy a szolgálat ellátásában az elrendeltektől, vagy a Szut. rendelkezéseitől való bármily csekélységnek látszó eltérés okát és indokait (ilyen lehet például az illetékes pihenő meg nem tartásának oka is), mint különös eseményt, minden esetben be kell jegyeznünk a 4. rovatba,

hogy őszintén feltárva eljárásunkat, előljáróink bírálatára alá bocsássuk.

Megemlítem itt még azt is, hogy az őrsparancsnok nem járna el helyesen akkor, ha szolgálatból bevonuló járőreinek szolgálati lapjait nem bírálná el részletesen, hanem a bevonulási záradék rávezetése után félretenné. Ezzel nemcsak egy rendkívül értékes fegyelmi eszköztől fosztaná meg magát, de elzárná közvetlen felügyeletétől hosszabb időt távol töltött alárendeltjeinek utólagos ellenőrzési lehetőségét is. A szolgálat elsőrangú érdeke viszont az is, hogy az egyes járőrök által végzett munka a legapróbb részletekig az őrsparancsok, sőt az őrsre beosztott valamennyi csendőr előtt ismeretes legyen, mert hiszen az őrsön belül a teljes összhang és összműködés pillanatig sem nélkülözhető, hiszen minden fáradság és munka — enélkül — értékében rendkívül lecsökkenne.

Tudjuk azt is, hogy a szolgálati lap okmány, melyet a jegyzőkönyvecskében kell őriznünk s fontosságának megfelelő komolysággal kell vezetnünk, abban törlést, javítást nem eszközölhetünk, hanem ha valamely bejegyzett adat módosításra szorul — mely azonban a kellő gondosság mellett jóformán ki van zárva —, áthúzással helyesbítsük, de csak úgy, hogy az eredeti bejegyzés is olvasható maradjon.

Az iratcsomózás.

Írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

(Befejező közlemény.)

2. felhívásokat, értesítéseket, parancsokat, átiratokat, hatósághoz, vagy parancsnoksághoz tett jelentéseket, melyek elkövetett kihágásokkal egyáltalán nincsenek összefüggésben (5. ics.);

3. az 1931. évi 3. számú Cs. K.-ben megjelent 100.000—1930. számú B. M. rendeletbe ütköző kihágásokat, tekintet nélkül arra, hogy azt a külföldi, annak szállásadója vagy munkaadója követi el (6. ics.).

Ha az 1. ics.-nél mondottak értelmében a járásbíró hatáskörébe utalt kihágásokat is ide lehetne iktatni, akkor a 2. ics. könnyen érthető és rövid címe ez lehetne: „Őrskörletbeli kihágások”.

3. ICS.

Bűnügyi körözések.

Újabban ez az ics. megritkult, mert ahogy régebben a bíróságok és hatóságok által kibocsátott bűnügyi körözéseket a „Bűnügyi Körözések Lapja”. úgy újabban a csendőrörsök körözéseit a „Nyomozati Értesítő” vezeti le.

Minthogy azonban a nyomozásoknál oly fontos gyorsaságot néha még a Nyé. sem tudja a szükséges mérvben nyújtani — különösen a szomszédos örsök között — még most is gyakoriak az oly távirati, távmondati, vagy írásbeli megkeresések, melyek szökésben lévő gyanúsítottak, kiderítetlen esetek, keresett bűnjelek, elveszett tárgyak, elsodort csónakok nyomozását kérik. De az előljáró parancsnokságok is adnak ki néha ily tartalmú parancsokat.

Ezek szerint tehát a 3. ics.-ba kell iktatni.

1. azokat a bíróságoktól, közigazgatási (rendőri) hatóságoktól, csendőrörsöktől és előljáró parancsnokságoktól érkező felhívásokat, megkereséseket és parancsokat,

melyek a Nyut. 84. pont 2. bekezdésében felsorolt 1—11. címszóval megegyező tartalmat foglalnak magukban, azonban azzal a kivétellel, hogy a kitiltott sajtótermékek körözésére vonatkozó ügydarabok csak akkor iktathatók ide, ha a kérdéses sajtótermék nem állami és társadalmi rendbe ütköző izgatást tartalmaz (pl. szeméremértő tartalmú sajtótermékek):

2. azokat a saját kibocsátású körözéseket, melyek büntetendő cselekmény elkövetésével nem állanak összefüggésben (pl. elkóborolt állatok, elveszett tárgyak, elsodort csónakok).

Ellenben — mint gyakoribb hibát emlitem fel — nem ide kell iktatni:

1. azokat a saját kibocsátású körözéseket, melyek az örskörletben előfordult büntetendő cselekményekkel állnak összefüggésben (ezek ugyanis feljelentésekkel léven kapcsolatban, az 1., illetve 2. ics. alatt nyerne elintézését);

2. azokat a felhívásokat, megkereséseket, parancsokat, melyek az elfogandó egyént, a keresett személyt, bűnjelet, állatot, vagy tárgyat határozottan örskörletünkben található jelölik meg (ezek ugyanis nem körözések, hanem 5. ics-ba való felhívások, megkeresések, illetve parancsok);

3. azoknak a kitiltott sajtótermékeknek a körözését, melyek állami és társadalmi rend elleni izgatást foglalnak magukban. (Ezek ugyanis a 4. ics-ba valók.)

Ennél az ics-nál szükségesnek tartom még megemlíteni, hogy ha ennek címszavát szószerint vennők, úgy ide csak a bűnügyi körözések kiadására jogosított hatóságok (bíróóságok, közigazgatási és rendőri hatóságok) által kibocsátott bűnügyi körözések jöhetnek, mert a Szut. azóta már törölt 458. pontja szerint a csendőrpáncsnokságok körözései a bűnügyi körözések jellegével nem bírhatnak, sőt a Nyut. 81. pontja szerint még a Nyé. sem tekinthető annak.

Ha azonban figyelembe vesszük az alábbiakat, úgy mégis csak amellett kell döntenünk, hogy a csendőrpáncsnokságok (örsök) körözéseit is ide kell iktatnunk Ugyanis:

1. a bűnügyi körözések kibocsátására jogosított hatóságok ebbeli körözéseiket a Bűnügyi Körözések Lapjában teszik közzé, ilyenekkel tehát a csendőrsökhöz közvetlen nem fordulnak. Üres marad tehát a 3. ics., ha oda máshonnan érkezett körözéseket be nem iktatunk;

2. bárhonnán jön is a körözés, a tárgykör is ugyanaz és a kötelesség is teljesen ugyanaz:

3. ha a csendőrpáncsnokságok (örsök) körözéseit nem ide iktatjuk, úgy — mivel más ics. ezek befogadására még kevésbé alkalmas — csak az iktatóba kerülhetnének. Ez azonban ellenkezik azzal a Csüsz. 24. minitájából is kivehető alapszabállyal, hogy az iktatóba csak belső ügyek jöhetnek.

Mindenesetre sokkal helyesebb lenne, ha ennek az ics-nak röviden csak: „Körözések” lenne a címe.

4. ICS.

Állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekmények és ezekkel kapcsolatos ügyek.

Az eddig elmondottakból minden különösebb magyarázat nélkül leszögezhetjük, hogy ebbe az ics-ba azokat az ügydarabokat kell iktatni, melyek

1. a társadalmi rend felforgatására irányuló mozgalmakra vonatkozó tartalommal bírnak;

2. oly sajtótermékek kitiltására vonatkoznak, melyek állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményeket

3. kémkedési ügyeket, melyek az előbbi pontokban említett bűncselekményekkel rendszerint összefüggnek és így azoktól el nem választhatók.

mindenütt tekintet nélkül arra, hogy azokat

a) mely hatóság vagy parancsnokság,

b) mily jelzés alatt (kt., eln., vagy közönséges) és

c) mily színű papíron

adta ki.

Mindebből tehát önként következik az, hogy az állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekről ebbe az ics-ba kell iktatni.

Itt meg kell még jegyeznem azt, hogy mivel ez az ics. bizalmas jellegű (azért is kell az íróasztal „A” fiókjában tartani), a testületen belüli levelezésnél ennél zöld papírt kell használni. Polgári és katonai batóságoknál azonban nem, egyrészt, mert azok a zöld papír jelentőségét úgy sem ismerik, másrészt meg ők sem zöld papíron küldik ezeket az — bár ott is kt., illetőleg eln. jelzéssel ellátott — ügydarabokat.

Mindenesetre helyesebb lenne, ha ezen ics. mint 1/kt. ics. lenne kezelve.

Úgy itt, mint a 3. ics. alatt tárgyaló kitiltott sajtótermékeket tartalmazó ügydaraboknál felmerül még az a kérdés, hogy mit tegyünk akkor, ha az ügydarabból nem tűnik ki, hogy a kérdéses sajtótermék miért lett kitiltva.

Erre nézve azt kell megjegyeznem, hogy a régi 4. ics. azért szűnt meg, mert a kitiltott sajtótermékeket a Nyé. közli.

Ezért tehát teljesen felesleges, hogy akár a hatóságok, akár pedig az előljáró parancsnokságok ily tartalmú felhívásokat, illetve parancsokat kiadjanak.

Az előljáró parancsnokságok újabban nem is igen adnak ki ilyen parancsot, ami pedig a közigazgatási hatóságokat illeti, jó lenne, ha a szárnyparancsnok urak felvilágosítanák a járások főszolgabírait, hogy felesleges és elkésett munkát jelentenek az ily tartalmú felhívások, mert az örsök a Nyé. útján sokkal hamarabb értesülnek a sajtótermékek kitiltásáról, mintha azokról közigazgatási szolgálati úton kapnak értesítést.

Vonatkozik ez a napilapok egyes számainak az elkobzására is, melyekre vonatkozó parancsokat az örsök mindig hamarabb kapnak meg saját előljáró parancsnokságaik útján, mint a közigazgatási hatóságoktól.

5. ICS.

Hatósági felhívások.

Ez a legjobban igénybevett ics.

Éppen ezért szinte azt mondhatnám, hogy ebbe az ics-ba kell iktatni mindazon közbiztonsági vonatkozású ügydarabot, melyet más ics-ba elhelyezni nem tudunk.

Ugyanide jutunk azonban akkor is, ha a címet értelemszerűen alkalmazzuk.

A címszó „hatósági felhívásokat” említ. Minthogy azonban a feljelentésekkel összefüggő hatósági felhívásokra az 1., illetve 2. ics. van rendszeresítve, világos, hogy itt csak azokról a hatósági felhívásokról lehet szó, melyek büntetendő cselekményekkel — legalább is az örskörletben előfordult büntetendő cselekményekkel — összefüggésben nincsenek.

Tehát itt kizárólag csak olyan szolgálatokra vonatkozó hatósági felhívásokról lehet szó, mely szolgálatokat a csendőrség csak felhívásra teljesít.

A Szut. 64. pontjában előírt szolgálatok teljesítésére azonban az örsöknek nemcsak a Szut. 521. pontjában felsorolt hatóságok adhatnak felhívást, hanem sürgős

esetekben megkeresés alakjában a Szut. 522. pontjában felsorolt egyéb hatóságok is. Az előjáró parancsnokságok pedig a Szut. 12. pontja alapján ugyanezen szolgálatok teljesítésére parancsot adhatnak.

Ezenkívül a gyakorlati életben számtalanszor előfordul az is, hogy az egyik örs a fentebbi értelemben neki szóló felhívást (megkeresést, parancsot) részleges vagy teljes illetékesség miatt egy másik örsre teszi át.

De előfordul az is, hogy egyik örs a másikhoz saját kezdeményezéséből intéz ily megkeresést. (Pl. segédlet kérése vásárügyeletre. Szut. 524. pont, 4. bek.)

Akármilyen alakban és akárhonnan jön is azonban az írás, a tárgykör ugyanaz, mert a köteleesség is ugyanaz. Ezért az ics. is ugyanaz kell hogy legyen.

Ebbe az ics-ba tehát azokat a közbiztonsági szolgálat teljesítésére vonatkozó:

1. felhívásokat, megkereséseket és parancsokat kell iktatnunk, melyek nem valamely saját örskörletben előfordult büntett-, vétség- vagy kihágással vannak összefüggésben és amelyeket tartalmuknál fogva nem kell a 3., 4. vagy 6. ics.-ba venni;

2. a saját kibocsátású megkereséseket, jelentéseket, amennyiben azok nem más ics. alatt kell, hogy elintéztet nyerve. (Pl. karhatalmi segélykérés a szomszédos örsöktől.)

Mindenesetre helyesebb lenne, ha ennek az ics-nak a következő címe lenne: „Közbiztonsági szolgálattal összefüggő egyéb ügyek”.

6. ICS.

Külföldiek bejelentési és ellenőrzési ügyei.

A 4. ics. alatt mondottakat itt is alkalmazva, ide kell iktatni a külföldiek ellenőrzési és bejelentési ügyeit, tekintet nélkül arra, hogy az ügydarabot

- a) mely hatóság vagy parancsnokság,
- b) mily jelzés alatt (kt., eln. vagy közönséges) és
- c) mily színű papíron adta ki.

Mindebből önként következik, hogy a külföldieknek az 1931. évi 3. számú Cs. K.-ben megjelent 100.000/1930. számú B. M. rendeletbe ütköző kihágásairól szóló *feljelentéseinket* is szintén ebbe az ics-ba kell iktatni, tekintet nélkül arra, hogy a kihágást a külföldi, annak szállásadója, vagy munkaadója követte-e el.

Ellenben — mint gyakoribb hibát emlitem fel — nem ide kell iktatni:

1. a külföldiek egyéb okból történt feljelentéseit és ezek miatti körözéseit (1., 2. és 3. ics.);

2. azokat az ügydarabokat, melyekből tisztán kivehető, hogy a külföldi egyén állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekménnyel vagy kémkedéssel van gyanúsítva (4. ics.).

Mivel ennél az ics-nál is gyakran előfordul az, hogy ide tartozó ügyekben a parancsnokságok vagy hatóságok kt., eln. vagy bizalmas jelzés alatt leveleznek az örsökkel, itt is meg kell említenem azt, hogy ennél az ics-nál a testületen belüli levelezésnél zöld papírt kell használni. (Lásd a 4. ics. alatt mondottakat.)

Az, hogy ezt az ics-t nem kell az íróasztal „A”-fiókjában tartani, ne hasson zavarólag, mert hiszen a külföldiek ellenőrzési ügyei belső szolgálati titkot nem képeznek, polgári egyének pedig más iratokba sem nyerhetnek betekintést.

Mindenesetre helyesebb lenne, ha ez az ics. mint 2/kt. ics. lenne kezelve.

7. ICS.

Gazdászati ügyek.

Ez a legkönnyebb ics. Ezzel soha sincs baj az örsökön. Éppen ezért itt minden magyarázat nélkül állítom fel a szabályt, mely szerint ebbe az ics-ba kell iktatni minden gh. vagy tgh. jelzéssel ellátott ügydarabot, tekintet nélkül arra, hogy azt a gh. (tgh.) főnök vagy pedig az osztály- (kerületi) parancsnok írta alá.

KÖZÖNSÉGES IKTATÓ.

A gazdászati ügyek kivételével ide kell iktatni az összes ú. n. „belső ügyeket”. Ilyenek:

1. csendőrlegénység személyes ügyei;
2. honvéd- (vámör-, folyamör-) legénység bármily természetű ügyei, tehát feljelentései, elfogásai is;
3. a belső szolgálat ellátására vonatkozó ügyek.

Azokat a parancsokat, melyek nem egy *határozott* közbiztonsági ténykedés ellátására vonatkoznak (megnevezett egyének nyomozása, körözése, elfogása, elővezetése, feljelentése, kikérdezése stb.), hanem általános vonatkozású intézkedéseket tartalmaznak, mint oktatási ügyeket, szintén belső ügyeknek kell tekintenünk. Ezek az ú. n. oktató- és figyelmeztető parancsok.

Ha azonban az ily általános vonatkozású parancsok állami és társadalmi rendbe ütköző cselekmények vagy kémkedések mikénti nyomozására, vagy a külföldiek mikénti ellenőrzésére vonatkoznak, akkor azokat a 4., illetve 6. ics-ba kell iktatni, tekintet nélkül arra, hogy kt. vagy közönséges jelzés alatt lettek kiadva.

KT IKTATÓ.

Ide kell iktatni:

1. a Szut. 8. pontjának a) — h) alpontjai alatt felsorolt ügyeket, kivéve, ha azok tartalmuknál fogva a 4., illetve 6. ics-ba valók;
2. honvéd- (vámör-, folyamör-) tisztek bármily természetű ügyeit.

Általános irányelvek.

I.

Amennyiben a 4. és 6. ics. nem kerül kt. kezelés alá, úgy logikusabb lenne, ha az ics-ok az alábbi sorrendben következnenek:

1. Örskörletbeli büntettek és vétségek.
2. Örskörletbeli kihágások.
3. Körözések.
4. Állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekmények és ezekkel kapcsolatos ügyek.
5. Idegenek ellenőrzési és bejelentési ügyei.
6. Közbiztonsági teendőkkel kapcsolatos egyéb ügyek.
7. Gazdászati ügyek.

II.

Az előjáró parancsnokságoknak a valamennyi *alosztálynak* kiadott parancsoknál vigyázniok kell arra, hogy ha egy papíron több parancsot adnak ki, úgy azok egy tárgykhöz tartozzanak.

A keresztülvitel a gyakorlati életben sokkal egyszerűbb, mint ahogy az az első elgondolásra látszik.

Ugyanis ha az alábbiakat figyelembe vesszük, úgy azonnal rájövünk, hogy közönséges szám alatt lehetetlen valamennyi őrsnek oly tartalmú parancsot kiadni, amelynek tárgyköre az őrsök bármelyik iratcsomójának tárgykörére vonatkozik:

1. Az, hogy valamely parancsnokság egy határozott helyen tartózkodó határozott személy elleni nyomozó-cselekmény lefojytatására valamennyi őrsnek adjon parancsot — elképzelhetetlen (1., 2. és 3. ics.).

2. Ha a nyomozandó személy ismeretlen vagy ismeretes ugyan, de tartózkodási helye ismeretlen, valamint ha tárgyak, állatok kereséséről, vagy kitiltott sajtótermékek elkobzásáról van szó, úgy akkor a kiadandó parancs már körözés lenne. Ezt azonban a Nyé. elvégzi, tehát parancsot kiadni felesleges.

Ha pedig a körözés oly sürgős, hogy a gyorsaságot még a Nyé. sem szolgálja eléggé, vagy pedig a napilapok egyes példányszámainak az elkobzását kell elrendelni, akkor ügyis távirati parancsot kell kiadni, ami pedig az egy papíron való több parancs kiadását már eleve kizárja. (3. ics.)

3. Állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekkel kapcsolatos, valamint az idegenek ellenőrzésére vonatkozó ügydarabok — bizalmas tartalmuknál fogva — kt. kezelést igényelnek. (4. és 6. ics.)

4. Gazdászati ügyeket a gh. adja ki. (7. ics.)

A valamennyi őrsnek kt. jelzés alatt kiadandó parancsokat azonban már valóban több csoportra kell osztanunk, de mindössze csak háromra. Nevezetesen:

1. az állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekkel kapcsolatos;

2. az idegenek ellenőrzésére vonatkozó és

3. az egyéb tárgykörhöz tartozó parancsok csoportjára.

*

Minthogy a Csüsz. 2. füzete még nem jelent meg, a tisztí parancsnokságok iratcsomójaihoz érdemlegesen hozzászólni nem lehet.

A szárnyparancsnokságoknál azonban — véleményem szerint — a közönséges iktatóban csak a szabadságkérelmek, betegjelentések, áthelyezések és előléptetések, a kt. iktatóban pedig csak az állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekkel kapcsolatos, valamint az idegenek ellenőrzésére vonatkozó ügyiratok igényelnek iratcsomózást.

A többi egy tárgykörhöz tartozó ügyek azonban — mivel azok vagy rendszeres időközben megismétlődő parancsok, vagy a szárnynál elj nem intézhető átjáró darabok — egyszerű számhoz vétellel is elintézhettek, melyeket célszerű az év elején egymásután előre beiktatni. Ilyenek:

1. a kerületi parancsok (a számozottak),

2. az állományparancsok,

3. a havi tevékenységi kimutatások,

4. a havi büntetési jegyzőkönyvi kivonatok,
5. a havi betegjelentések,
6. a szakasparancsnokok szemlejelentései (szakaszonként külön-külön),
7. a becslési jegyzőkönyvek,
8. a kötelezők,
9. a tanuidézések,
10. a gazdasági ügyek (csak a szárny gazdasági ügyei) és
11. az idegen (honvéd) parancsnokságoknak és hatóságoknak szóló átjáró ügydarabok.

Utazó tolvajok.

Írta: TÁBORY KORNÉL.

Scheweningenben, a hollandusok kedvelt fürdőhelyén nagy ékszerlopás történt s a nyomozás adatai szerint valami „hongaarsche” (magyar) a tettes. Berlinben sok szélhámosság és lopás után nyomavesztett egy elegáns házaspárnak s közölték az ujságok, hogy a nő *Weininger* Etelka, magyar énekesnő. Frankfurtban napokon át tárgyalták egy szálló-tolvaj bűnyűjét, melynek során kitudódott, hogy társa egy pesti ál-hadnagy. S aki figyelemmel böngészte a nagy külföldi lapokat, hetenkint több ilyenféle hírt is találhat.

Sajnos, a nemzetközi gonosztevők sorában igen élénken vagyunk képviselve egy csapat világcsavargó magyar révén. Széchenyi grófnő hirhedt tolvaja, Sohári Salgó Tibor, aki Berlinből hazatérőben vesztett rajta a győri kalandon, egyik tipikus alakja volt a nemzetközi tolvajvilágnak. Ő cselekedte meg azt a „jó viccet” is, hogy Drezdában gróf Enyveskezy néven lépett föl és ugrott meg a lopott ékszerekkel. Hogy nem veszíti el a hidegvérét, megmutatta a nyugati pályaudvaron is, amikor külföldről haza, — a fegyházba szállították. Hirtelen a vasúti kocsi ablakába állott és beszédet intézett a közönséghez. Elmondta, hogy igazságtalanul fogták el, valóságos „juszticiamord” történt vele. Nagy zavar keletkezett, a tájékozatlan közönség tömegéből sokan a pártjára állottak már és kevés híja volt, hogy ki nem szabadították a börtönőr-kísérők őrizetéből.

A legügyesebb hamiskártyások, vasúti- és szállító-tolvajok sorában elég sok a magyar is. A fejlődés törvénye érvényesül itt is. Miután hazai földön nem sokáig grasszállhatnak, egy búcsúzsákmányolással megszerzik a vasúti költséget és eltűnnek, mint a kámfor.

A hatalmas emberfolyamokban, amelyek nyáron a vasutakat és üdülőhelyeket szokták elözönlenni, a szállító-tolvajok vígan halásznak, az ő horgukra kerülnek a legkövérebb arany- és gyémánthalacsák.

Hogyan védekezzünk a veszedelem ellen? Erre a kérdésre elméletileg nagyon hosszú volna a válasz, nézzük inkább ezeknek a tolvajmagnásoknak a módszereit, megtörtént esetek kapcsán.

Alapjában véve egyszerű módszere volt annak a hölgynek, akit néhány évvel ezelőtt a bécsi Sacher-szállóban csíptek el, de csak azért, mert már nagyon is elbízta magát és egy drága órát akart elloponni az étteremből. Három nappal előbb egy pesti bankigazgató felesége ült a szálló írószobájában s vele szemben egy sűrűn lefátyolozott, elegáns hölgy foglalt helyet. Pár perc múlva eltűnt az igazgatóné pénztárcája, melyet az asztalra tett — az ilyesmi megrögzött hölgy szokás —, a duzzadt retiküllal együtt pedig a fátyolos dáma is eltűnt.

A halál legnagyobb baja, hogy ha egy embertársunk meghalt, nem tehetjük többé jóvá a rajta elkövetett rosszat. Azt szokás mondani: „Élj úgy, hogy minden órában kész légy a halálra.” Én inkább azt mondanám: „Élj úgy, hogy mindenki meghalhasson anélkül, hogy teneked ezt a bünbánatot kelljen érezned.”

TOLSZTOJ.

Hogy ki volt? . . . Régi rendőri szakértők emlékeznek az első magyar nőimitátorra, a vékonyhangú H. K.-ra, aki a régi vurstliban, a ligeti Hökös-színházban primadonnáskodott. Ő volt a Sacher-szálló fátyolos hölgye, de addig már bekalandozta Európa legtöbb fővárosát. Ötévi fegyházat kapott, mert elfogatáskor négy idegen pénztárcát találtak a bőröndjében.

De ez a kétlaki ember még az ártatlanabb fajtájú szállóhíénák közé tartozott. A veszedelmesebb típus az, melyben egyesül a tolvaj a szélhámossal. Az ilyen alak nem törődik a kis pénztárcákkal, a ruhadarabokkal, koferekkel, csak a nagybankókra s főképp az ékszerekre vadászik. Rendszerint több nyelven beszél, modora pedig a tapasztalt gavalléré, a villágfié, vagy legalább megfelel annak a társadalmi körnek, amelyben „dolgozik”. Olykor valóban gazdag és előkelő család fia, útlevele azonban mindenesetre hangzatos nemesi névre szól. Hamisítja, vagy — ez inkább inyére való — lopja.

Az ilyen tolvajmágnások tavasszal az olasz és francia Riviéra környékén csatangolnak, aztán Firenzében, Rómában, Nápolyban és Abbáziában; nyáron a sok, divatos fürdőhelyen, amelyeket főlöslages elsorolni, de elmennek a hamburgi, antwerpeni s a híres lipcsei vásárra is. Még Kalkuttába is éppúgy elvetődnek, mint Sanghaiba, vagy San-Franciskóba. Néha öt-hat városon át is elkísérik a kiszemelt áldozatot, tanulmányozzák az életmódját, viszonyait s a részletesen kidolgozott terv szerint lopják meg.

*

A tolvajgavallérok nemzetközi típusa Manolescu György volt, azelőtt román katonatiszt, aki „Lahovary herceg” néven beutazta az egész világot s főképp Párisban, Bécsben, Luzernben, Baden-Badenben és Monakóban körülbelül negyedfélmillió pengő értéket lopott össze. Vakmerő dolgait leghitelesebben Wulffen Erich német ügyész írta le, aki letartóztatásakor a vizsgálatot vezette is Manolescu ügyében. Elmondja róla, hogy világos nappal — mint elegáns nagyr — állított be egy-egy kitünő szállóba. Egy pillantásra sem érdemesítette a portást, pincért, szobalányt stb. s előkelő, biztos fellépésével minden gyanút elhárított magáról. Olyan időt választott ki, mikor a vendégek nem szoktak szobájukban tartózkodni, rendszerint a délelőtti órákat. Bekopogtatott valamelyik ajtón. Ha felhangzott a „szabad”, akkor pardont kért, hogy rossz helyre tévedt s ha nem kapott választ, akkor gyorsan benyitott. Gyakorlott tekintetével egy-kettőre ráakadt a legdrágább ékszerekre. Büszke volt különben arra, hogy mindig betörőszerszámok, sőt egyetlen álkulcs nélkül vagyonokat harácsol össze. Ezzel is henceg vele az emlékirataiban. Berlini fölmentése után, amely „beszármíthatatlanság” alapján történt — megszökött a harzbergi tébolydából s a közveszélyes elmebetegnek nyilvánított jómadár sorra fosztogatta a drezdai szállókat. Egy kis vigyázatlanság törte a nyakát: a tébolyda kezdőbetűs intézeti ruháját a pamlag alá dugta és ott megtalálták.

Csak a magyar Strasznov volt Manolescunál is hiúbb tolvaj s egyszer érdekes kijelentést is tett erre vonatkozólag egy ujságíró előtt:

— Mégis gyalázat, hogy valahány bravúros stikli

Az örvezetői állás a legrégebb időkből ered. Német „Gefreiter” neve onnan származik, hogy egyes érdemesebb köz-katonák némely szolgálat alól mentesítve voltak és soha nem tartoztak az altisztekhez, többi közlegény bajtársaikkal szemben bizonyos tekintetben mint előjárók szerepeltek.

történt, mind annak az oláh betyárnak tulajdonították egy időben. Emlékszem, a többi közt, Berlinben történt egyszer nagy lopás egy hotelben, ahol jóformán csak fejedelmi személyek és diplomaták szoktak megszállani . . . Egy óriási értékű igazgyöngy nyakéket vittek el és Manolescut csípték el miatta. Tiltakozott is, de hiába . . . Az igazi tolvaj annak idején a károsult házaspár szobájában találta a komornyikot s diplomatának adván ki magát, a gazdája után kérdezősködött. Pár szóban odavetette, hogy Bülow kancellár megbízásából keresi a külföldi előkelőséget. Míg aztán a komornyik lesietett, hogy urát a szállóban megkeresse, a látogató villámgyorsan elűntette a nyakéket. Ez a diplomata pedig — én voltam.

— Elhiszem.

— Hát akkor tessék az esetet az én nevemmel meginni — fejezte be az önérzetes férfiú.

S az a bizonyos sértett „művészi hiúság” megvan a közönségesebb tolvajvilágban is. Olykor még a vádlottak padján is kitör, noha az érdekelt sokszor nagyot ront ezzel a helyzeten.

A szállótolvajok egy része csak éjjel működik. Többnyire éjjel után két-három órakor lopóznak végig nemez-cipőben, sötét ruházatban a folyosón és próbálgatják, melyik ajtó nincs bezárva. Ha rajtakapják őket, akkor azzal mentegetőznek, hogy idegen szobába tévedtek. De sokszor álkulcsot is használnak, sőt egy háromtagú magyar szövetkezet mágneses álkulcsot és feszítővasat használt. Ennek a segítségével boldogultak, ha az áldozatok belülről a zárban is hagyták a kulcsot, mert könnyű megfordítani és eltávolítani. A károsultak rendszerint későn, délfelé ébredtek föl, mert a banda el is kábította őket.

Nem szokatlan mód az sem, hogy a tolvaj mint borbély vagy hordár jelenik meg a kora reggeli órákban. Belépéskor halkán jóreggelt kíván s a félálomban fekvő vendég a szállószolgának nézi, aki a ruhát viszi kikefélni, valójában pedig összeszedi az értéktárgyakat. Könnyebb a dolga, ha cinkostárssal manipulál. Amikor például az álborbélyt megállítják a folyosón, vagy a megzavart szállóvendég fenyegető módon viselkedik, egyszerre csak megszólal a másik szobából valaki:

— Ide, ide! Hiszen én hivattam!

Hogy a figyelmük mimindenre kiterjed, azt egy érdekes adat igazolja. A Rákóczi-út egyik szállójában elfogtak egy nagyobbstílusú tolvajt, akinek bőröndjében ravasz szerkezetű olajtartót találtak. Napközben észrevétlenül beolajozta az ajtóvasakat, hogy éjszaka csikorgás nélkül, zajtalanul bejuthasson.

Az újabb detektívregényekben sűrűn szerepel a tolvaj-egyenruha és fantasztikus laptudósításokban is sokat olvashatunk róla. Sötétszürke trikó ez, amely tetőtől-talpig befödi a testet, még az arcból is csak a szem és az orr marad kívül. Egy finom tör vagy gumibot, esetleg kavicsos homokkal töltött zacskó egészíti ki a kosztümöt.

Az uniformisban settenkedő rémalakok azonban többnyire a legendák világába tartoznak. Annyi igaz, hogy Risztics Gregorij csakugyan felfalta a trikómundért s ő maga használta is. Amikor elfogták, fekete jelmezt találtak a bőröndjében. Különbén művelt ember volt s éveken át pazarul élt éjszakai kirándulásából. Egy hétnél tovább sohasem maradt valahol, mert az ilyen trükköt nem lehet sokszor megismételni egy helyen s ha például Londonban jó fogást csinált, meg sem állott Rómáig.

A nagy modern szállók alaposan megnehezítik a tolvajmesterséget. Az óvintézkedések közt legegyszerűbb

a folyosók állandó megvilágítása és az éjjeliőr-rendszer. De jó, ha maga a közönség is óvakodik. Ha utazás közben nem hivatkozdnék — kivált a nőtársadalom — sok ékszerével, vagy legalább éjszakára helyezné el a szálló-irodában, a lopások hatvan-hetven százalékkal apadnának. Az sem valami túlzott aggodalom, ha szállodai lefekvés előtt benézünk a szekrényekbe, lehajolunk és az ágyak alá világítunk, aztán jól bezárjuk az ajtót. Különben pedig nyugodtan alhatunk, mert életveszélyben nem forunk: akármilyen nagyértékű a zsákmány, a tolvaj akkor is csak a legkritkább esetben szokott véres erőszakot alkalmazni. Nem szereti a vért látni...

Budapesti szállóban emberemlékezet óta nem történt rablótámadás. Ravasz zsebtolvajlás, szélhámosság azonban szép számmal. A legmulatságosabb esetek közé tartozik az, amely néhány évvel ezelőtt egy nagykörúti szállóban történt. Jó ideig uraskodott benne egy elegáns fiatalember, aki megpumpolta a tulajdonost, a portást, a pincéreket is. Egy szép napon pedig beállított két detektív a szállóhoz és zord arccal kérdezték:

— Itt lakik Mosonyi Lajos?

— Az étteremben ül.

— Hívja ki diszkrétén, feltűnés nélkül. Parancsunk van az elővezetésére.

— Persze, már gyanus volt nekem az a gavallér és tegnap óta meg is figyeltük — mondta a szállós, aztán mesélni kezdte, hogy miféle furfanggal csalt ki tőle ezer pengőt.

— No, majd elbánunk vele — szölkak a detektívek

— Holnap tessék bejönni a rendőrségre, G. tanácsos úrhoz.

Nagyon hálálkodott a fogadós, mikor a fiatalembert egy autón elvitték. Másnap pedig kiderült, hogy a két detektív — a tettes cinkostársa volt. Kicsempeszték így, — a szállodás pénztárcájával együtt.

CSENDŐR LEKSZIKON.

159. kérdés. *Hivatallól vagy magánindítványra kell-e üldözni a Bn. 43. §-ába ütköző kerítés vétségét?*

Válasz. A Bn. 43. §-ának 2. bekezdése szerint az ebben a törvényszakaszban meghatározott vétség csak magánindítványra üldözhető, a magánindítványt azonban nem lehet többé visszavonni.

Ha ez a rendelkezés a Btk.-nek valamely szövegkiadásából hiányzik, a kinyomtatott szöveg tévesnek tekintendő.

160. kérdés. *Az 1930:XXII. t.-c. az egyes gabonaneműek értékesítése érdekében szükséges intézkedésekről (az ú. n. bolletta-törvény) büntettnék minősíti a gabonajelzálloggal terhelt gabona tulajdonosának azt a cselekményt, ha a gabonát kötelelességellenesen elidegeníti, elhasználja, a hitelező előtt eltagadja, elzálogosítja, megrongálja, megsemmisíti, az elraktározás helyét vagy módját megváltoztatja s ilyen módon hitelezőjének kárt okoz. Mi ennek a rendelkezésnek magyarázata s mily gyakorlati esetekre vonatkozik?*

Válasz. Az idézett törvény létesítette a gabonajelzállog intézményét amelyet eddig a magyar jog nem ismert. Főjelle-

vonása, hogy a zálogba vett gabona nem kerül a hitelező birtokába, hanem megmarad az adóséban, jöllehet a záloghitelezőt ugyanazok a jogok illetik meg, mintha birtokában lenne a zálog tárgya. Az ingó zálog rendszerint átmegy a hitelező birtokába s így ezzel általában meg van védve az adós esetleges károsító és kijátszására irányuló cselekményeitől. Az ingó jelzállog emez újabb jogintézményénél tehát a törvény a hitelező olyan különleges jogvédelméről gondoskodik, amely hatásában pótolja azt az előnyt, amit a zálogtárgy birtoka nyújt.

Csak a magtárban vagy beraktározó vállalat helyiségében elhelyezett gabona (búza, rozs, kétszeres és árpa) zálogosítható el ily módon, rövid (1 évnél nem hosszabb) lejáratú kölcsönkövetelés biztosítására. A törvény ezzel a mezőgazdasággal foglalkozók (különösen bérlők) hitelszükségleteinek kielégítését kívánta elősegíteni, mert ingatlan vagyon hiányában az eddigi helyzet szerint nehezebben juthattak kölcsönhöz.

Az elzálogosító a rendes gazda gondosságával köteles a zálogba tett gabonát kezelni, épségéről gondoskodni s mindentől tartózkodni, ami a hitelező jogát veszélyeztetné, csorbítaná vagy kijátszaná.

Ha az adós a rendelkezése alatt álló, de a fentiek szerint megterhelt gabonát úgy idegeníti el, hogy az új tulajdonosnak a jelzállogjog fennállásáról mitsem szól, hanem a gabona teljes értékét attól felveszi s így az új tulajdonos jóhiszeműen a gabonát a maga vagy más részére felhasználja, ha az adós a gabonát saját céljaira felhasználja, ha a gabona épségére a rendes gazda gondosságával nem ügyel, ha a magtárból vagy raktárházból csürbe, pajtába vagy más helyre viszi, amely sem magtár, sem raktárház, ha a gabona elraktározásának módját megváltoztatja s mindezekben a cselekményeiben rosszhiszeműség, a hitelezőt megkárosító szándék vezérli s ez a károsítás be is áll, büntetett követ el.

Az adós tehát büntetlenül elkövetheti ezeket a cselekményeket, ha a hitelező megkárosodása ki nem mutatható. Ebben az esetben cselekménye polgári perútra tartozó jogvita tárgya lehet s jogalapot szolgáltathat például a kölcsön felmondására idő előtt.

Ha a hitelezőnek okozott kár kevesebb 200 P-nél, a cselekmény vétség. Vétséget követ el a beraktározó is, ha valamely oly cselekményt követ el, amelyet egyébként a törvény büntettként az adós terhére ró. Ha a beraktározó az adóssal összejárva követ el ily cselekményt, büntetőjogi felelőssége az adósséhoz igazodik.

A bünvádi eljárás a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik s csak a sértett fél indítványára lehet megindítani.

161. kérdés. *A 9862. M. E. 1920. sz. rendelet 10. §-a szerint löfegyvert akár visszterhes, akár visszterhes nélküli jogügylettel csak az szerzhet jogérvényesen, akinek hatályban lévő fegyvervásárló engedélye van. Mit jelentenek itt a „visszterhes“ és „visszterhes nélküli“ szavak?*

Válasz. Ha a jogügylet mindkét ügyleti félnek viszonszolgáltatásával jár, ebben az esetben a jogügylet visszterhes, viszonszolgáltatással jár. Például ha 100 P-ért eladom vadászfegyveremet, visszterhes jogügylet jött létre, mert én miut eladó, tartozom a fegyvert átadni, a vevő pedig ugyanakkor 100 P-t tartozik nekem fizetni. Ha azonban a fegyvert elajándékozom, az ügylet ingyenes lesz, mert nincs kölcsönös szolgáltatás, csak én szolgáltatok a fegyvert, a megajándékozott egyszerűen elfogadja.

162. kérdés. *Mi a csendőrség eljárása öngyilkossági kísérlet esetén? Rendszerint hová kell tenni ily esetben jelentést?*

Válasz. Öngyilkossági kísérlet esetén, ha büncselekmény fennforgására (öngyilkosságra rábírás, felügyeletre köteles személy gondatlansága stb.) gyanu merül fel, általában ú. n. közigazgatási nyomozásnak van helye. Az életuntak ugyanis hatóságai védelemben részesülnek, mert a modern közrendészet szempontjai szerint ezt közérdek kívánja a szoros értelemben vett emberiességi szempontokon kívül.

A rendőrhatalóságnak tehát az öngyilkossági esetek valamennyi ténykörülményét (a személyi adatokat, a vagyoni viszonyokat) pontosan meg kell állapítania. Ki kell nyomoznia az öngyilkosságnak vagy az erre irányuló kísérletnek okait, hogy az általános igazgatási és orvosrendőri intézkedéseket megtehesse s az öngyilkosságból megmentettet távoltarthassa a további veszedelemtől. Ebből a célból esetleg különféle hatóságok és intézmények értesítésére vagy megkérésére lehet szükség (gyámhatóság, állami munkaközvetítő hivatal, menházak, fiatalkorúak bírósága stb.), esetleg helyi társadalmi jótékonyági szervek közreműködését is igénybe lehet venni. Lehet, hogy az öngyilkos kísérlet előidézésében valakit mulasztás terhel anélkül, hogy bünvádi eljárás megindítására

alap lenne; ily esetben is köteles a rendőri hatóság megfelelő intézkedések megtételére.

Ezenkívül a rendőri hatóságok kötelesek bizalmasan kezelt nyilvántartást vezetni az öngyilkossági esetekről s ennek adatait megfelelő úrlapon esetenként megküldeni a központi statisztikai hivatalnak.

Ha tehát az öngyilkos kísérlet büntetendő cselekménnyel kapcsolatos, a kir. ügyészségnek és a közigazgatási hatóságnak, ha nem kapcsolatos, csak a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni.

Nincs akadályja annak, hogy az öngyilkos kísérletnél használt eszközt a hatósági eljárás céljaira őrizetbe vegyűk, akkor is, ha az nem az öngyilkosságot elkövető tulajdona.

Nagyon természetes, hogy az itt említettek csak a csendőrségen kívül álló polgári egyének öngyilkossági kísérleteire vonatkoznak, mert a csendőregyének által elkövetett öngyilkossági kísérleteket a Nyut. 9. melléklet 8. pontja szerint úgy kell bejelenteni, mint az öngyilkosságot. Figyelemmel azonban arra, hogy az öngyilkosságok vagy kísérletek mögött többnyire bizalmasabb családi okok rejlenek, a nyomozás megejtésénél ügyelni kell, hogy az feltűnés nélkül történjék s hogy általa az öngyilkos vagy családja szükségtelenül meg ne hurcoltassék.

163. kérdés. *A község belső területén lévő gyümölcsös-kertbe a gyanúsított behatol oly módon, hogy a 2 m magas kerítést létra segítségével átmássza s 10 P értékű szőlőt lop. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. A cselekmény. az 1894:XII. 1. c. 93. §-ának a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás, mint ez a törvény világosan megmondja, hogy a gyümölcsös-kertből való lopás, ha az ellopott gazdasági termény értéke nem halad meg 60 P-t, ha a cselekményt a Btk. 336. §-a értelmében egyébként csak az a körülmény minősítené büntetetté, hogy bekerített helyről bemászással hajtották végre, kihágásnak tekintendő.

A cselekmény magánindítványra üldözendő s a bíraskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Koholt lopási eset nyomozása.

Írta: **BATÁR ANTAL** tiszthelyettes (Budapest).

1914 március 23-án Radkó Mihály, bácsmartonosi lakos feleségével megjelent a magyarkanizsai őrsön és panaszt emelt, hogy egy nappal előbb, déltájban, míg ő munkában hazulról távol volt, felesége pedig egypár percre átment a szomszédba, nyitva hagyott lakásuk utcai szobájába ismeretlen tolvaj bement és a nyitott szekrényből 59 korona értékű ruhaneműt, ékszert, a kéményből pedig füstölt sertéshúst ellopott. Bár a felesége csak pár percig volt hazulról távol s a hátsó szobában ott feküdt régóta beteg nagyleányuk is, — a tolvajt senki sem látta.

A lopást felesége csak akkor vette észre, mikor a szomszédból visszatérve az utcai szobába lépett, ahol mindent kiforgatva talált a szekrényből. Felesége neki csak este mondta el az esetet, mikor a munkából hazatért.

A lopás nyomozására másodmagammal vezényeltek ki. A helyszíni szemlénél a szekrényből kiszórt ruhadarabokat még mindig ott találtuk széjjelszórva a szoba padlóján. Bűnjelet, vagy más nyomra vezető tárgyat nem találtunk. Sértett feleségét és beteg leányát, valamint a szomszédokat részletesen kikérdeztem. Csak annyit lehetett megállapítani, hogy a lopást besurranás útján követhette el az

ismeretlen tettes azalatt, míg sértett neje pár percre a szomszédba eltávozott. Ez valószínűnek látszott, mert minden nyitva volt, s a konyhai nyitott kéményben alacsonyán lógtak a füstölt sertéshúsok is. A leány ágyban feküdt, s ha ő nem hallott semmit sem, azon sem lehetett csodálkozni, mert már igen súlyos beteg volt.

A szomszédokat mind sorra vettük, mert azt reméltük, hogy a fényes nappal elkövetett lopásra, illetve a tettesre nézve valaki mégis csak tud útbaigazítást adni.

Ahogy így puhatoltunk, úgyszólván házról házra járva, egyik helyen annyit sikerült megtudni, hogy egy idegen vén cigányasszonyt láttak akkor az utcán járni. Fontos volt most már kideríteni, hogy ki volt ez a cigányasszony, mert ez látszott leginkább gyanúsíthatónak a lopás elkövetésével. A sértett felesége azt adta elő, hogy ő nem látott cigányasszonyt a kérdéses napon, így arra nem is adhat semmiféle felvilágosítást, de ilyent mástól sem tudtunk beszerezni.

A nyomozást a legerélyesebben folytattuk az ismeretlen gyanúsított cigányasszony után. Örskörletünk mellett folyt el a Tisza. Balpartján feküdt Ókeresztúr község, melyet a bácsmartonosi parttal csupán csónakközlekedés kötött össze. Ókeresztúron (mely idegen kerületben, idegen vármegyében, de szomszédos örskörletben feküdt) tudtuk, hogy sok cigány van, akikkel már itt-ott akadt is dolga a csendőrségnek.

Ehátároztam tehát, hogy a csónakosnál fogok érdeklőni aziránt, hogy a kérdéses alkalommal nem vitt-e át egy vén cigányasszonyt a csónakján. A legnagyobb örömmre azt válaszolta, hogy március 22-én délelőtt Jankó Teréz ókeresztúri lakos cigányasszonyt vitte a túsó oldalról, a martonosi oldalra, délután pedig visszazállította Ókeresztúrra. Előadta, hogy mikor jött, semmi sem volt nála, délután azonban már egy jókora csomagot is cipelt magával.

Ezen megállapítás után biztosra vettük, hogy csakis Jankó Teréz lehet a lopás elkövetője. Átcsónakáztunk a Tiszán Ókeresztúrra. Ott a községi előjáróságtól két tanút vettünk magunk mellé, s azokkal elmentünk az úgynevezett „cigánysorra”. A velünk volt tanúk már tudták, hogy iki az a Jankó Teréz, így egyenesen annak a lakásához mentünk. Azt nem mondhatom, hogy a kapott személyleírás nem illett rá, mert a vén cigányasszonyok mind ráncosképűek és feketék, ilyen volt ő is. Tagadott úgy, ahogy csak cigány tud tagadni. Hamarosán megtartottam a házkutatást, melynek során a sértett által leírt ruhaneműek mind előkerültek. Még némi sonkát, kolbászt is találunk, az ékszerek egy része is megkerült.

Mikor közöltem vele, hogy ezt a holmit ő akkor lopta el, Bácsmartonoson, mikor a csónakon oda-vissza átment a Tiszán, a legnagyobb csodálkozásomra előadta, hogy azokat ő nem lopta, hanem úgy kapta egy asszonytól, kinek a leányát „gyógyította”.

A bűnjeleket őrizetbe vettük, a cigányasszonyt pedig elfogtuk. Igaz, hogy ekkor még azt sem tudtuk, hogy lopás, csalás, avagy tényleg kuruzslás forog-e fenn, de a cigányasszony szökésétől és a bűnvádi eljárás megghiúsításától alaposan lehetett tartani s hogy ezt megelőzzük, utasítászerűen alkalmaztuk vele szemben az elfogást. Átvittük tehát a cigányasszonyt csónakon Bácsmartonosra. A csónakos felismerte, hogy ez az a cigányasszony, akit ő a kérdéses alkalommal szállított át a csónakján. Ott is felismerték, ahol tudunkra adták, hogy egy idegen cigányasszony járt a lopás elkövetése idejében a kérdéses utcában. Csak mikor bekísértük a sértettek udvarába s ott a sértett feleségét megkérdeztem, hogy nem látta-e ezt a cigányasszonyt valaha — bámultunk el —, mert az hideg-

vérrel azt állította, hogy ő bizony azt még soha életében nem látta. De nem is hiszi, hogy valaha járt volna náruk.

Ekkor behoztam a ruhaneműt stb. és felmutattam, melyet rögtön felismert úgy a sértett, mint a felesége. Hamarosan tisztázódott ezután az egész eset. A „sértett” felesége ugyanis beismerte, hogy nem lopás történt nála.

A cigányasszony annak idején meglátta ágyban fekvő beteg leányát és ajánlkozott, hogy meggyógyítja, mert mint ő mondta, nagyobb betegeket is meggyógyított. Nincs annak egyéb baja, minthogy az „ördög megszállta”, ezt ki kell űzni belőle. Az ördögűzést a cigányasszony a következőképen hajtotta végre:

Egy vadonatúj cserépfazekat és egy orsót kért. Az orsót a fazékban megpörgette, miközben érthetetlen szavakat mormogott magában. Mikor másodszor is pörgetni kezdte az orsót, a nyakába egy selyemkendőt kért, mert az ördög másként nem ismeri meg őt és így hatástalan lesz az egész munkája. A sértett felesége ezt is odaadta.

Mikor ezzel készen volt, egy pohár vizet kért, azt elkezdte nézegetni. Majd azt mondta, hogy látja már, mit kell tennie. Nem tudja elkergetni ő az ördögöt, mert azzal csak a táltoskirály tud elbánni, de ez a temetőben a keresztelnél lakik s csak éjjel 12 órakor lehet vele beszélni. Mikor legutoljára beszélt vele, a táltoskirály azt mondta neki, hogy ő is csak úgy tudja az ördögöt elűzni, ha visz neki húst, ékszert és ruhaneműt. Másképp nem fog sikerülni a dolog, mert a leány már nagy beteg és eddig senki sem tudta meggyógyítani.

A leánya egészségéért aggódó, tudatlan asszony a kért dolgokat mind odaadta a csaló cigányasszonynak, ki azt összecsomagolva, azzal távozott el tőle, hogy két nap múlva visszajön és akkor még elintézi a többi gyógykezelési műveleteket is. A leány olyan egészséges lesz, mint a makk. De addig sem orvost, sem más valakit ne hívjanak a beteghez és senkinek se említse, hogy ő a táltoskirály által fogja az ördögöt kiűzetni a betegből. Ha ezt megszegik, hiába lesz minden, mert a leányon akkor már senki sem tud segíteni.

Az asszony sokat gondolkozott, mikor a cigányasszony tőle eltávozott, hogy mit tegyen? Ismerte a férjét, hirtelen haragú ember volt. Félt megmondani neki az igazat, mert azért tudatlansága ellenére is aggodalmaskodott, hogy a cigányasszony őt becsapja. Teljesen elhallgatni sem merte a dolgot férje előtt, azért, mikor este hazatért a munkából, úgy állította előtte be az esetet, hogy valaki náluk lopást követett el, míg ő pár percre a közeli szomszédba ment valamit kölcsönkérni.

Hogy a lopás elkövetését valószínűbbé tegye, még a szekrényből is kiszórta a ruhaneműt, mintha azt a tettes cselekedte volna. Beteg leányát is ennek megfelelően oktatta ki.

Olyan gyanus egyén kikérdezésekor, kiről alaposan feltételezhető, hogy az éppen nyomozás tárgyát képező bűncselekményen kívül még más bűncselekményt is követett el, igyekezni kell az illetőnek minden bűncselekményét ki nyomozni. Ebből az elvből kiindulva, mi is elővettük a cigányasszonyunkat és faggatni kezdtük. Az egész hókuszpókusz ugyanis nagy rutinnal végezte, ezért kézenfekvő volt az a feltevésünk, hogy nem ez volt az első esete. Nem is csalódtunk, mert sikerült még öt hasonló csalást rábizonyítani, melyek miatt részben nem tettek feljelentést, részben pedig, mint ennél az esetnél is, lopás miatt emeltek panaszt. Ezek a „lopások” eddig természetesen, mint kiderítettlen esetek szerepeltek a nyilvántartásban.

A „táltoskirály” cimboráját a járőr a bűnjelekkel együtt átadta a zentai kir. járásbírósnak. A szabadkai

kir. törvényszék család bűntettében mondta ki bűnösnek és 1 és félévi börtönre ítélte.

A Szut. 392. pontja szerint a nyomozásnál először is azt kell megállapítani, hogy követtek-e el büntetendő cselekményt és ha igen, milyent?

A 411. pontban viszont az a szabály van lefektetve, hogy a csendőrnek nem szabad más, de különösen a sértettek előadását, véleményét bíráló nélkül elfogadni. Ez az eset bizonyítja azt, hogy az utasításunkban lefektetett szabályok mennyire az életből, a gyakorlatból vannak merítve.

Nem mindig szentírás az, amit a sértett mond. A tönkrement kereskedő bebiztosítja üzletét, azután felgyújtja vagy „betörést” rendez. A feljelentést természetesen ismeretlen egyén ellen gyújtogatásért vagy lopásért teszi meg. Az üzleti szolga elkártyázza a rábizott pénzt és azután rablótámadás meséjével igyekszik bűnét palástolni. Se szeri, se száma azoknak az okoknak, melyek miatt — gyakorlati tapasztalatok szerint — hamis feljelentéseket tesznek az emberek. Ezt a csendőrnek tudnia kell. Nyomozásoknál mindig gondoljon a félrevezetés lehetőségére. Ezt szem előtt tartva, kérdezze ki a sértetteket és tanukat, erre gondolva tartsa meg a helyszíni szemlét.

A most leírt eset igen gyakran megismétlődik. A hiszékeny falusi embereket a félelem (mint jelen esetben) vagy a szegyenkezés tartja vissza a való feljelentés megtételétől akkor, midőn rájöttek, hogy becsapták őket. Valószínűnek tartjuk, hogy az ország számos helyén vannak ilyen cigánykuruzslásból eredő kiderítetlen „lopások” nyilvántartva, melyeket sohasem követtek el.

Csendőregyén megsérülése. A biharnagybajomi örs állományába tartozó Győrfi Sándor törzsőrmester és Harmath András csendőrből állott járőr szeptember hó 4-én Szerep községben zálogtárgyak összeszedésénél karhatalmi szolgálatot teljesített. A szolgálat befejezése után, 16 óra 30 perckor, a járőr Szerep községben két ismeretlen egyént talált, kik jelzés nélküli kerékpárjukkal a községben kerékpároztak. A járőr a két ismeretlen egyént igazoltatásuk végett a község házához bekísérte és a kikérdező szobában a járőrvezető bizalmi egyének jelenlétében Balázs Lajos rákoscsabai születésű, fegyházviselt egyént igazolványainak előmutatására felszólította s egyben nevezett személymotozását is megkezdte. A másik igazoltatandó egyént a járőrtárs a szoba előtti folyosón őrizte. Balázs két darab igazolványt felmutatott s midőn Győrfi törzsőrmester a kerékpár igazolványát kérte, a farszéből egy ötlövetű forgópisztolt vett elő, azzal „itt van az igazolvány” szavak kíséretében Győrfi törzsőrmesterre kétszer rálőtt, a harmadik lövéssel pedig önmagát lötte fejbe. Győrfi törzsőrmestert az egyik lövedék a jobb arcán, a szem alatt, míg a másik a fejtetőn érte. Sérülése az orvosi vélemény szerint nem súlyos és nem életveszélyes. Ugy Győrfi törzsőrmester, mint az életveszélyesen megsérült Balázs mentőautóval a berettyóújfalui kórházba szállítottott, hol Balázs anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, 4-én, 22 óra után meghalt. A járőr őrizetében lévő másik egyén, Sipos Imre 25 éves asztalossegéd előadta, hogy Balázs-zsal folyó évi augusztus elején ismerkedett meg Budapesten, mely alkalommal el-

határozták, hogy ezután lopásból tartják fenn magukat. Beismerte, hogy pár nappal ezelőtt dr. Fejős Imre budapesti törvényszéki tanácselnöknel betörést követtek el, honnan ékszer, evőeszközöket és a Balázsnál lévő pisztolyt lopták. Előadása szerint Debrecenben, a Bika-szállóban, egy előttük ismeretlen zongoratanárnőtől ruhaneműt loptak. A kerékpárokat Nagy József debreceni kerékpárköleszöntől kérték használatra. Szerep községbe a községi pénztár kifosztása végett mentek.

Leleplezték a mohácsi lengyel hősök emlékművét. Augusztus 29-én volt a szomorú emlékü mohácsi vész 405 éves évfordulója. Ez alkalommal avatták fel a mohácsi Szepesi-parkban az elesett lengyel hősök kegyeletére állított emlékművet. Az ünnepély fél 10 órakor tábori misével vette kezdetét, melyet dr. Hász István tábori püspök mondott. Az ünnepélyen megjelentek Lengyelország és Törökország követei, a kormány, a képviselőház, a felsőház, a honvédség, csendőrség és egyéb katonai és polgári alakulatok képviselői, a környékbeli vármegyék küldöttségei. A nagyszámú közönség mise után a vitézek, frontharcosok, leventék és más egyesületek sora között az emlékműhöz vonult, hol a Himnusz eléneklése után számos ünnepi beszéd és szavazat hangzott el. Majd tolmácsolták a lengyel hadsereg köszönetét az emlékmű felállításáért. Végezetül a város polgármestere átvette az emlékművet és számtalan koszorú elhelyezése után a leventezenekar eljátszotta a Magyar Hísekegyet. A délutáni ünnepséget a Csele-pataknál II. Lajos király emlékére állított emlékműnél folytatták, hol a Himnusz eljátszása után Hász István dr. tábori püspök mondott ünnepi beszédet. Majd az emlékmű megkoszorúzásával az ünnepély befejezést nyert.

Magyar tisztek megkoszorúzták a francia lovastisztek emlékművét. Franciaországban a saumuri lovaglóliskolában tartott nemzetközi lovaglótanfolyamon résztvevő magyar tisztek nevében Halmy huszárörnagy megható ünnepi beszéd kíséretében koszorút helyezett el a világháborúban elhalt francia lovastisztek emlékművére.

Dicséretet. A m. kir. belügyminiszter a debreceni VI. kerület állományába tartozó vitéz Jenei István törzsőrmestert több éven keresztül különleges és felelősségteljes szolgálatban tanúsított példás magatartásáért dicsérő okirattal látta el.

A budapesti I. kerületi parancsnok Papp József II. tiszthelyettes a Kormányzó Úr Ő Főméltósága gödöllői tartózkodásának biztonsága érdekében a különleges szolgálatot ellenőrző minőségben 2 éven át odaadó készséggel, fáradhatatlan buzgalommal teljesített szolgálatáért, továbbá, hogy személyes jó példájával a legénységet helyesen befolyásolta, — dicsérő okirattal látta el.

A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Kriskó György törzsőrmestert, 1931 május 30-án 24 órakor Tata községben levő Nagy-tóból egy fuldokló embernek járótársa által való kimentésénél tanúsított gyors és igen ügyes közreműködéséért; Jánó István tiszthelyettes 1931 április 12-én és 17-én virradóra a vérteskéthyelyi szőlők borpincéiben elkövetett hétrendbeli betöréses lopás, valamint Kisbér és környékén elkövetett ötrendbeli baromfilopás tetteinek szakavatott leleményességgel és fáradságot nem ismerő nyomozás során történt kiderítéséért. Nyilvánosan megdicsérte:

Soós Lajos őrmestert, öt évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen az utóbbi három év alatt segédoktatói minőségben fáradhatatlanul buzgó szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységéért és alárendeltjeinek helyes irányú nevelése és befolyásolásáért; Németh Péter és Sipos István tiszthelyettes 1931 március 24-én virradóra Győrzámoly és Győrújfalu községekhez tartozó Mártonháza pusztán elkövetett kétrendbeli tyúklopás és ezzel kapcsolatosan már régebben és sorozatosan elkövetett csövestengeri és baromfilopások tetteinek gyors, ügyes és nagy szorgalommal kifejtett leleményes nyomozás során történt kiderítéséért; Sári Gusztáv törzsőrmestert és Fenyves József csendőrt 1931 március 24-én virradóra Győrzámoly és Győrújfalu községekhez tartozó Mártonháza pusztán elkövetett kétrendbeli tyúklopás és ezzel kapcsolatosan már régebben és sorozatosan elkövetett csövestengeri és baromfilopások tetteinek kiderítésénél járőrvezetőjének odaadó nagy szorgalommal történt támogatásáért.

A szombathelyi III. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Dóczi István őrmestert egy kommunistagyanus egyénnek hosszú időn át tartó megfigyelésében tanúsított ernyedetlen szorgalmáért, fáradhatatlan és kezdeményező munkásságáért.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el Varga Imre törzsőrmestert szakszerű, alapos és leleményes eljárásáért, mert mint járőrvezető egy bezárt terményraktárból az ablakok kifeszítése után, 1931 március havának ismeretlen napján elkövetett betöréses lopási eset nyomozásánál a legnagyobb alaposítással és aprólékossággal menő részletességgel tartotta meg a helyszíni szemlét s e szorgos kutatás után a feltalált lábnyom jelentéktelennek látszó rendellenességét is megfigyelte s ezen adatok után az esetet és annak tetteit kiderítette, az igazságszolgáltatás kezére juttatta, az eltulajdonított terményt is előtalálta, nemkülönben a vonatkozó feljelentés kiválóan gondos és tökéletes megszerkesztéséért.

Csendőrségi Közlöny 17. szám. Személyes ügyek. Kormányzói elhatározások: A Kormányzó Úr Ő Főméltósága magas elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy Verbó János szegedi V. csendőrkerület állományabeli ezredes, Rutkowski Győző miskolci VII., Tihanyi Ferenc budapesti I. és Oláh Ferenc szegedi V. csendőrkerület állományabeli őrnagyok a megajánlott felülvizsgálat alapján nyugállományba helyeztessenek. **Miniszteri rendeletek.** Nyugállományba helyeztettek: Barna Ferenc és Kele József budapesti I. kerület állományabeli alhadnagyok. Ideiglenes nyugállományba helyeztettek: Zalai György szegedi V., vitéz Kiss János III. szegedi V., Vajda József I. pécsi IV., Bálint Lajos debreceni VI., Brinzás Péter debreceni VI., Nagy Albert szombathelyi III. és Biró Gergely szegedi V. kerületbeli tiszthelyettesek, továbbá Somogyi Antal debreceni VI., Brassai Miklós miskolci VII. és Dankó Győző budapesti I. kerületbeli gazdasági tiszthelyettesek. — A belügyminiszter Rebicz Lajos őrmesternek „Radó“-ra, Merisnyák András törzsőrmesternek és gyermekeinek „Mester“-re és Pecsénke Mihály őrmesternek „Pénzes“-re való névváltoztatását megengedte. — A 45767/eln. VI—c. 1931. számú belügyminiszteri körrendelet a tananyagbeosztás kiegészítését rendeli el.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és lémfúvós hangszer és **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató** saját találmány. **Óvakodjunk** álgyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).

Az egyedüli hangszergyár az országban. Több ilyen gyár nincs!

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

Magyar sors Erdélyben. Az egyik erdélyi magyar lapból vesszük a következő tudósítást:

Megrendítő tragédia hírére hozzák Háromszék megyéből. Ebben a pillanatban nem lehet még megállapítani, hogy csak a „szokványos” csendörkönyelműséggel, a berúgott csendör virtusával, vagy az augusztus elsejei riadalom egy újabb áldozatával állunk-e szemben, csak annyit tudunk, hogy az amúgy is agyonzaklatott Székelyföldet egy borzalmas gyilkosság tartja izgalomban. Zágóban történt a megrendítő tragédia. A faluban szokásos, hogy a gazdálkodók felváltva éjjeli-őri szolgálatot teljesítenek és ilyenkor a csendőrségen is jelentkeznek. Az augusztus elsejéről másodikára virradó éjjel Bacz Elek volt a soros, Kertész Lajos 16 éves legénnyel. Amikor hajnali fél háromkor, a szokásnak megfelelően, jelentkeztek a csendőrörsön, az őrmester szobájából hangos lármát hallottak, majd valaki kilőtt azon az ablakon, amelyknél a két székely éjjeli-őr várakozott. A következő pillanatban Bacz Elek teljesen szétroncsolt koponyával, holtan terült el a tornácra. — A falusiak állítása szerint a csendőrőrmester előző este alkoholos fejjel tért haza s ebben az állapotban követhette el a gyilkosságot, amely az egész környéket izgalomban tartja, s amelynek példás megtorlását várja az egész magyar közvélemény.

Találkozó. A kassai tüzerönkéntesi iskolát 1905/906. évben végzett volt bajtársakat felkéri vitéz Ujhelyi Dezső ny. tüzer százados (Sopron, Vitézi szék), hogy a 25 éves találkozó előkészítése végett címüket szeptember 15-ig vele közölni szíveskedjenek.

Új amerikai léghárító ágyú. Az amerikai hadsereget kitűnő 7,5 cm űrméretű motorizált léghárító ágyúkkal látják el. Ezeknek az ágyúnak lőtávolsága állítólag 14.000—16.000 m. Franciaországnak kb. 750, Angliának 450, Lengyelországnak 450, Csehszlovákiának 350 mozgó léghárító ágyúja van.

Szerencsétlenség a francia légi hadgyakorlaton. A Nancy közelében lefolyt légi hadgyakorlatok során súlyos szerencsétlenség történt. Az egyik gyár 14 munkása, akiket a színlelt repülőtémadások ellen mesterséges ködbe burkoltak, életveszélyes gázmérgezést szenvedett. Valamennyit beszállították a kórházba.

Óriás ágyú a Panama-esatornánál. Az Egyesült-Államok hadvezetősége új szerkezetű, síneken szállítható 14 hüvelykes óriás ágyút készített a Panama-esatorna védelmére. Lőtávolságuk 6 mérfölddel haladja meg az addigi legnagyobb, 16 hüvelykes ágyú lőtávolságát. Külön gépeket készítettek a lőszer szállítására és az ágyúcső elhajlási szögeinek változtatására. Az ágyú egyetlen elsütése 700 dollárba kerül.

Amerikai légi bombázógyakorlat. Az Egyesült-Államok légiflottájának legügyesebb repülői a bombaledobást gyakorolták. Cél gyanánt a „Mount Shasta” nevű kimustrált tehergőzös szolgált, mely legénységétől elhagyottan ringatózott a tengeren. A repülők a Virginia államban fekvő Norfolkból startoltak és az öreg hajót órákon keresztül teljesen eredménytelenül bombázták. Midőn már 8000 font súlyú robbanóanyagot tartalmazó bombákat ledobtak és a hajónak még mindig nem volt semmi baja, a gyakorlatot beszüntették. A Mount Shastát ezután egy partvédő hajó pár ágyúlövessel pillanatok alatt elsüllyesztette.

Az angol hadsereg és flotta creje. Anglia a népszövetség vezértitkárságának memorandumot nyújtott be, melyben részletesen közli a fegyveres erő és tengerészet létszámviszonyait. A memorandum szerint az angol hadsereg létszáma 9393 tiszt és 144.522 fő legénység. A haditengerészet létszáma 8390 tiszt és 96.042 ember. A hadiflotta össz-tonnatartalma 1.250.247. Ebből 550.000 a sorhajókra, 115.000 a légijármű anyahajókra, 334.000 a rombolókra és 62.000 a tengeralattjárókra esik. A légiflotta 1434 légijárműből áll, csapateréje pedig 29.889 fő. Az egész szárazföldi, tengeri és légi haderő fenntartása 108.553.924 fontba kerül.

Halálozás. Szoleczky László m. kir. vámőr-őrnagy a III. osztályú vaskoronarend, III. osztályú katonai érdemkereszt hadiékítményekkel és kardokkal stb. tulajdonosa augusztus 24-én életének 40. évében a mosonmegyei Püspökin elhunyt. Temetése 26-án volt a püspöki-i sírkertben.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben Bakk Miklós törzsőrmester Bokros Juliannával Monoron; a pécsi IV. kerületben Benedek Lajos tiszthelyettes Varga Szerénával Vítán, Spisák Nándor tiszthelyettes Trestyánszky Máriával Békásmegyeren; a szegedi V. kerületben Berki János tiszthelyettes Antal Ilonával Kisszálláson.

Elöléptek: A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Kardos József, Oláh József és Kiss Gábor I. őrmesterek; a pécsi IV. kerületben őrmesterré: Pap Kálmán csendör.

Őrsparancsnokká kinevezett: a szegedi V. kerületben Józsa István és Szarvas Ferenc tiszthelyettes.

Őrsfőzönőnek ajánlkoznak: Özv. Muhari Mihályné 45 éves, címe: Budapest, VIII., Sárkány-utca 14., földsz. 10, Fodor Róza 50 éves, címe: Budapest, VII., Dohány-utca 86. sz., II. em. 23 Vinczéné, Szentés, Kisér-utca 15. sz.

Katonai védőirodát nyitott dr. Dortsák Lajos ny. őrnagy hadbíró, aki a csendőrségnél is teljesített szolgálatot s legutóbb a székesfehérvári honvéd törvénytörvényvezetője volt. Az érdeklődők személyesen vagy levélben a következő címek valamelyikére forduljanak: Budapest, II. Lövház-utca 30. földsz., építési iroda (Telefon: 543—18), vagy: Balatonkenese.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megejmezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztőtől üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyegzet tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendör Leksikon” rovatban adunk

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓI

T. CÍM! Szíves tudomására hozzuk, hogy a megváltozott pénzügyi és gazdasági viszonyok dacára is rendelkezésére állunk, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT! E hó közepén szétküldjük ezidei őszi tájékoztató árjegyzékeinket.

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK: Kész női, férfi és gyermek álmonosi és télikabátokban, öltönyökben, női ruhákban, női és férfi fehérneműekben, selyem-, bársony- és divatárúkban, szőnyegekben, paplanokban, takarókban, kötött- és szövöttárúkban, stb., stb. VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK! Előírással csendőrségi szövetek állandóan raktárban. Egyenruhákat rendelésre, mérték szerint készítünk.

választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmei-út 21. szám.”

K. S., Csallányos. Fehér gyapjútakarót a Trunkhahn posztó- és ruhagyárban (Budapest, I., Lenke-út 117. sz.) két-három hét múlva lehet kapni; ára 62—65 P körül fog mozogni.

B. J. örm., Valkó. Öccse sem a folyamórségnél, sem a vámorórségnél nem számíthat felvételre, belátható időn belül mindkét testületben szünetelnek a felvételek.

Erdélyi. A sorsjegyeken megtalálja a kibocsátó intézet címét, forduljon közvetlenül azokhoz a pénzügyintézetekhez, mert ezeknek a régi sorsjegyeknek a kinyomozása minden támpont nélkül nekünk túlságosan is sok időnkbe kerülne. Egyébként is: csak filléreket érő összeget nyert — ha nyert —, érdemes használni tehát a legszorgosabb kutatásunknak sem lehetne.

Öszirozsa. Ütmesteri tanfolyamot a kereskedelmi miniszter úr minden év február 1-i kezdettel nyit. A pályázati felhívások előzetesen a Budapesti Közlönyben megjelennek, a községhez figyelemmel kísérheti. A kérvényt annak idején önként kell kiállítani s örskihallgatáson kell felterjesztés végett benyújtania.

Szemle. Olyan állomásokon, ahol 8 fős örs és szakasparancsnok van, a szemleidő másfél nap, mert az 1930 április 12-én kelt 45.430/eln. VI—c. 1930. sz. B. M. rendelet IV. fejezet 8 pontja értelmében a szakasparancsnokok megismerésére külön szemleidőt felszámítani nem lehet.

Salgótarjáni tanalosztály. A képeket a hasonló tárgyú képgyűjteményünkbe tettük, alkalomadtán felhasználjuk őket. Köszönet.

Rákóczi vár 7. A törvények szempontjából képviselőjelöltek között semmiféle különbség sincsen. Megkülönböztetés közöttük csakis a politikai pártállás szerint van, ennek a politikai szempontnak felel meg az is, hogy a képviselőjelölt kormánypárti-e vagy sem. Azokat a képviselőjelölteket, akiket a kormány jelöl és támogat, hivatalos kormánypárti jelölteknek nevezik, de éppen így lehet hivatalos jelöltje akármelyik másik pártnak is. Vannak azután olyan jelöltek, akik pl. kormánypárti programmal lépnek ugyan fel, a kormánynak azonban ugyanabban a kerületben más, úgynevezett hivatalos jelöltje is van. Ilyen megkülönböztetést: hivatalos jelölt és törvényes jelölt, tenni nem lehet, mert mint fentebb írtuk,

minden képviselőjelölt egyformán törvényes jelölt, ha a törvényes követelményeknek megfelel.

Szöke Tisza. Csak abban az esetben nőülhetne engedély nélkül, ha meghatározatlan időtartamra helyezték volna nyugállományba, így azonban éppen úgy s ugyanolyan feltételek mellett kell engedélyt kérnie, mintha tényleges szolgálatot teljesítene. Ha azonban közben olyan súlyos beteg lett, mint a levelében írja, hogy állandó ápoló nélkül nem tud megenni, kérje a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály), hogy ezen az alapon a soronkívüli nőülési engedélyt megkaphassa. Ha a betegség nem különösen súlyos, akkor természetesen ne is próbálkozzék ilyen (orvosi bizonyítvánnyal támogatott) kérelemmel, amelynek a sorsa egyébként a legméltányosabb és leg-súlyosabb esetben is teljesen bizonytalan, mert olyan esetről, amikor ilyen indokolással a belügyminiszter úr kivételt tett volna, nekünk nincs tudomásunk. De mert kérni szabad és elképzelhető olyan súlyos helyzet, amikor talán még kivételnek is helye lehet, azért írjuk meg önnek ezt az esetleges megoldási lehetőséget. Többi kérdésére a lekszikon-rovatban kap választ.

11111. Várományos vitézekre nem vonatkozik az a kedvezmény, hogy nőülési kérvényt soronkívüli benyújthatnak, ez az előny csak azokat illeti meg, akiket a maguk, háborús vagy egyéb hazafias érdemeinek elismeréséül avattak vitézzé. Nem a cím a fontos tehát e tekintetben, hanem az egyéni érdemek méltánylása.

33.999. 1. 2. A házasságkötés előtt nem látunk ebben olyan indokot, amelyiknek az alapján áthelyezési kérelmet adhatna be, a házasságkötés során azonban örskihallgatáson nyugodtan előadhatja a kérését, örsparancsnok szolgálati úton majd felterjeszti. Mi a levélben írottakban komoly alapját látjuk az áthelyezési kérelemnek, de hogy a szolgálat érdekei és az előjárók megítélése alapján milyen elintézkedést nyer majd az ügy, azt nem tudhatjuk.

Marosfői fenyveserdő. 1. Szolgálati úton terjessze fel a belügyminiszter úrhoz az örökbefogadásra vonatkozó okmányt és kérje ezen az alapon a családi pótlék folyósítását. **2.** A Szut. 287. pontja értelmében minden közbiztonsági szolgálatban eltöltött időnek az egyharmada pihenő. Ugyanez a pont állapítja meg, hogy kétféle pihenő van: három óránál nem hosszabb ideig tartó kispihenő és az ennél hosszabb időtartamú nagypihenő. Kimondja továbbá ez a pont azt is, hogy a kispihenő idejét a járőrvezető tetszése szerint osztja be. Azzal a kérdéssel tehát, amit ön a levelében felvetett, az örsparancsnoknak nincs mit foglalkoznia, mert ő csak a 3 órán túl terjedő pihenőt írja elő a járőrnek, egyébként pedig a járőrvezető dolga, hogy az ennél kisebb pihenőt hogyan tartja meg. Pihenő minden szolgálat keretében illetékes, akármilyen rövid tartamú is a szolgálat, e tekintetben a Szut. említett pontja megmondja azt, hogy a pihenő ideje a portyázásra kilométerenként megállapított időben benne van, tehát már az 1 kilométeres szolgálatra kiszabott időben is benne van a pihenő ideje. A Szut. 6. mellékletének a feliratát is olvassa el.

Sz. M. törzsörmeister, Tököl. Utánajárunk.

Balaton 10. Egyikhez sincs felvétel.

Nyiregyháza. 1. Előfizetése ez év végén jár le. **2.** A pályázati hirdetményt rendszerint májusban szokták közzétenni a Budapesti Közlönyben. Erről az évről természetesen már lekéstek, jövőre pedig a fiú már túlhaladja a korhatárt. **3.** Ha az árva szeptember 6-án tölti be a 16. életévét, szeptemberre még megilleti a nevelési járulék, mert az igényjogosultság csak annak a hónapnak a végével szűnik meg, amelyikben ezt a korhatárt elérte. Az ellátás beszüntetését kell kérni, ha 1. az árva magyar állampolgárságát elveszíti, 2. az árvát a bíróság hivatalvesztésre ítéli, 3. a bíróság szabadságvesztésbüntetésre ítéli, hivatalvesztés kimondása nélkül, 4. az árva az illetékes miniszter előzetes engedélye nélkül állandóan (3

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar örkezősi
oldalán) TELEFON: J. 321—78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15·20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — ”
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18·50 ”
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22·50—25. — ”
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 ”

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2.

hónapon túl) külföldön tartózkodik, 5. az árvát nagykorúsítják, 6. az árvának havi 32 P vagy ennél több keresete, vagy jövedelme van, 7. az árva közmegebotránkozást okozó erkölcs-telen életet él, 8. megnősül, 9. meghal. A 2., 5., 8. és 9. esetekben a beszüntetés végleges, a többi esetben újból is folyósítható az ellátás, ha a beszüntetés oka megszűnik. 4. Az ellátásnak 16. éven túl való folyósítását az illetékes gazdasági hivatal útján kell kérni a belügyminiszter úrtól (VI. b. oszt.). A kérvényhez csatolni kell: az utolsó iskolai bizonyítványt, arra vonatkozó bizonyítványt, hogy az ellátást élvező továbbtanul s hogy ellátatlan (nincs havi 32 P jövedelme vagy keresete). 5. Jelentse be a gazdasági hivatalhoz, hogy lakáshiány miatt csak a levelében említett időpontban tud átköltözködni. A költségeket annak idején is felszámíthatja.

151617. A vezényelték és a vezényeltetési örs közzgazdálkodása között azért olyan gyakoriak az ellentétek, mert némelyik közzgazdálkodás, különösen ahol sok a vezényelt, a nem részes tagokon illetéktelen előnyt akar magának szerezni, de sokszor hibásak a vezényelték is, akik azon a címen, hogy ők 20%-kal többet fizetnek, illetéktelen követelményekkel lépnek fel a gazdálkodással szemben. Az igazság az, hogy a vezényelték csak azért fizetnek 20%-kal felemelt napibetétet, mert a gazdálkodásban nem fekszik alaptökéjük s így annak kockázatában sem vesznek részt, egyébként azonban, étkezés tekintetében, nem lehet több igényük azoknál a bajtársaiknál, akik a gazdálkodásnak részesei. Ha tehát a részesek szolgálatba nem tarisznyáznak, a vezényelték sem követelhetik a táskaelelmet, ellenben, ha a részesek pl. a kenyeret a közzgazdálkodásból viszik magukkal, azzal a vezényelték is kötelesek ellátni. Az ilyen vitákat egyébként maguk az érdekelték ritkán tudják egymás között megoldani, azért azt ajánljuk, hogy ha nem tudnak megegyezni, ne vitatkozzanak sokáig fölötte, hanem kérjék ki a szárnyparancsnok úr döntését.

V. A napirend pontosan meghatározza, hogy délelőtt és délután mettől meddig van a foglalkozás: a nők ebben az időben kötelesek a laktanyában tartózkodni, de ha a szolgálati körülmények indokoltá teszik, akkor ezen az időn túl is. Elfoglaltság minden örsön akad a napirendben meghatározott foglalkozási időn túl is.

Nincs már remény. 1. Olvassa el lapunk folyó évi 11. számának a 292. oldalán a második hasábon irottakat. Mást most sem mondhatunk. 2. Azt, hogy az egyes állások elnyerését milyen feltételekhez kötik (pl. próbaszolgálat teljesítése vagy tanfolyam hallgatása), az 1931. évi III. t.-c.-ben elrendelt kimutatás fogja tartamazni. Ezt a kimutatást most állítják össze s természetesen ki fogják hirdetni a Csendőrségi Közlönyben is. A próbaszolgálatra különben általában nem hirdetnek pályázatot, ezt szolgálati úton kell kérni attól a minisztériumtól, hivataltól stb., amelynél azt teljesíteni kell vagy lehet. Ezt majd látni fogja a kimutatásból. Eddig két tanfolyamról tudunk: az igazságügyi segédhivatali és az útmesteri tanfolyamokról. Az előbbi feltételeit, kezdetét stb. az Igazságügyi Közlönyben közlik, az utóbbit pedig minden év február 1-én kezdik s előzetesen a Budapesti Közlönyben hirdetnek erre pályázati felhívást. Ami egyébként az aggodalmait illeti, azok túlzottak, mert az előjárók méltányolni szokták az elhelyezkedés lehetőségeket és a kötelező lejárt előtt is lehetővé teszik a távozást — indokolt esetben, a paragrafusok ridegségéhez tehát mindig hozzá kell számítani az előjárók méltányosságát. Azt mindenestre jól teszi, ha az igényjogosultsági igazolványt előre megszerzi. 3. Gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam legalább 3 évig nem lesz, belátható időn belül ilyen próbaszolgálatra sem vezényelnek senkit. Hogy érdemes-e addig erre várakoznia, azt csakis Ön tudhatja, mi általánosságban ezt nem ajánljuk, mert, aki sem ebben, sem abban a szolgálatában nem érzi magát otthonosan, illetve aki sem ide, sem oda nem tartozik teljes munkarejével, az a végén mindenképpen kikopik. Azért ne mondja, hogy „nincs már remény“, mert hiszen igen jó-minősítésű csendőrtörzsrőrmesternek lenni a mai világban nem éppen utolsó dolog.

Kalocsa 5. Igazolja, hogy természetbeni lakást a próbaszolgálat alatt nem kap s az illetékes gazdasági hivataltól

kérje a rendfokozatának megfelelő lakbér folyósítását. Erre nincs szabály, de a gyakorlatban meg szokták adni. 2. Mindenestre eldöntésre szoruló lényegesebb kérdés. Szolgálati úton fel kell terjeszteni a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály).

65.345. Olvassa el mai számunkban „Nincs már remény“ jellegű küldött üzenetünk 1. pontját. 2. Ezt nem tudjuk, de nem is tudhatjuk, mert jók nem vagyunk. Különben is mindegy az idő, az eredmény a fontos. 3. Ha a csendőrségtől való leszereléstől számított 5 éven belül foglal el az igazolványosok részére fenntartott állást, akkor a csendőrségi szolgálati ideje a nyugdíjba beszámít, de nyugdíjigényt egyáltalában csak akkor szerezhethet, ha az új állásában legalább 5 évig szolgál ténylegesen, megszakítás nélkül.

Kairó. Ha a közzgazdálkodás részes tagjai is táskaelelmmel mennek szolgálatba, el kell fogadniuk önöknek is ezt a megoldást. Igaz, hogy önök felemelt napibetétet fizetnek, de ehhez a többfizetéshez képest aránytalanul nagy volna az az előny, ha csak azokban az étkezésekben vennének részt, amelyekben kedvük volna, vagyis az otthoni főtt étkezésekben. Csak az a kérdés, hogy a táskaelelmezés egyenlően történik-e. Ha esetleg ezen a téren tapasztaltak előnytelen elbárást, akkor jelentsék a dolgot az örsparanoknak.

Z. Á., Szentgotthárd. 1. A csendőrségnek nincsenek karpaszományosai. 2., 3. Ezen az úton a tisztikarba semmiesetre sem juthat be. 4. Jelenleg a legénységi állományba sincsen felvétel s éppen a mostani pénzügyi nehézségek miatt valószínű, hogy belátható időn belül nem is lesz. Különben sem ajánljuk ezt a megoldást, mert a magasabb kvalifikációnak nagyobbak az igényei, mint amit ezen az úton, de így is csak esetleg elérhet. Senki sem biztosíthatja arról, hogy a tiszthelyettesi vagy éppen a legmagasabb altiszti rendfokozatot — az alhadnagyit — eléri. Teljesen megértjük a súlyos helyzetét, de ilyen helyzetben sem ajánlhatunk olyan megoldást, amelyik csak ideiglenesen elégítené ki, később aztán kölcsönösen kellemetlen volna a dolog önök is, meg a testületnek is.

A postaküldönc esete.

(Pályázat.)

Szabó József 17 éves, kissé korlátolt szellemi képességű falusi legény négy hónapja miit postaküldönc teljesített szolgálatot a göci postán, ahová a 9 km-nyire fekvő Kékesről hordta naponta gyalog a postát. Egyik rokona, a 26 éves Szántó János rábeszélte, hogy egyszer, amikor a postaszakban nagyobb összegű pénzt hoz, azt közösen lopják el és pedig úgy, hogy ő (Szántó) színlelt rablótámadást fog véghezvinni, a pénzt elrabolja tőle s azután megosztoznak rajta. Így is történt. Augusztus 30-án, amikor a küldönc az örs illetményeire ellátmányt hozott a postára, Szántó János, őt megtámadta, 965 pengőt „elrabolt“ tőle, előzően azonban — megbeszélésükhöz képest — bottal fejbeütötte, hogy a rablás megtörténtét inkább elhiggyék neki. Szabó Józsefet a járőrök találtak meg az út szélén, véresen; a sebe, amely a földön fekvés alkalmával beszennyeződött, csak 28 nap alatt gyógyult meg. Szabó József a nyomozó járőr előtt falujabeli haragosát, Bálint Istvánt gyanúsította a rablás elkövetésével, akit az örs őrizetbe is vett, de azután bizonyíték hiánya miatt szabadon bocsátotta. Az ügy úgy derült ki, hogy valaki a kocsmában százpengősöket látott Szántónál s ezt az örsnek besúgta, mire aztán már nem volt nehéz az esetet kideríteni. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Szántó az „elrabolt“ összeg felét akarta Szabónak átadni, de arra még nem volt alkalma s így a járőr az egész összeget nála találta meg.

Kérdés: Ki mit követett el s hová kell ellene feljelentést tenni?

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: október 1. Az eredményt az október 10-i számunkban közöljük. A legjobb megfejtést Dr. Elthes Gyula: „Kihágások és felsőbbbírósi határozatok“ című kétkötetes, értékes munkájával jutalmazzuk.

HALÁSZ GYULA

CSENDŐRSÉGI DOLMÁNYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE.

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kir. bérpalota)

— Tel.: Aut. 833-39. Alapítási évi: 1915. Ezüstkoszorús mester.

Megfejtés.

A folyó évi 23. számunkban közölt „János gazda a vásáron” c. pályázatunk helyes megfejtése a következő:

Csendes pipázgatás közben János gazda így szólt a feleségéhez: Anyjukom, elmegyek a monori vásárra. Eladom a két esikót. Az értük kapott pénzt hazahozom. El is ment. A esikókat eladta. Kapott értük 600 pengőt. A pénzt eltette és elindult hazafelé. Útközben utólérte az este. Amint a nagy erdőben haladt, két cigány megtámadta. A cigányok földre tepték, ütlegelték és pénzét követelték. János gazda hangosan segítségért kiáltott. A kiáltásra odatoppant a közelben portyázó két csendőr. A cigányokat elfogták. Így János gazda a további bántalmazástól megmenekült és a pénzét sem vették el. Ezután minden akadály nélkül folytatta útját és hamarosan hazaért. Otthon elmesélte a történeteket az életpárjának. Felesége sirva hallgatta. Mikor János gazda befejezte mondókáját, felesége hálát adott az Istennek, hogy férje megmenekült és a esikók ára sem veszett oda. Áldotta a csendőrség intézményét is. De különösen azt a két csendőrt, akik a férjét megmentették.

Beérkezett 384 megfejtés. Ezekből helyesen fejtették meg a következők: *Buda István cs.* (Drávafok), *Vasvári István cs.* (Elek), *Veres Lajos törm.* (Újhuta), *Gábel Béla th.* (Tatabánya), *Bálint Géza cs.* (Kócy), *Vasi Ferenc örm.* (Tata), *Bóla Sándor törm.* (Tarnalelesz), *Erdélyi Balint örm.* (Moson), *Bencsik Pál törm.* (Cigánd), *Gerencsér Lajos örm.* (Balatonyörök), *Tóth Mihály örm.* (Sárospatak), *Bardócz Ernő prb. cs.* (Tura), *Bencdek Lajos th.* (Fadd), *Péter Balázs törm.* (Bagamér), *Hangyal Lajos örm.* (Magyarbóly), *Polgár István cs.* (Fertőrákos), *Keresztes Lajos prb. cs.* (Peremárton gyártelep), *Juhász József cs.* (Debrecen), *Jankó Imre th.* (Szentés), *vitéz Némethi Pál th.* (Magyargencs), *Bakos Ferenc cs.* (Kenderes), *Módos Gergely törm.* (Szil), *Takács Imre III. cs.* (Nyírábrány), *Marton Mihály th.* (Szombathely), *Ajér József cs.* (Inke), *Szilágyi Sándor örm.* (Sarkad), *Szalai Márton cs.* (Mosonszentjános), *Illés Mihály törm.* (Berettyóújfalu), *Tóth Imre I. törm.* (Felsőmocsolád), *Szabó Imre cs.* (Csákerény), *Rácz János th.* (Gödöllő), *Mészáros Sándor örm.* (Tompá), *Papp Gyula örm.* (Tompá), *Imrei József örm.* (Balatonfüred), *Bugyi István cs.* (Karanekeszi), *Csató József örm.* (Inke), *Nikodém Sándor örm.* (Soroksár), *Surányi József cs.* (Kaloosa), *Kovács István II. törm.* (Nyírábrány), *Tornyai Gábor örm.* (Gödöllő), *Göcze József th.* (Erdőtelek), *Kiss Antal prb. cs.* (Kiskörös), *Dani József örm.* (Baglyasalja), *Szőke Sándor örm.* (Jászládány), *Fazekas János örm.* (Geszt), *Varga Károly I. cs.* (Zalaegerszeg), *Bányai Imre örm.* (Keckemét), *Székelyi István örm.* (Töröksztmiklós), *Nagy István törm.* (Martonvásár), *Sághi Antal törm.* (Budapest), *Kocsis Boldizsár törm.* (Nagycenk), *Németh Vendel törm.* (Rátót), *Kepics Antal törm.* (Dombrád), *Forgács János törm.* (Tiszakiirt), *Mészáros László I. cs.* (Szentgál), *Vincze György törm.* (Tapolca), *Hajdu Mihály cs.* (Váchartyán), *Göndör Lajos törm.* (Pápa), *Virág Béla cs.* (Tata), *Róza József örm.* (Szeged), *Nyilas Imre cs.* (Uzsód), *Keresztény József törm.* (Fűzfő gyártelep), *Kasza Lajos örm.* (Bodrogkeresztur), *János Márton gth.* (Budapest), *Kovács Sándor III. örm.* (Szomoróc), *Kéri Mihály cs.* (Egyek), *Módos István törm.* (Balf), *Sáfrány Benjámín örm.* (Karásond), *Simon Lajos örm.* (Tiszavárkony), *Janzso János törm.* (Hódmezővásárhely-központ), *Kalmár Péter cs.* (Cegléd), *Apostol Lajos örm.* (Sárospatak), *Farkas Gyula törm.* (Szombathely), *Varga József IV. törm.* (Balatonszemes), *Gerzsenyi György örm.* (Mátészalka), *Mozsolits Sándor örm.* (Senyeháza), *Sipőcz József th.* (Szeged), *Szabó Dezső cs.* (Tarján), *Hevesi Lajos örm.* (Moes), *Nagy Gyula örm.* (Veresegyháza), *Juhász András örm.* (Erdőtelek), *Császár Antal örm.* (Veszprém), *Tóth M. István törm.* (Cegléd), *Darvas Sándor cs.*

(Budaörs), *Dömötör örm.* (Nádasládány), *Juhász József örm.* (Békéscsaba), *Cseh Gábor örm.* (Somoskőújfalu), *Petróczy Mihály törm.* (Gönyű), *Nagy Gy. Ferenc örm.* (Somogyvár), *Tolvaj András cs.* (Nógrádverőce), *Molnár Vendel II. törm.* (Himód), *Fazekas János cs.* (Deszk), *Hubay Barnabás törm.* (Nyírmada), *Simon Ferenc örm.* (Kenézlő), *Varga Imre törm.* (Kenézlő), *Nagy Kálmán prb. cs.* (Derecske), *Ila István örm.* (Újkécske), *Takács Ferenc th.* (Curgó), *Dzsamba Lukács örm.* (Kiskunfélegyháza), *Dóka Sándor örm.* (Gödöllő), *Tabajdi Imre örm.* (Cegléd), *Tölgyes Ferenc cs.* (Devecser), *Szabó István th.* (Dunapentele), *Radak János cs.* (Vasas), *Hunyadi Imre örm.* (Nagydobos), *Szakaly Imre th.* (Putnok), *Bozsó Lajos örm.* (Lövő), *Takár Lajos örm.* (Nyírbátor), *Páli Sándor örm.* (Kápuvár), *vitéz Balázs Gusztáv törm.* (Mátészalka), *Takács György cs.* (Cikolasziget), *Molnár Béla cs.* (Szászvár), *Orosz József örm.* (Sárosd), *Koresok György törm.* (Újkigyós), *Farszabó Pál cs.* (Tatabánya), *Kovács Kálmán I. törm.* (Lenti), *Horváth István th.* (Kübekháza), *Szabó Gábor örm.* (Szentgyörgyvölgy), *Zsinkó Sándor örm.* (Véménd), *Karika Kálmán th.* (Lajoskomárom), *Feszt Ferenc cs.* (Erdőtelek), *Ruper István örm.* (Beremend), *Breznai János cs.* (Vajdácska), *Csuhá Ferenc örm.* (Lakócsa), *Kiss Dezső örm.* (Békéscsaba), *Rivnyák József örm.* (Sárosd), *Korcok György örm.* (Újkigyós), *Farkas Gyula örm.* (Inke), *Csordás József örm.* (Rátót), *Németh György II. örm.* (Baksa), *Kovács Lajos cs.* (Császár), *Kapoli Mihály cs.* (Erdősokonya), *Kemény Pál th.* (Szeghalom), *Kalcsó István cs.* (Sükösd), *Veres Antal örm.* (Pocsaj), *Kiss Lajos II. örm.* (Sárvár), *Herceg József örm.* (Szombathely), *Fritz Jenő prb. cs.* (Nyíregyháza), *Cséke Zsigmond cs.* (Iharosbény), *Szende Albert törm.* (Bonyhád), *Balácsi József örm.* (Sárszentmihály), *Molnár Bertalan örm.* (Debrecen), *Balogh János cs.* (Domoszló), *Fürjes József th.* (Sátoraljaújhely), *Mocsány István cs.* (Budapest), *Szernay Endre prb. cs.* (Karásond), *Horváth József IV. th.* (Szombathely), *Hencz József törm.* (Hédervár), *Timkó Lajos cs.* (Tolesva), *Szalai Mihály törm.* (Tököl), *Nyisztor József th.* (Budapest), *Bakos Mihály törm.* (Tiszanána), *Bártfai András törm.* (Gyöngy), *Kelemen Lajos prb. cs.* (Tiszakarád), *D. Kovács Benjámín örm.* (Monostorfalva), *Molnár József örm.* (Ludány), *Kajári József prb. cs.* (Bakonyszentmihály), *Menyhárt István törm.* (Szombathely), *Kapás József cs.* (Újhuta), *Pintér István törm.* (Moson), *Teke Sándor törm.* (Moson), *Tóth Miklós cs.* (Sóstógyógyfürdő), *Balár Antal th.* (Budapest), *Szakál Pál törm.* (Budapest), *Gál örm.* (Egerág), *Fekete Sándor törm.* (Kiskundorozsma), *Schreiner József törm.* (Rajka), *Laczkó Sándor örm.* (Biharugra), *Herczku Gyula th.* (Nyíregyháza), *Ódor Kálmán örm.* (Lövő), *Szolovics József örm.* (Lövő), *Bankó Lajos törm.* (Nyíregyháza), *Boros Jenő cs.* (Sándorfalva), *Tamás Géza örm.* (Csenger), *Tóth Sándor örm.* (Kunszentmárton), *Korbics József örm.* (Füzesgyarmat), *Putz György th.* (Kápolnásnyék), *Joó Miklós törm.* (Váchartyán), *Nyers László gth.* (Kaposvár), *Lukács János th.* (Györszentmárton), *Döbrösy Ferenc örm.* (Mágócs), *Mórocz Sándor törm.* (Kiskunhalas), *Mónus János th.* (Szeged), *Jakab Imre törm.* (Kartal), *Foki Pál törm.* (Szombathely), *Balogh István cs.* (Szászvár), *Milánkovics János örm.* (Szeged), *Polgár Lajos cs.* (Tószeg), *Portik József th.* (Veresegyház), *Becsei Jenő törm.* (Barabás).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során a bőr cigarettatárcát Módos Gergely törzsőrmester (Szil), nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-T.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megn. írt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkeknel, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*